

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 63.

ALKOHOLSTATISTIK.

III.

DRUKKENSKAPSARRESTATIONER I NORGE
1896—1912.

(*Statistique des boissons alcooliques:*
III. Arrestations par suite d'ivresse en Norvège,
1896—1912.)

Utgitt av

DEPARTEMENTET FOR SOCIALE SAKER,
HANDEL, INDUSTRI OG FISKERI.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1916.

Norges Officielle Statistik, række VI.
(Statistique Officielle de la Norvège, série VI.)

Trykt 1914:

- Nr. 1. Haandverkstellingen 1910. Tredje hefte. Arbeidstid. (*Recensement des métiers en 1910. III. Durée du travail.*)
— 2. Norges bergverksdrift 1912. (*Mines et usines.*)
— 3. Arbeidstiden i industrien september 1913. (*Durée du travail dans l'industrie septembre 1913.*)
— 4. De offentlige jernbaner 1912/13. (*Chemins de fer publics.*)
— 5. Norges telegrafvæsen 1912/13. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
— 6. Sindssykeasylenes virksomhet 1912. (*Hospices d'aliénés.*)
— 7. Haandverkstellingen 1910. Fjerde hefte. Arbeidslønninger. (*Recensement des métiers en 1910. IV. Salaires.*)
— 8. Folketællingen 1 december 1910. Femte hefte. Folkemængde fordelt efter kjøn, alder og egteskabelig stilling samt fødesteder. Fremmede staters undersaatter. (*Recensement du 1er décembre 1910. V. Population classée par sexe, par âge, par état civil et par lieu de naissance. Sujets étrangers.*)
— 9. Norges skibsfart 1912. (*Navigation.*)
— 10. Ulykkesforsikringen 1911. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
— 11. Fængselsstyrelsens aarbok 1910. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1910.*)
— 12. Kommunevalgene 1913. (*Élections en 1913 pour les conseils communaux et municipaux.*)
— 13. Veterinærvesenet og kjødkontrollen 1912. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
— 14. Norges kommunale finanser 1910. (*Finances des communes.*)
— 15. Forsomte barn 1910 og 1911. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
— 16. Norges postvæsen 1913. (*Statistique postale*)
— 17. Folkemængdens bevægelse 1911. (*Mouvement de la population.*)
— 18. Norges handel 1913. (*Commerce.*)
— 19. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1912. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
— 20. Folketællingen 1 december 1910. Sjette hefte. Folkemængde fordelt efter livsstilling med angivelse av alder og egteskabelig stilling. Navnefortegnelse over gamle. (*Recensement du 1er décembre 1910. VI. Professions avec l'indication de l'âge et de l'état civil. Liste nominative des individus âgés.*)
— 21. Fiskerforsikringen 1913. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
— 22. Industristatistik 1912. (*Statistique industrielle.*)

NORGES OFFICIELLE STATISTIK. VI. 63.

ALKOHOLSTATISTIK.

III.

DRUKKENSKAPSARRESTATIONER I NORGE
1896—1912.

(*Statistique des boissons alcooliques:
III. Arrestations par suite d'ivresse en Norvège,
1896—1912.*)

Utgitt av

DEPARTEMENTET FOR SOCIALE SAKER,
HANDEL, INDUSTRI OG FISKERI.

KRISTIANIA.

I KOMMISSION HOS H. ASCHEHOUG & CO.

1916.

Indhold.

Oversigt:

	Side
I. Lovgivningen om drukkenskapsforseelser	1*
II. Drukkenskapsarrestationer i byerne	2*
1. Drukkenskapsarrestationernes hyppighet og bevægelsens tendens	2*
2. Sammenligning mellem byer med og uten brændevinshandel	9*
3. Drukkenskapsarrestationernes fordeling paa de forskjellige amter og landsdeler	16*
4. Arrestanternes kjøn	18*
5. Arrestationernes fordeling paa inden- og utenbyboende	19*
6. Antal arresterte personer sammenholdt med antal arrestationer	22*
III. Drukkenskapsarrestationer i landdistrikterne	26*

Bilag:

A. Utdrag av uttalelser fra politiet vedkommende drukkenskapsarrestationerne i byerne	31*
B. Utdrag av polititjenestemændenes uttalelser vedkommende drukkenskapsarrestationerne i landdistrikterne	44*
C. Benyttede spørgeskrivelser	50*

Tabeller:

Tabel 1. Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912 (de enkelte byer)	3
— 2. Sammendrag for byerne	18
— 3. Drukkenskapsarrestationer i landdistrikter 1896—1912	20

Table des matières.

Aperçu général:

	Page
I. Législation relative aux délits d'ivresse	1*
II. Arrestations par suite d'ivresse dans les villes	2*
1. Fréquence et mouvement des arrestations d'ivresse	2*
2. Villes avec et sans vente de l'eau-de-vie	9*
3. Répartition des arrestations d'ivresse par préfectures et contrées	16*
4. Détenus par sexe	18*
5. Détenus domiciliés dans ou hors de la commune, où l'arrestation a eu lieu	19*
6. Nombre des personnes détenues comparé au nombre des arrestations	22*
III. Arrestations par suite d'ivresse aux campagnes	26*

Oversigt.

I. Lovgivningen om drukkenskapsforseelser.¹

Forordning av 8. mars 1757 satte bøtestraf for drukkenskap, dog alene for „almuen paa landet“; desuden skulde alle forseelser begaat i drukkenskap straffes dobbelt.

Brændevisloven av 19. januar 1837 ophævet forordningen av 1757 og indeholdt i § 10 en bestemmelse om bøtestraf for „den, som i beskjænket tilstand lader sig finde ved kirke, paa thinge, ved auktioner eller anden offentlig forsamling Han kan derhos vises eller føres bort, og, hvis han foranlediger forargelse eller uorden, holdes i fængsel indtil han vorder ædru“. Propositionen til denne lov likesom ogsaa — for visse tilfælde — propositionen til brændevisloven av 1845 foreslog fængsling anvendt for beruselse, ogsaa om beruselsen ingen forargelse eller uorden foranlediget; men stortinget fandt ved begge de nævnte anledninger bestemmelsen for vidtgaaende. Brændevisloven av 1845 opretholdt derfor bestemmelsen i loven av 1837. Ved lov av 24. juli 1894 § 25 aapnedes der adgang til at straffe beruselse ogsaa i tilfælde av, at nogen „lader sig finde i beruset tilstand“ paa jernbane, dampskib eller andre offentlige befordringsmidler; men den nævnte betingelse for fængsling, ved beruselse at ha voldt forargelse eller uorden paa offentlig sted, opretholdtes ogsaa ved denne lov.

Dog var der i en række politivedtægter (git i henhold til lov av 26. mai 1866, § 1, for Kristiania, utvidet til de øvrige kjøpstæder i 1869, til ladestederne i 1881 og til landkommunerne i 1891) bestemt, at beruselse paa offentlig sted skal straffes med bøter, og at den berusede skal kunne arresteres og holdes fængslet, indtil han blir ædru. Ifølge Alkohollovgivningskomiteens indstilling av 1898 hadde i 1897: 32 byer saadanne vedtægter, mens Lillehammer, Hønefoss, Kongsberg, Sandefjord, Langesund, Brevik, Porsgrund, Risør, Arendal, Grimstad, Lillesand, Farsund, Egersund, Stavanger, Skudeneshavn, Molde, Tromsø, Hammerfest og Vadsø ikke hadde nogen vedtægt herom. Det var derimot kun faa steder paa landet, saadanne vedtægter var git, saaledes at beruselse der som regel var straffri.

¹ Væsentlig efter indstillingen av 1898 fra den departementale komite til revision av øl-, vin- og brændevislovgivningen.

Løsgjængerloven av 31. mai 1900, § 30, ophævet alle de i henhold til lov av 26. mai 1866 § 1 med tillægslove givne politivedtægters bestemmelser om beruselse. Løsgjængerlovens §§ 16—17 fastsætter bøtestraf eller — i visse tilfælde — fængsling for aabenbar beruselse paa offentlig sted. Samme lovs § 20, 1ste punktum, bestemmer: „Enhver, som paa grund av beruselse forstyrre den almadelige fred og orden eller den lovlige færdsel, forulemper omgivelserne eller voljer fare for sig selv, for husfæller eller andre, kan, naar det til avværgelse herav findes paakrævet, hensættes i fængslig forvaring, indtil han bliver ædru“.

II. Drukkenskapsarrestationer i byerne.

1. Drukkenskapsarrestationernes hyppighet og bevægelsens tendens.

Som i forordet nævnt gjelder de indsamlede opgaver antal arrestationer for drukkenskap alene eller for beruselse i forbindelse med andre forseelser. Anmeldelser og bøteforelæg for beruselse uten arrestation indgaar saaledes ikke i opgaverne.

Nedenfor gjengives et sammendrag av arrestationsopgaverne.

Drukkenkapsarrestationer pr. 1 000 indb. 1896—1912.

Aar.	Kristiania.	Bergen.	Andre byer.	Tilsammen byer.
1896	105	31	35	59
1897	111	29	44	66
1898	94	28	45	61
1899	101	25	46	64
1900	89	25	54	64
1901	74	29	52	57
1902	59	27	43	47
1903	59	24	41	46
1904	52	23	40	42
1905	45	24	36	38
1906	44	25	35	37
1907	41	34	36	37
1908	41	29	37	38
1909	43	32	36	38
1910	52	40	40	44
1911	62	45	40	48
1912	68	39	49	55

Der er en sterk veksling i antallet af arrestationer pr. 1 000 indbyggere („arrestationspromillen“) fra aar til andet samtidig med en periodisk stigen og synken efter „tiderne“. Arrestationspromillen var for samtlige byer underrett i 1896: 59 og i 1897 — i „jobbetiden“ — 66, en høide, den ikke senere har naadd. Den holder sig over 60 ogsaa i de sidste aar av opgangsperioden, men falder saa raskt til 57 i 1901 og 47 i 1902, hvorefter der følger en jevn nedgang til minimum 37 i 1906 og 1907; derpaa er der en stadig stigning i promillen i de følgende økonomisk gode aar til 55 i 1912. Undersøkes forholdet særskilt for Kristiania, viser tallene en tilsvarende bevægelse. Sin største høide naadde ogsaa her arrestationspromillen i 1897 (111) og holdt sig ogsaa i 1898 og 1899 relativt høit (henholdsvis 94 og 101 pro mille); derpaa fulgte der en sterk og stadig nedgang indtil 1907 og 1908, da minimumspunktet — 41 pro mille — naaddes. Senere følger igjen en stigning med konjunkturerne til 68 i 1912¹. Trods stigningen efter konjunkturerne synes der saaledes at være indtraadt en bedring baade for samtlige byer underrett og for Kristiania, idet maksimumstallet for 1912 ligger betydelig lavere end det tilsvarende i 1897. Anderledes synes utviklingen at ha været i Bergen. Her var arrestationspromillen i 1896: 31, vekslet derpaa indtil 1902 mellem 25 og 29, sank til minimum 23 i 1904, steg til 34 i 1907, faldt til 29 i 1908, hvorpaas sterk stigning med maksimum 45 i 1911 og nogen nedgang (til 39) i 1912. Tallene i den sidste del av perioden er her ugunstigere end i 90-aarenes opgangsperiode². I de øvrige byer underrett steg arrestationspromillen fra 35 i 1896 til 54 i 1900, da den naadde sin største høide. Derpaa fulgte en sterk nedgang til minimum 35 % i 1906; senere vekslet promillen mellem 36 og 37 i 1907—1909, steg til 40 i 1910 og 1911 og til 49 i 1912. Maksimum i 1912 ligger lavere end maksimum i 1900; men nogen utpræget bedring tyder dog ikke tallene paa.

Arrestationspromillen er altsaa sunket endel i Kristiania, er steget i Bergen og er sunket ubetydelig i de øvrige byer underrett. Naar derfor arrestationspromillen er sunket for samtlige byer underrett, skyldes dette væsentlig de gunstige tal for Kristiania³.

Vekslingen i tallene fra aar til andet for de enkelte byer vil let være tilfældig, kan f. eks. skyldes nyanlæg i vedkommende by eller dens nærhet med derav følgende tilstrømning af arbeidere, omorganisation af politiet og andre mere eller mindre tilfældige aarsaker. Bedre vil derfor utviklingen kunne sees av 5-aars sammendraget i nedenstaende tabel, hvor tillike „andre byer“ er inddelt i grupper efter størrelsen³.

Drukken-skaps-arrestatio-nernes hyp-pighet.

¹ I 1913 var arrestationernes antal 16 533 mot i 1912 16 689. Nedgangen i arrestations-promillen er noget større end nedgangen i arrestationernes absolute antal; den faldt nemlig fra 68 i 1912 til 66 i 1913.

² I 1913 er antallet af drukkenskapsarrestationer end yderligere øket, nemlig til 3 618 mot i 1912: 2 998. Arrestationspromillen blir da 47 i 1913 mot 39 i 1912.

³ Jfr. N. Ryggs undersøkelse s. 9*.

Sammendrag for byerne inddelt i størrelsес-grupper.

Drukkenskapsarrestationer pr. 1 000 indbyggeré.

Aar.	Kristi-ania.	Bergen.	¹ Byer med et indbyggerantal av					Samtlige byer.
			20 000 50 000	10 000 20 000	5 000 10 000	2 000 5 000	under 2 000	
1896	105	31	36	38	35	33	12	59
1897	111	29	51	50	40	37	18	66
1898	94	28	53	51	36	40	17	61
1899	101	25	44	58	44	38	30	64
1900	89	25	65	61	50	41	25	64
1901	74	29	61	59	49	38	28	57
1902	59	27	50	48	39	34	27	47
1903	59	24	44	45	45	32	23	46
1904	52	23	39	52	37	30	19	42
1905	45	24	32	48	35	29	14	38
1906	44	25	33	50	29	27	13	37
1907	41	34	34	50	31	28	12	37
1908	41	29	37	47	34	29	15	38
1909	43	32	43	38	33	28	14	38
1910	52	40	46	44	38	33	16	44
1911	62	45	42	42	42	36	12	48
1912	68	39	57	49	55	41	14	55
Aarlig gjennemsnit.								
1896—1900	99	27	50	52	41	38	20	63
1901—1905	58	25	45	50	41	32	22	46
1906—1910	44	32	38	46	33	29	14	39
1911—1912	65	42	49	45	49	39	13	51
1896—1912	67	31	45	48	41	35	17	50

Som det vil sees var der for samtlige byer undtagen Bergen en tildels meget sterk nedgang i arrestationspromillen fra 1896—1900 til 1906—1910; for gruppen byer med 10 000—20 000 og byer med mindre end 2 000 indbyggere fortsætter nedgangen også i 1911—1912, mens der for de øvrige byer

¹ Inddelt i grupper efter tilstedevarende middelfolkemængde i 1912.

noteres en høiere arrestationspromille i disse økonomiske opgangsaar end i 1906—1910. Dog er, naar undtages Bergen og grupperne byer med 5 000—10 000 og 2 000—5 000 indbyggere, for hvilke aarene 1911—1912 viser de ugunstigste tal i den hele periode, promillen i de økonomisk gode aar 1911—1912 for de øvrige byer og for samtlige byer underett lavere end i 1896—1900.

Under den sidste høikonjunktur i 1911—1912 maatte man vente en stigning i arrestationspromillen. Hvis derfor promillen i disse 2 aar er omtrent lik med eller lavere end gjennemsnitspromillen for samtlige aar, skulde dette være et utvilsomt tegn paa bedring. Dette viser sig at være tilfældet for Kristiania, grupperne byer med 10 000—20 000 og byer med mindre end 2 000 indbyggere.

Med hensyn til de øvrige byer, er arrestationspromillen i 1911—1912 noget høiere end gjennemsnitspromillen for samtlige aar i bygrupperne med 20 000—50 000 og 2 000—5 000 indbyggere; dog er stigningen ikke saa sterk, at der stort set kan siges at være indtraadt en forværelse, ø: der er ingen tydelig tendens tilstede hverken til stigning eller synken i promillen. Derimot er promillen i byer med 5 000—10 000 indbyggere samt i Bergen adskillig ugunstigere i de sidste aar end for samtlige aar underett, ligesom tallene i det hele har en stigende tendens; særlig gjælder dette Bergen.

For samtlige byer underett er promillen i 1911—1912: 51 mot 50 i gjennemsnit for samtlige aar. Praktisk talt er saaledes promillen i de økonomisk gode aar 1911—1912 ikke høiere end gjennemsnittet for hele det undersøkte tidsrum, og da aarene 1911—1912 har adskillig lavere tal end perioden 1896—1900 (væsentlig „gode“ aar), synes arrestationspromillen for samtlige byer underett at ha en faldende tendens.

Av tabellen synes man endvidere at kunne trekke den slutning, at arrestationspromillen i det hele stiger med byernes størrelse; Bergen danner dog en viktig undtagelse fra regelen.

Ogsaa 5-aarsperiodernes tal blir i nogen grad tilfældige, da de økonomiske opgangs- og nedgangsperioder gjennem sin indvirkning paa folkets økonomiske evne og derved indirekte paa alkoholforbruk og drukkenskapsforseelser virker til at forstyrre bevægelsens tendens. For at borteliminere eller ialfald delvis neutralisere „tidernes“ indflydelse er der nedenfor foretaget en sammenstilling, hvor hver opgangsperiode og den efterfølgende nedgangsperiode er slaaat sammen; hver periode begynder da med det første aar ø: de opadgaaende tider og ender med det aar, som er nærmest foran en ny opgangsperiode; en undtagelse er dog gjort for den sidste periode (1905—1912, jfr. nedenfor). Samtidig er det undersøkte tidsrum forlænget ved hjælp av opgaver over arresterte og anmeldte for drukkenskap i 1888—1896, hentet fra den departementale Alkohollovgivningskomite's indstilling av 1898. Disse opgaver omfatter som nævnt ogsaa anmeldelser uten arrestation, hvorfor det har været nødvendig at reducere

*Sammen-
drag under
hensyn til
„tidernes“
indflydelse.*

tallene for 1888—1895 i overensstemmelse med forholdet i 1896¹. Til sammenligning er desuten alkoholforbruket i riket pr. indbygger medtatt i tabellen.

Aarlig gjennemsnit.	Arrestations-promille. (Byerne.)	Alkoholforbruk (100 % alkohol) pr. indbygger. (Riket.)	I procent av tallet for 1905—1912.	
			Arrestations-promille.	Alkoholforbruk pr. indbygger.
liter.				
1888—1894	39	2.79	93	118
1895—1904	55	2.74	131	116
1905—1912	42	2.36	100	100

Som det vil sees blir det kun 3 perioder, av hvilke den sidste egentlig skulde omfatte aarene 1905—1908; da imidlertid denne periode er kort i forhold til de øvrige og samtidig alkoholforbruket i disse aar var usedvanlig lavt, har man forlænget perioden, saaledes at denne i det hele omfatter aarene 1905—1912. Det maa da erindres, at aarene 1905—1912 omfatter én opgangsperiode, én nedgangsperiode og én ikke avsluttet opgangsperiode (1909—1912), hvorfor der skulde ventes høiest tal for perioden 1905—1912. Imidlertid er arrestationspromillen i 1895—1904 hele 31 pct. høiere end i 1905—1912, og promillen i 1888—1894 kun 7 pct. lavere. Tallene skulde derfor nærmest tyde paa nogen bedring. Det maa i denne forbindelse ogsaa erindres at politiets opsigt efterhvert er blit strengere, (jfr. N. Ryggs undersøkelse s. 2*).

Der findes ingen opgave over alkoholforbruket særskilt for by og land. Tallene i ovenstaaende oversigt gjelder derfor riket, hvorfor en sammenligning av alkoholforbruket med arrestationspromillen i byerne blir haltende. Det vil sees, at alkoholforbruket er sunket ogsaa i forhold til perioden 1888—1894.

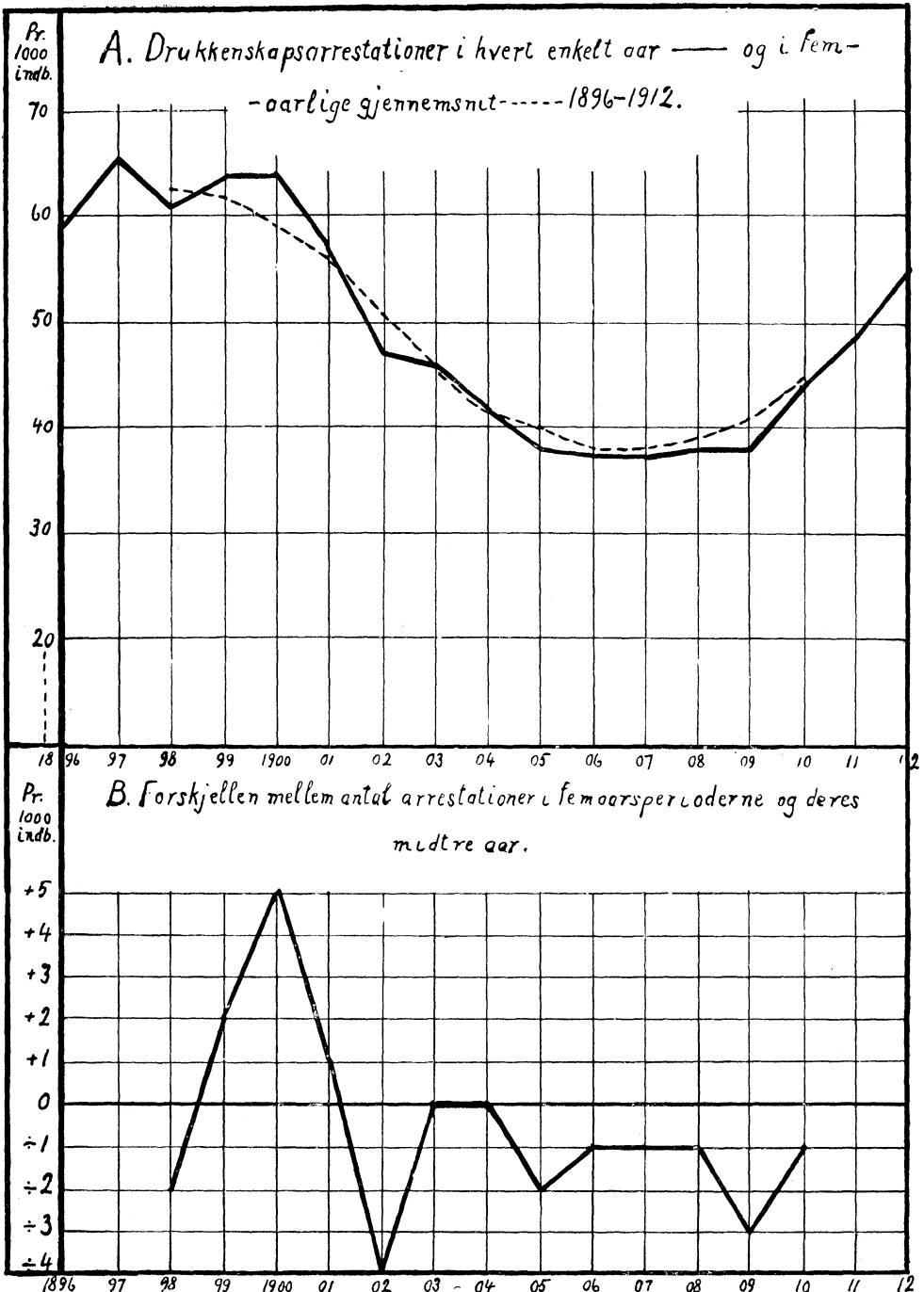
Bevægelsens tendens. For at faa et mere detaljert billede av bevægelsens tendens (naar man bortser fra kortvarige, tilfældige aarsakers indflydelse) er i nedenstaaende tabel de enkelte aars arrestationspromiller utjevnet ved beregning av gjennemsnits-sifre 5-aarsvis med hvert enkelt aar fra 1898 til 1910 som midtpunkt. Derved fremkommer der et „bevægelig“ gjennemsnit, hvis tendens skulde kunne paapekes.

¹ Jfr. N. Ryggs undersøkelse s. 9*.

1		2		3
Aarlige arrestationer pr. 1 000 indbyggere.		Arrestationer pr. 1 000 indbyggere i 5-aarsgjennemsnit.		Rubr. 1 avviker fra 2 med
1896	59	—	—	—
1897	66	—	—	—
1898	61	1896—1900	63	÷ 2
1899	64	1897—1901	62	+ 2
1900	64	1898—1902	59	+ 5
1901	57	1899—1903	56	+ 1
1902	47	1900—1904	51	÷ 4
1903	46	1901—1905	46	—
1904	42	1902—1906	42	—
1905	38	1903—1907	40	÷ 2
1906	37	1904—1908	38	÷ 1
1907	37	1905—1909	38	÷ 1
1908	38	1906—1910	39	÷ 1
1909	38	1907—1911	41	÷ 3
1910	44	1908—1912	45	÷ 1
1911	48	—	—	—
1912	55	—	—	—

Av den grafiske fremstilling A, der er bygget paa ovenstaaende tabel, sees det, at arrestationspromillen fra omkring aahrhundreskiftet har en sterkt synkende tendens indtil 1907, da der efter er opgang. Dog naar promillen i de sidste gode aar ikke den samme høide som i jobbetiden, ja, ikke engang høiere end i de økonomisk trykkede aar omkring 1902—03. Tendensen synes derfor i det hele at ha været nedadgaaende.

Den grafiske tabel B angir forskjellen mellem arrestationspromillen i hver enkelt femaarsperiode og dennes midtre aar (ø: det aar, omkring hvilket femaarsperioden er dannet, og hvis utjevnede værdi femaarsperioden saaledes gir). Tallene veksler voldsomt omkring 1899—1900; senere er tendensen blit støere med 2 mindre „ryk“ omkring 1905 og 1909. Forstyrrelserne er altsaa nærmest periodiske og synes at maatte tilskrives økonomiske aarsaker, da de falder sammen med de økonomiske opgangs- og nedgangsperioders — „tidernes“ — vekslinger. Dette stemmer med den erfaring, at de mindst kjøpedygtige klasser avgir den største kontingent til drukkenskapsarrestene. Konjunkturerne indflydelse paa den økonomiske evne er jo særlig for de mindre bemidlede meget merkbar, hvorfor forandringer i konjunkturerne straks vil medføre en tilsvarende forandring i forbruket av alkoholiske drikke og derigjennem i antallet av drukkenskapsarrestationer. Stigningen i arrestationspromillen i de sidste aar maa derfor antages at være forbogaaende og av økonomisk natur og skyldes neppe nogen almindelig forværelse av ædruelighetstilstanden.

2. Sammenligning mellem byer med og uten brændevinshandel.

En sammenligning av arrestationspromillen i byer uten brændevinshandel og byer med samlag eller privat brændevinshandel gir et gunstig resultat (ø: lavest arrestationspromille) for byer uten brændevinshandel.

Drukkenskapsarrestationer i aarlig gjennemsnit 1911–1912.

B y e r.	Pr. 1 000 indbyggere.
Kristiania	65
Bergen	42
Andre samlagsbyer	49
¹ Stavanger.	54
¹ Sarpsborg og Skien	73
Ialt byer med brændevinshandel	56
² Byer uten brændevinshandel	29
Samtlige byer.	51

Som det vil sees, er arrestationspromillen størst i Sarpsborg og Skien, hvor der er privat brændevinshandel; derefter følger Kristiania, Stavanger og „Andre samlagsbyer“. Uten sammenligning mindst er promillen i de byer, hvor ingen brændevinshandel foregik; arrestationspromillen var i disse 29 mot 49 i „Andre samlagsbyer“ og 56 i samtlige byer, hvor der var brændevinshandel.

Bortsees der ra de 3 nævnte byer, hvor der kun foregaar privat brændevinshandel, er det ganske rimelig, at byer med bændevinssamlag har relativt flere drukkenskapsarrestationer end samlagsløse, da jo av持oldsbevægelsen er sterkest og de totalavholdnes antal forholdsvis er størst i de byer, hvor samlag er blit nedstemt eller hvor intet samlag er blit oprettet.

Det har i og for sig megen interesse at se dette bekræftet ved sammenligningen mellem de to bygrupper, ogsaa for en enkelt periode. Til en bedømmelse av, hvilken indflydelse samlagsinstitutionen maatte ha øvet paa vedkommende byers ædraelighetstilstand, maa man imidlertid søke at konstatere, hvorledes utviklingen inden samlagsbyerne og de samlagsløse byer har artet sig.

¹ Privat brændevinshandel (Stavanger kun partisalg).

² Iberegnet Moss, hvor der vistnok i 1911 og 1912 foregik nogen skjænkning i et hotel, men hvor handel ophørte i 1910.

Arrestationsprømille, beregnet efter hver enkelt bygruppens

Aar	med samlag					uten samlag				
	Indbyggerantal				Alle byer underrett	Indbyggerantal				Alle byer underrett
	10 000 20 000	5 000 10 000	2 000 5 000	under 2 000		10 000 20 000	5 000 10 000	2 000 5 000	under 2 000	
1896	45	25	60	16	36	9	-	8	0	8
1897	51	30	48	31	40	8	-	12	0.83	9
1898	42	27	52	31	37	7	-	13	0	9
1899	52	33	61	60	46	9	-	11	0	9
1900	48	40	62	57	48	12	-	15	2.44	12
1901	44	37	51	50	42	14	-	11	1.18	12
1902	48	36	42	42	42	15	33	10	0.55	14
1903	45	40	43	55	43	17	59	12	2.17	18
1904	45	33	39	41	38	19	32	13	0.53	17
1905	39	37	36	36	38	29	18	9	0.52	20
1906	42	30	32	34	35	22	7	13	0.51	16
1907	46	34	34	32	38	20	10	14	0.50	15
1908	39	36	32	39	36	18	5	15	0	14
1909	37	30	38	43	35	13	5	13	0.48	11
1910	45	34	45	48	41	22	9	13	1.17	16
1911	45	39	44	37	42	24	9	14	1.37	18
1912	50	51	44	48	49	24	14	18	1.12	20
Aarlig gjennemsnit										
1896—1900	48	31	57	39	41	9	-	12	0.65	9
1901—1905	44	37	42	45	41	19	¹ 36	11	0.99	16
1906—1910	42	33	36	39	37	19	7	14	0.53	14
1911—1912	47	45	44	43	45	24	12	16	1.25	19
1896—1912	45	35	45	41	40	15	² 18	13	0.79	14

Anm. Tabellen omfatter følgende byer med samlag: Fredrikshald og (5 000—10 000 indb.); Lillehammer, Hønefoss, Holmestrand, Egersund, Bodø og Vadsoe s a m l a g e r: Haugesund og Aalesund (10 000—20 000 indb.); Narvik (5 000—10 000 Skudeneshavn, Kopervik og Florø (under 2 000 indb.).

¹ 1902—05.

² 1902—12.

samlede folkemængde og samlede antal arrestationer, i byer:

med samlag				uten samlag					
Indbyggerantal				Alle byer underrett	Indbyggerantal				Alle byer underrett
10 000 20 000	5 000 10 000	2 000 5 000	under 2 000		10 000 20 000	5 000 10 000	2 000 5 000	under 2 000	
Arrestationspromillen i 1912 sat til 100									
90	49	136	33	73	38	-	44	0	40
102	59	110	65	82	33	-	67	74	45
84	53	118	65	76	29	-	72	0	45
104	65	139	125	94	38	-	61	0	45
96	78	141	119	98	50	-	83	218	60
88	73	116	104	86	58	-	61	105	60
96	71	95	88	86	63	236	56	49	70
90	78	98	115	88	71	421	67	194	90
90	65	89	85	78	79	229	72	47	85
78	73	82	75	78	121	128	50	46	100
84	59	73	71	71	92	50	72	46	80
92	67	77	67	78	83	71	78	45	75
78	71	73	81	73	75	36	83	0	70
74	59	86	90	71	54	36	72	43	55
90	67	102	100	84	92	64	72	105	80
90	76	100	77	86	100	64	78	122	90
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Den gjennomsnittlige arrestationspromille i 1911/12 sat til 100

102	69	130	91	91	38	-	75	52	47
94	82	96	105	91	79	1 300	69	79	84
89	73	82	91	82	79	58	88	42	74
100	100	100	100	100	100	100	100	100	100
96	78	102	95	89	63	2 150	81	63	74

Kristiansand (10 000—20 000 indb.); Hamar, Kongsberg, Horten, Larvik og Tromsø (2 000—5 000 indb.) samt Drøbak og Kongsvinger (under 2 000 indb.). Byerne uten indb.); Brevik, Risør, Sandnes, Namsos og Harstad (2 000—5 000 indb.) samt Holmsbu,

Det falder da naturlig at dele byerne i 3 hovedgrupper og behandle disse hver for sig. Disse 3 grupper er: 1) Byer, som gjennem hele det undersøkte tidsrum enten har været uten samlag eller har hat samlag; 2) byer, hvor samlaget er nedstømt i den periode, undersøkelsen gjelder, og 3) byer, hvor samlaget har været nedstømt og senere er blit gjenopprettet.

Sammenligning i 1896—1912 mellom byer, som har været uten samlag gjennem hele perioden. Inden hver av disse hovedgrupper er byerne inndelt etter størrelsen. Endvidere er der for at lette sammenligningen foretatt en omregning av arrestationspromillen inden hver byer, som enkelt bygruppe, idet periodens sidste år er sat lik 100.

Inden gruppen „byer med 10—20 000 indbyggere“ er utviklingen gunstigst for samlagsbyerne; arrestationspromillen faldt i disse byer noksaa jevnt indtil 1896—1912. Inden den næste gruppe, byer med 5—10 000 indbyggere, er tallene ugunstigst for byer med samlag. Dog maa det merkes, at den anden gruppe kun omfatter en enkelt by (Narvik), der først fra jan. 1902 blev kjøpstad; et byanlæg vil jo bevirke sterk tilstrømning av fremmede og løse eksistenser, hvorfor drukkenskapsarrestationernes antal vil være særlig højt under anlægstiden for senere at synke sterkt under mere normale forhold. For denne gruppens vedkommende kan der av denne grund ikke trækkes nogen sikker slutning av sammenligningen. Inden gruppen byer med 2—5 000 indbyggere er der i det hele en synken i arrestationspromillen for samlagsbyernes vedkommende, mens promillen nærmest er stigende i byer uten samlag. Inden den næste gruppe, byer med færre end 2 000 indbyggere, er der for samlagsbyernes vedkommende ingen særlig tendens tilstede hverken til stigning eller synken i arrestationspromillen, mens den i øvrig yderst ringe promille har en noget stigende tendens i byer uten samlag.

Undersøktes forholdet for samtlige byer underett, vil det sees, at arrestationspromillen i samlagsbyerne har en faldende tendens indtil de allersidste år, mens promillen i det hele stiger i byer uten samlag; stigningen i de sidste, økonomisk gode år er sterkest i de samlagsløse byer.

I det hele synes saaledes utviklingen at ha vært gunstigst for samlagsbyerne. Det bør dog haves for øje, at arrestationernes relative antal fremdeles er langt mindre i byer uten brændeinvshandel end i samlagsbyerne, særlig for de mindste byers vedkommende.

I tabellen side 10*—11* er som nævnt arrestationspromillen utregnet paa grundlag av hver enkelt bygruppens samlede folkemængde og samlede antal arrestationer (beregnung A). I omstaaende tabel er denne beregningsmetode sammenstillet med en anden, beregning B, hvor arrestationspromillen for bygrupperne er det aritmetiske middel av de enkelte byers arrestationspromiller.

Arrestationspromille i byer :

A a r	m e d samlag		u t e n samlag		m e d samlag		u t e n samlag	
	Efter beregning		Efter beregning		Efter beregning		Efter beregning	
	A.	B.	A.	B.	A.	B.	A.	B.
Arrestationspromillen i 1912 sat til 100								
1896	36	42	8	5	73	84	40	42
1897	40	44	9	7	82	88	45	58
1898	37	43	9	8	76	86	45	67
1899	46	55	9	7	94	110	45	58
1900	48	56	12	10	98	112	60	83
1901	42	48	12	9	86	96	60	75
1902	42	44	14	8	86	88	70	67
1903	43	46	18	12	88	92	90	100
1904	38	42	17	10	78	84	85	83
1905	38	40	20	8	78	80	100	67
1906	35	35	16	9	71	70	80	75
1907	38	38	15	9	78	76	75	75
1908	36	38	14	9	73	76	70	75
1909	35	39	11	8	71	78	55	67
1910	41	45	16	9	84	90	80	75
1911	42	46	18	9	86	92	90	75
1912	49	50	20	12	100	100	100	100
Den gjennomsnittlige arrestations- promille i 1911/12 sat til 100								
Aarlig gjennemsnit								
1896—1900	41	48	9	7	91	100	47	64
1901—1905	41	44	16	9	91	92	84	82
1906—1910	37	39	14	9	82	81	74	82
1911—1912	45	48	19	11	100	100	100	100
1896—1912	40	44	14	9	89	92	74	82

Som det vil sees er de to beregningsmetoders tal for de enkelte aar forskjellige; men stort sett gir sammenligningen mellom samlagsbyer og samlagsløse byer det samme resultat etter beregning B som etter beregning A, idet utviklingen etter begge beregninger er gunstigst for samlagsbyerne. Forskjellen blir dog noe mindre etter beregning B.

I flere byer bestod samlagsinstitutionen i den første del av perioden *Byer, hvor samlaget er nedstemt i det undersøkte tidsrum.* 1896—1912, men blev efter kortere eller længere tid ophævet, uten at senere blev gjenoprettet. Til mulig belysning av dette moments indflydelse på drukkenskapsarrestationernes antal i disse byer, er i omstaaende tabel vedkommende byers arrestationspromille for hvert enkelt aar utregnet i procent av arrestationspromillen for de bygrupper, hvortil de efter sin størrelse hører.

Drukkenskapsarrestationer pr. 1 000 indb. i procent av arrestationspromillen for de bygrupper, hvortil nedennævnte byer efter sin størrelse hører.

Samlaget bestod	Byer														I gjennomsnit for de aar, da samlaget					
		1896	1897	1898	1899	1900	1901	1902	1903	1904	1905	1906	1907	1908	1909	1910	1911	1912	bestod	var nedlagt
1896	Lillesand	70	216	51	76	96	113	66	93	70	101	85	57	86	56	71	52	121	(70)	88
	Farsund.....	60	18	76	44	63	93	279	63	81	81	99	77	89	54	53	53	36	(60)	79
	Sogndal	38	-	-	51	10	9	9	-	-	-	20	-	18	-	-	-	(38)	7	
	Stavanger	63	65	58	60	62	68	74	74	57	58	55	55	72	103	101	109	108	(63)	74
	Levanger.....	195	67	229	218	146	155	91	97	139	53	48	57	55	70	84	80	114	(195)	106
1896—97	Sarpsborg	89	96	86	126	143	85	70	68	57	66	123	143	157	145	137	106	181	93	113
	Porsgrund....	109	78	56	100	88	73	97	89	75	52	52	52	61	63	48	76	61	94	70
	Kristiansund .	44	35	49	33	28	31	35	24	22	37	44	43	44	64	60	59	42	40	41
1896—98	Sandefjord ...	77	151	160	130	212	154	149	125	91	82	106	92	88	97	122	182	226	129	133
	Kragerø	87	87	113	70	81	68	115	99	82	84	87	115	116	107	118	70	115	96	95
	Flekkefjord...	61	90	96	34	34	15	6	37	62	53	74	41	43	59	54	33	27	82	41
1896—99	Mandal	42	45	27	29	23	22	17	12	20	17	16	35	33	47	22	38	36	36	26
	Stenkjær	55	47	23	28	27	26	44	52	90	113	34	25	31	34	24	46	22	38	44
	Vardø	152	105	77	66	120	86	65	151	146	104	61	95	111	113	246	275	119	100	130
1896—1907	Mosjøen	104	79	76	39	42	44	69	54	72	86	102	108	69	59	66	67	40	73	60
1896—1908	Moss.....	88	92	105	92	110	91	79	68	86	62	91	83	65	86	75	54	59	86	69
	Hammerfest ..	78	69	97	91	118	136	105	45	156	240	234	231	277	135	107	106	89	144	109
1896—1909	Tvedstrand ..	177	192	111	129	143	187	146	135	126	151	125	133	175	156	69	53	62	149	61

Som det vil sees er der sterk veksling i tallene fra aar til aar. Dog synes det at fremgaa av tabellen, at arrestationspromillen forholdsvis var lavest i den samlagsløse periode i Moss, Porsgrund, Kragerø, Tvedstrand, Mandal, Flekkefjord, Sogndal, Levanger, Mosjøen og Hammerfest, mens samlagsperioden var den gunstigste i Sarpsborg, Sandefjord, Lillesand, Farsund, Stavanger, Kristiansund, Stenkjær og Vardø; det maa dog erindres, at der i to av de sidstnævnte byer, nemlig Sarpsborg og Stavanger, har foregaat privat brændevinshandel efter samlagets nedlæggelse.

Flertallet av tilfælder taler saaledes her til gunst for den samlagsløse periode.

Brændevinssamlaget blev i Gjøvik, Tønsberg, Arendal, Grimstad og Molde *Byer, hvem nedlagt fra 1896 og gjenoprettet fra 1901 av; Fredrikstad brændevinssamlag bestod i 1896—98 og 1904—08 og var nedlagt i 1899—1903 samt 1909—12. Endelig var Stathelle uten brændevinssamlag i aarene 1896—97 og 1903—12; i de mellemliggende aar 1898—1902 bestod samlaget. For om mulig at belyse, hvilken indvirkning samlagets gjenoprettelse har øvet paa arrestationernes antal er i nedenstaaende — likesom i foregaaende — tabel drukkenskaps-arrestationerne pr. 1 000 indbyggere for hver enkelt by beregnet i procent av arrestationspromillen for den bygruppe, hvortil byerne hører efter sin størrelse.*

Fredrikstad.	Gjøvik.	Tønsberg.	Stathelle.	Arendal.	Grimstad.	Molde.
1896	192	196	183	20	229	78
1897	222	362	204	117	139	98
1898	237	311	178	68	165	79
1899	201	204	170	28	212	103
1900	189	124	136	25	182	101
1901	178	244	157	30	234	199
1902	236	204	124	8	133	179
1903	242	215	128	9	141	238
1904	296	166	152	11	112	214
1905	263	154	134	31	109	224
1906	220	137	124	49	113	281
1907	212	146	112	36	92	264
1908	183	202	120	0	120	183
1909	120	131	150	0	131	155
1910	155	164	160	0	142	121
1911	140	150	152	0	158	193
1912	133	117	152	15	158	200

B y e r	I gjennemsnit de aar, da samlaget		Fredrikstad :	
	var nedlagt (1896—1900)	bestod (1901—1912)		
		Med samlag (1896—1898) 217		
Gjøvik	239	169	Uten — (1899—1903) 209	
Tønsberg	174	139	Med — (1904—1908) 235	
Arendal	186	137	Uten — (1909—1912) 137	
Grimstad	92	204	Stathelle :	
Molde	64	102	Uten samlag (1896—1897) 69	
Gjennemsnit	151	150	Med — (1898—1902) 32	
			Uten — (1903—1912) 15	

I gjennemsnit for de 5 byer, hvor samlaget var nedlagt i 1896—1900 og bestod i aarene 1901—1912 var samlagsperioden altsaa en ubetydelig gunstigere end den samlagsløse; praktisk talt var arrestationsforholdet det samme i begge perioder.

I Gjøvik, Tønsberg og Arendal var arrestationernes antal relativt set lavest i de aar samlaget bestod; i Fredrikstad, Grimstad og Molde er derimot tilstanden bedst i de aar samlaget var nedlagt. I Stathelle var samlagsperioden omtrent likesaa gunstig i forhold til den tidligere samlagsløse periode som den var ugunstig sammenlignet med den efterfølgende periode, hvori samlaget var nedlagt; der har saaledes i Stathelle i det hele fundet en stadig bedring sted, upaavirket av samlagsforholdene.

Nogen begrundet slutning med hensyn til samlagsinstitutionens indflydelse paa ædruelighetstilstanden i sin almindelighet kan som det vil sees vanskelig trækkes, da utviklingen har artet sig høist forskjellig i de byer, undersøkelsen gjelder.

3. Drukkenskapsarrestationernes fordeling paa de forskjellige amter og landsdeler.

Arrestations-promillen i de forskjellige amter. En direkte sammenligning av de forskjellige amters arrestationspromiller vil bli misvisende, da byernes forskjellige størrelse inden de enkelte amter samt lokale forhold vil øve indflydelse paa resultatet. Derimot vil det være av interesse at søke at paapeke utviklingen for hvert enkelt amt, da forholdene inden det enkelte amt maa antas at ha været nogenlunde ensartede gjennem hele det undersøkte tidsrum likesom undersøkelsen da i hvert enkelt tilfelde helt eller væsentlig omfatter de samme byer gjennem samtlige aar.

Nedenfor gjengives et sammendrag av de forskjellige amters arrestations-promille. Inden hvert enkelt amt er her promillen utregnet for samtlige amtets byer underett.

Gjennemsnittlig aarlig arrestationspromille i Norges byer amtsvis:

Amter	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1912	1896—1912
Smaalenene	66	67	57	52	62
Akershus (Drøbak)	17	15	17	21	17
Kristiania	99	58	44	65	67
Hedemarken	52	57	46	65	53
Kristians	72	49	34	40	50
Buskerud	84	83	67	72	77
Jarlsberg og Larvik . . .	45	41	30	55	41
Bratsberg	49	49	47	53	49

Amter	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1912	1896—1912
Nedenes . . .	40	44	32	54	41
Lister og Mandal	41	33	33	39	36
Stavanger . . .	30	27	29	45	32
Bergen . . .	27	25	32	42	31
Nordre Bergenhus (Florø) . . .	—	2	1	0.4	1
Romsdal . . .	15	20	19	19	18
Søndre Trondhjem (Trondhjem) .	36	28	27	29	30
Nordre Trondhjem	18	16	8	13	14
Nordland ¹ . . .	20	24	16	15	19
Tromsø ² . . .	28	32	36	44	33
Finmarken . .	38	38	49	68	45
Riket	63	46	39	51	50

Arrestationspromillen er i det hele sunket i Kristiania samt i Smaalenenes, Kristians, Buskeruds, Søndre Trondhjems, Nordre Trondhjems og Nordlands amter; derimot er den steget i Bergen samt i Akershus, Bratsberg, Nedenes, Stavanger, Tromsø og Finmarkens amter — særlig sterkt i de to sidstnævnte. I Hedemarkens, Jarlsberg og Larviks og Lister og Mandals amter er der i det hele nedgang i drukkenskapsarrestationerne fra 1896/1900 til 1906/1910; men arrestationspromillen i 1911—12 er i disse amter tildels adskillig ugunstigere end gjennemsnitspromillen for samtlige aar. For Nordre Bergenhus og Romsdals amter viser tallene ingen særlig tendens hverken i den ene elleranden retning.

Det kan ogsaa ha sin interesse at se, hvorledes utviklingen har været *De forskjel-* inden de større landsdeler. I nedenstaende tabel er arrestationspromillen inden *lige lands-* hver enkelt landsdel utregnet for samtlige byer underett. *delers arre-* stations-
promille.

Drukvenskapsarrestationer i aarlig gjennemsnit pr. 1 000 indbyggere i byerne, ordnet efter landsdeler.

Landsdeler ³	1896—1900	1901—05	1906—10	1911—12	1896—1912
Østlandet	87	59	46	63	63
Oplandene	61	53	40	52	51
Sørlandet	44	42	38	48	43
Vestlandet	28	26	30	43	32
Trøndelagen	26	24	23	24	24
Nord-Norge ⁴	28	30	31	39	33
Riket	63	46	39	51	50

¹ Fraregnes Narvik, for hvilken opgave mangler for de første aar, blir promillen henholdsvis 20, 16, 22, 18 og 19.

² Fraregnes Harstad, for hvilken opgave mangler i den første del av det undersøkte tidsrum, blir promillen henholdsvis 28, 32, 36, 56 og 35.

³ Østlandet omfatter Smaalenene, Akershus, Kristiania, Buskerud, Jarlsberg og Larvik; Oplandene: Hedemarken og Kristians; Sørlandet: Bratsberg, Nedenes, Lister og Mandal; Vestlandet: Stavanger, Bergen, Søndre og Nordre Bergenhus; Trøndelagen: Romsdal, Søndre og Nordre Trondhjem samt Nord-Norge: Nordland, Tromsø og Finmarken.

⁴ Fraregnet Narvik og Harstad henholdsvis 28, 29, 36, 49 og 35 promille

For samtlige landsdeler undtagen Vestlandet og Nord-Norge er der en tildels sterk nedgang i arrestationspromillen indtil den sidste periode 1911—12, da promillen stiger i alle landsdeler. For Østlandet og Trøndelagen synes utviklingen i det hele at ha været gunstig, da arrestationspromillen i de økonomisk gode år 1911—12 ikke var høiere end gjennemsnitspromillen for samtlige år; ogsaa tallet for Oplandene i 1911—12 falder omtrent sammen med hele det undersøkte tidsrums gjennemsnitspromille. Derimot er arrestationspromillen for Sørlandet og endnu mere for Vestlandet og Nord-Norge steget sterkt; i Nord-Norge har der den hele tid været stigning i promillen.

4. Arrestanternes kjøn.

Det overveiende antal arrestationer falder paa mænd; kvinderne er som det sees av nedenstaende oversikt i avgjort minoritet.

Antal arrestationer av kvinder i procent av samtlige arrestationer :

Byer, ordnet efter indbyggerantal i 1912 ¹	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1911—1912
Kristiania (247 000)	8.6	8.6	8.1	8.4
Bergen (77 000)	² 6.7	9.6	9.5	7.8
Byer med 20—50 000 indb. . .	5.0	7.5	5.3	4.3
— » 10—20 000 » . .	1.3	1.2	1.6	1.9
— » 5—10 000 » . .	1.1	1.5	1.8	1.8
— » 2—5 000 » . .	1.3	1.4	1.6	1.1
— » indtil 2 000 » . .	1.5	2.0	2.3	1.9
Samtlige byer	6.5	6.0	5.6	5.6

Naar bortsees fra de usedvanlig høie tal for Bergen i aarene 1901—05 og 1906—10 viser det sig, at procenten av kvindearrestationer i det hele falder med byernes størrelse, naar der kun hensees til de 4 grupper: Kristiania, Bergen, byer med 20—50 000 indbyggere og byer med mindre end 20 000 indbyggere. Der er altsaa forholdsvis flest arrestationer av kvinder i de største byer som Kristiania og Bergen og færrest i byer med mindre end 20 000 indbyggere, mens gruppen byer med 20—50 000 indbyggere indtar et mellomstandpunkt. I byer med mindre end 20 000 indbyggere er procenten av kvindearrestationer meget lav, likesom der heller ikke er nogen egentlig forskjel i

¹ Tilstedeværende middelfolkemængde.

² 1899—1900.

procenten mellem de enkelte grupper av disse byer. Overhodet yder kvinderne intet sted nogen større kontingent til drukkenskapsarrestene, og kvindernes procentvise andel i arrestationerne er for samtlige byer underett i det hele sunket.

5. Arrestationernes fordeling paa inden- og utenbysboende.

Til belysning av spørsmaalet om arrestationerne væsentlig skyldes drik blandt de enkelte byers egne indvaanere eller blandt tilreisende fremmede utbad man sig i det tidligere nævnte cirkulære til politiet opgave over arrestationernes fordeling paa inden- og utenbysboende. Ialt indkom der for 1909 opgave herover fra 39 byer. Fra enkelte av de største byer som f. eks. Kristiania og Stavanger mangler oplysninger for 1909; i direktør Rygg's „Undersøkelser“ (s 23*) findes imidlertid vedrørende drukkenskapsforseelser i Kristiania og Stavanger i 1911 en tilsvarende opgave, der er benyttet i nedenstaende tabel, som derved omfatter ialt 41 byer.

Drukvenskapsarrestationernes fordeling paa inden- og utenbysboende i nedenstaende byer i 1909:

Byer	Av arrestationerne faldt der paa		Tilsammen.	Arrestationer av utenbysboende i pct. av samtlige arrestationer.
	indenbys-boende.	utenbys-boende.		
Fredrikshald	282	180	462	39.0
Sarpsborg	216	310	526	58.9
Fredrikstad	219	480	699	68.7
Moss	125	119	244	48.8
Kristiania ¹	13 840	3 267	17 107	19.1
Kongsvinger	9	109	118	92.4
Lillehammer	16	89	105	84.8
Drammen	770	988	1 758	56.2
Kongsberg	48	264	312	84.6
Holmestrand	19	109	128	85.2
Tønsberg	165	291	456	63.8
Sandefjord	21	111	132	84.1
Larvik	99	162	261	62.1
Kragerø	69	71	140	50.7
Brevik	7	58	65	89.2
Porsgrund	25	57	82	69.5
Skien	339	684	1 023	66.9
Risør	6	14	20	70.0
Tvedstrand	8	24	32	75.0
Arendal	134	295	429	68.8
Grimstad	4	92	96	95.8
Trp.	16 421	7 774	24 195	—

¹ 1911; opgaven omfatter tillike anmeldelser uten arrestation.

Byer	Av arrestationerne faldt der paa		Tilsammen.	Arrestationer av utenbysboende i pct. av samtlige arrestationer.
	indenbys-boende.	utenbys-boende.		
Trp.	16 421	7 774	24 195	—
Kristiansand	284	269	553	48.6
Mandal	22	22	44	50.0
Farsund	1	10	11	90.9
Egersund	5	113	118	95.8
Sandnes	12	41	53	77.4
Stavanger ¹	1 207	467	1 674	27.9
Kopervik	-	2	2	100.0
Bergen	1 836	552	2 388	23.1
Aalesund	95	45	140	32.1
Molde	9	37	46	80.4
Kristiansund	271	101	372	27.2
Trondhjem	585	573	1 158	49.5
Stenkjær	10	13	23	56.5
Namsos	5	7	12	58.3
Bodø	14	95	109	87.2
Narvik	9	12	21	57.1
Tromsø	60	222	282	78.2
Hammerfest	32	72	104	69.2
Vadsø	16	47	63	74.6
Vardø	54	129	183	70.5
Tilsammen.	20 948	10 603	31 551	33.6

¹ 1911; opgaven omfatter tillike anmeldelser uten arrestation.

Som det vil sees er der stor forskjel mellom byerne med hensyn til de utenbysboendes procentvise andel i drukkenskapsarrestationerne. Fremmedprosenten varierer mellom 19.1 (Kristiania) og 100 (Kopervik; kun 2 arrestasjoner). Foruten i Kopervik er prosenten av fremmede ogsaa meget høi i Grimstad og Egersund (96 pct.), Farsund (91 pct.), Brevik (89 pct.), Bodø (87 pct.), Holmestrand (85 pct.), Molde (80 pct.) samt i indlandsbyerne Kongsvinger (92 pct.), Lillehammer og Kongsberg (85 pct.). Lavest er prosenten som nævnt i Kristiania (19 pct.); derefter følger Bergen (23 pct.), Kristiansund (27 pct.), Stavanger (28 pct.), Aalesund (32 pct.) og Fredrikshald (39 pct.). I gjennomsnitt for samtlige byer, hvorfra opgave foreligger, er fremmedprosenten 33.6.

Prosenten av fremmede synes ikke bare at avhænge av byernes størrelse; heller ikke er adgangen til alkoholiske drikke i de forskjellige byer avgjørende (jfr. N. Rygg's verk, s. 24*). I det hele synes en høi fremmedprosent at skyldes lokale forhold som et stort, tætbebygget opland (f. eks. Fredrikstad), gjennemgangstrafik fra forskjellige landsdeler (indlandsbyerne Kongsvinger, Lillehammer og Kongsberg), byggevirksomhet (Molde), nærliggende anleggsvirksomhet (Arendal) o. s. v. Og naar den største fremmedprosent særlig findes i mindre byer med faatallig politi turde den væsentligste grund hertil være den, at politiet i disse byer saavidt

mulig søker at bringe indenbysboende berusede, hvis bosted er kjendt, hjem istedetfor at arrestere dem. Dette er saaledes oplyst at være tilfældet i f. eks. Brevik, Porsgrund og Risør (se bilag A).

For endel byer er der meddelt oppgaver over arrestationer av utenbysboende for flere aar, hvilke opplysninger er sammenstillet i nedenstaende oversikt.

Arrestationer av utenbysboende i procent av samtlige arrestationer (aarlig gjennomsnit):

Byer:	1896—1900 ¹	1901—1905 ²	1906—1910 ³
Kongsvinger	91	89	88
Stathelle	100	100	100
Brevik	81	82	82
Porsgrund	59	64	69
Risør ⁴	77	76	65
Tvedstrand ⁴	91	94	92
Grimstad ⁴	88	90	94
Kristiansand	49	47	46
Mandal	70	68	54
Farsund	94	94	92
Bergen	21	24	25
Molde	90	96	82
Stenkjær	55	66	52
Namsos	77	85	65
Bodø	78	86	91
Narvik	50	21	44
Vadsø	65	70	70
Vardø	76	61	70
Middeltal ⁵	73	73	71

Det vil sees, at procenten av fremmede er sunket i Kongsvinger, Risør, Kristiansand, Mandal og Farsund; i Stathelle og Brevik er forholdet uforandret. I Molde, Stenkjær, Namsos, Narvik og Vardø veksler tallene sterkt, — dog er tendensen nærmest nedadgaaende; i de øvrige byer er der stigning i fremmed-

¹ For Bergen og Narvik 1899—1900, Namsos og Bodø 1897—1900 og Vardø 1896.

² For Vardø 1903—1905. ³ For Kongsvinger, Brevik, Porsgrund, Tvedstrand, Mandal, Farsund, Molde, Bodø, Narvik og Vadsø 1906—1909, for Stathelle 1906—1907.

⁴ Tallene gjelder personer, ikke tilfælde. ⁵ Beregnet uten hensyn til byernes størrelse.

procenten. Middeltallet for byerne er det samme for de to første perioder, mens der i perioden 1906—1910 er nogen nedgang i fremmedprocenten.

For Kristiansand er der meddelt nærmere oplysninger om, hvorledes de utenbysboende fordeler sig efter bosted (jfr. nedenstaaende tabel).

Kristiansand : Arrestationernes procentvise fordeling paa inden- og utenbysboende i aarlig gjennemsnit 1896—1910.

Arrestationer av :	1896—1900 pct.	1901—1905 pct.	1906—1910 pct.	1896—1910 pct.
Indenbysboende	51	53	54	53
Folk fra landdistrikter .	26	21	21	23
—»— andre byer .	13	16	14	14
Utlændinger	7	6	6	6
Omstreifere	3	4	5	4
Tilsammen	100	100	100	100

Som det vil sees falder i aarlig gjennemsnit 1896—1910 : 53 pct. av samtlige arrestationer paa indenbysboende, 23 pct. paa folk fra landdistrikter, 14 pct. paa fremmede fra andre byer, 6 pct. paa utlændinger og 4 pct. paa omstreifere.

Ifolge direktør Ryggs „Undersøkelser“ (side 24*) fordelte de utenbysboendes drukkenskapsforseelser sig i 1911 — for samtlige byer under ett — saaledes :

60,4 pct. av forseelserne faldt paa folk fra landdistrikter.	
15,6 ”	— ” — — andre byer.
3,6 ”	— ” — utlændinger.
20,0 ”	— ” — omstreifere.
0,4 ”	— ” — personer, hvis bosted var uopgit.
100,0 pet.	

6. Antal arresterte personer sammenholdt med antal arrestationer.

Drukkenskapsarrestationernes antal falder ikke sammen med antallet av arresterte personer, da det jo ofte kan være tilfældet, at én og samme person arresteres gjentagne ganger for drukkenskap i løpet av aaret. For aaret 1909 utbad man sig derfor opgave over, hvor mange personer (alle gjentagel-

sestilfælde fraregnet), der arrestertes for drukkenskap, særskilt for mænd og kvinder. Ialt indkom der opgave som begjæret fra 25 byer, for hvilke undersøkelsens resultat er sammenstillet i nedenstaaende tabel.

Antal drukkenskapsarrestationer i endel byer i 1909, sammenholdt med antal arresterte personer.

Byer.	Antal arrestationer			Antal arresterte personer.			Antal forseelser pr. 100 arrestanter.		
	Mænd.	Kvin-der.	Til-sam-men.	Mænd.	Kvin-der.	Til-sam-men.	Mænd.	Kvin-der.	Til-sam-men.
Sarpsborg	?	?	526	?	?	420	?	?	125
Fredrikstad	698	1	699	586	1	587	119	(100)	119
Moss	243	1	244	204	1	205	119	(100)	119
Kongsvinger	116	2	118	101	1	102	115	(200)	116
Lillehammer	105	-	105	102	-	102	103	-	103
Holmestrand	122	6	128	107	6	113	114	100	113
Tønsberg	453	3	456	405	3	408	112	(100)	112
Sandefjord	130	2	132	114	1	115	114	(200)	115
Larvik	254	7	261	213	7	220	119	100	119
Kragerø	137	3	140	103	3	106	133	(100)	132
Brevik	63	2	65	62	2	64	102	(100)	102
Porsgrund	80	2	82	68	2	70	118	(100)	117
Tvedstrand	32	-	32	24	-	24	133	-	133
Arendal	417	12	429	322	11	333	130	109	129
Kristiansand	534	19	553	369	17	386	144	112	143
Mandal	42	2	44	31	1	32	136	(200)	138
Sandnes	?	?	53	?	?	43	?	?	123
Stavanger	1 479	104	1 583	1 137	50	1 187	130	208	133
Aalesund	138	2	140	117	2	119	118	(100)	118
Molde	40	6	46	34	4	38	118	150	121
Kristiansund	369	3	372	268	2	270	138	(150)	138
Trondhjem	1 102	56	1 158	833	38	871	132	147	133
Mosjøen ¹	18	-	18	14	-	14	129	-	129
Narvik	21	-	21	19	-	19	111	-	111
Vadsø	62	1	63	56	1	57	111	(100)	111
Samtlige 25 byer	6 655	234	² 7 468	5 289	153	² 5 905	126	153	126

I gjennemsnit for begge kjøn underrett begik hvert 100 arrestanter 143 drukkenskapsforseelser i Kristiansand, 138 i Mandal og Kristiansund, 133 i Tvedstrand, Stavanger og Trondhjem og 132 i Kragerø. Mindst var antallet av forseelser pr. 100 arrestanter i Brevik (102), Lillehammer (103), Narvik og Vadsø (111), Tønsberg (112), Holmestrand (113) og Sandefjord (115). For samtlige 25 byer underrett var forholdstallet 126. Undersøkes forholdet særskilt for mænd og kvinder, viser det sig, at forholdstallet for mændenes ved-

¹ Opgaven gjelder aaret 1910. ² Iberegnet Sarpsborg og Sandnes, for hvilke særskilt opgave for mænd og kvinder mangler.

komende med enkelte ubetydelige avvikeler blir det samme som for begge kjøn underett, da tallene for kvinner er saa smaa. Med hensyn til kvinderne faldt der 208 forseelser pr. 100 arrestanter i Stavanger, 147 i Trondhjem, 112 i Kristiansand og 109 i Arendal; i de øvrige her omhandlede byer, hvor der er foretatt arrestationer av kvinner, falder enten antal forseelser og personer sammen, eller tallene er for begge dele yderst smaa. For alle 23 byer underett er forholdstallet 153; det er særlig Stavanger, som med sin overvegt av kvinnearrestationer (44.4 pct. av samtlige) bringer forholdstallet saa højt op.

I Kristiania og Drammens brændevinssamlags aarsberetninger findes henholdsvis for 1913 og 1912 opgave over antal arrestationer sammenholdt med antal arrestanter for begge kjøn underett. Sammenstilles disse opgaver med foranstaende tabel, blir resultatet følgende:

	Arrestationer.	Arrestanter.	Antal forseelser pr. 100 arre- stanter.
25 byer i 1909 . . .	7 468	5 905	126
Kristiania i 1913 . . .	16 533	10 167	163
Drammen i 1912 . . .	2 333	1 340	174
Tilsammen	26 334	17 412	151

I Drammen faldt der altsaa paa hvert 100 arresterte personer 174 og i Kristiania 163 arrestationer mot 126 i de 25 byer; forholdstallet var altsaa betydelig høiere i Drammen og Kristiania. I gjennomsnit for alle 27 byer begik hvert hundrede arrestanter 151 forseelser. Dette forholdstal stemmer ganske godt med nedenstaende opgave, der er bygget paa tabel 1 og tabel 3 i direktør Rygg's „Undersøkelser“.

Drukkenskapsforseelser i samtlige byer underett i 1911:

	Arrestationer.	Arrestanter.	Antal forseelser pr. 100 arre- stanter.
Mænd	35 375	23 327	152
Kvinder	2 222	1 141	195
Tilsammen	37 597	24 468	154

Forholdstallet for kvinder er betydelig høiere end for mænd; men da kvinderne er i minoritet, falder forholdstallet for mænd og for begge kjøn underett omrent sammen.

For Kristiansand vil det av omstaaende sammenstilling sees, hvorledes antallet av arrestationer stiller sig sammenlignet med antal arrestanter, naar de arresterte fordeles efter bosted.

Kristiansand : Arrestationernes og arrestanternes procentvis fordeling paa inden- og utenbysboende i aarlig gjennemsnit.

	1896—1900	1901—1905	1906—1910	1896—1910
	Arre- stati- oner.	Arre- stan- ter.	Arre- stati- oner.	Arre- stan- ter.
Indenbysboende	51	35	53	41
Folk fra landdistrikter . .	26	33	21	25
— „ — andre byer . .	13	19	16	21
Utlændinger	7	9	6	8
Omstreifere	3	4	5	5
Tilsammen	100	100	100	100

Mens hele 53 pct. av det gjennemsnittlige, aarlige antal arrestationer 1896—1910 faldt paa indenbysboende, var kun 39 pct. av de arresterte personer hjemmehørende i Kristiansand. Der falder altsaa flere arrestationer pr. arrestant paa de indenbysboende end paa de fremmede.

Det vil være av interesse at undersøke forholdet mellom èngangsarrestanterne og iteranter — de sidste igjen fordelt etter antal tilfælde av iteration.

Efter direktør Rygg's „Undersøkelser“ side 25* hitsættes særskilt for mænd og kvinder følgende opgave vedrørende drukkenskapsforseelser i 1911 for samtlige byer underett:

Personer, der har begaaet forseelse.	Mænd Pct.	Kvinder Pct.
1 gang	74.6	63.2
2 ganger	13.8	15.5
3 „	5.4	7.2
4 „	2.5	5.1
5 „	1.5	3.8
6-10 „	1.9	4.5
11 „ og derover .	0.3	0.7
Tilsammen	100.0	100.0

Som det vil sees er der forholdsvis færre èngangstorseelser og følgelig hyppigere tilfælde av iteration blandt kvinder end blandt mænd. „Mens altsaa kvinderne er faa i sammenligning med mænd, er der til gjengjeld mere vanedrik end blandt mændene, seet i sin helhet“.¹

Denne opgave gjelder som nævnt drukkenskapsforseelser og omfatter saaledes ogsaa anmeldelser uten arrestation; hovedmassen av tilfælder (83 pct. av forseelserne) utgjøres dog av drukkenskapsarrestationer.

¹ N. Rygg side 26*.

Tilsvarende opgaver omfattende alene drukkenskapsarrestationer findes (i brændevinlokomiteens indstilling av 1898 og i Chr. a brændevinssamlags aarsberetning 1913) for Kristiania i 1896 og 1913 samt (i Drammens brændevinssamlags aarsberetning) for Drammen i 1912. Opgaverne gjælder begge kjøn underett og er sammenstillet i nedenstaaende oversigt:

Av arrestanterne indsattes:	Kristiania				Drammen.	
	1896		1913		1912	
	Antal personer.	Pct. av samtlige.	Antal personer.	Pct. av samtlige.	Antal personer.	Pct. av samtlige.
1 gang	4 702	55.8	7 074	69.6	931	69.5
2 ganger	1 729	20.5	1 683	16.5	210	15.7
3 —“—	750	8.9	618	6.1	86	6.4
4 —“—	442	5.2	326	3.2	36	2.7
5 —“—	229	2.7	185	1.8	22	1.6
6 —“—	143	1.7	121	1.2	16	1.2
7 —“—	98	1.1	72	0.7	8	0.6
8 —“—	70	0.8	45	0.4	11	0.8
9 —“—	57	0.7	28	0.3	6	0.5
10 —“—	6	0.1	6		4	0.3
11 —“—	25	0.3	6		2	
12 —“—	59	0.7	1		2	
13 —“—	13	0.2	-		3	
14 —“— og flere . .	105	1.3	2		3	
Tilsammen	8 428	100.0	10 167	100.0	1 340	100.0

I Kristiania er der en sterk stigning i engangs-arrestanternes antal, nemlig fra 55.8 pct. av samtlige arresterte personer i 1896 til 69.6 i 1913; samtidig er det procentvisse antal iteranter sunket inden samtlige grupper.

Procenttallene for Drammen i 1912 følger næsten nøiagttig de tilsvarende tal for Kristiania i 1913; dog er der forholdsvis flere personer med over 7 arrestationer i Drammen end i Kristiania.

III. Drukkenkapsarrestationer i landdistrikterne.

Som tidligere nævnt er det indkomne materiale vedrørende drukkenskapsarrestationer i landdistrikterne ufuldstændig. Der er derfor kun foretaget en summarisk bearbeidelse av opgaverne i tabel 3 (side 20—21), hvilken tabel angir antallet av drukkenskapsarrestationer i de politimesterdistrikter, for hvilke opgaver haves. Et sammendrag for disse distrikter underett hitsættes nedenfor.

Drukkenskapsarrestationer i landdistrikter¹ 1896—1912.

Aar.	Mænd.	Kvinder.	Tilsammen. ²
1896	169	5	174
1897	235	10	245
1898	329	13	342
1899	488	16	504
1900	533	14	548
1901	435	15	451
1902	354	12	366
1903	319	11	330
1904	305	10	317
1905	265	13	280
1906	253	2	256
1907	225	9	240
1908	305	6	312
1909	281	12	295
1910	275	9	287
1911	323	19	342
1912	393	24	417

Det bemerkes, at drukkenskapsarrestationer sjeldent foretages i landdistrikterne, selv om betingelserne herfor kan være tilstede. Mangelen paa arrestlokaler, den spredte bebyggelse og politiets faatallighet m. m. stiller sig nemlig hindrende i veien.

Det sees av tabellen, at der er en rask stigning i drukkenskapsarrestationernes absolute antal i de gode aar efter 1896 med maksimum i 1900, hvorefter der er nedgang indtil minimum naaes i 1907; senere følger igjen stigning i 1908, nogen nedgang i 1909 og 1910 og ny sterk stigning med maksimum i 1912. I Aker (se tabel 3), der er det distrikt, hvor de fleste arrestationer er foretaget, er der ogsaa sterk stigning efter 1896 med maksimum i 1900; derpaa følger en sterk synkning i arrestationernes antal med minimum i 1905, senere igjen i det hele rask stigning med maksimum i 1912.

Det samlede antal arrestationer, hvorover opgave foreligger, er for lavt til, at der kan utregnes arrestationspromiller for landdistrikterne paa grundlag av dem. Skjønt der som nævnt forholdsvis sjeldent foretages drukkenskapsarrestationer i landdistrikterne, omfatter de indkomne opgaver kun en brøkdel av de virkelig stedfundne arrestationer. Dette vil bedst sees av nedenstaende sammenligning for 1911, hvor i rubrik 3 summen av tabel 3 (side 20—21) og supplement til tabel 3 (side 22—23) er anført.

	Alkoholkommissionens undersøkelse.		Antal arrestationer ifølge nærværende undersøkelse,	Rubrik 3 i pct. av rubrik 2.
	Drukkenskaps-forseelser.	Derav arrestationer.		
	1	2	3	4
Mænd	3 712	1 462	536	36.7
Kvinder	33	21	21	100.0
Tilsammen	3 745	1 483	557	37.6

¹ Hovedresultatet av tabel 3, side 21, fratrukket Mo i Helgeland hvor særegne forhold har gjort sig gjeldende, jfr. bemerkningerne s. 48* (Nordre Helgeland).

² Rubr. «Tilsammen» vil for aarene 1900—1901 og 1904—1910 ikke stemme med summen av rubr. for mænd og kvinder, da opgave efter kjøn i nævnte aar mangler for Sætersdalens fogderi.

Som det vil sees skulde det til nærværende undersøkelse opgivne antal arrestationer av kvinder være fuldstændig, mens der for mændenes vedkommende kun er indkommet opgave over 36.7 pct. og for begge kjøn underett 37.6 pct. av det samlede antal arrestationer ifølge Alkoholkommissionens undersøkelse for 1911.

Mens drukkenskaps arrestationer i byerne i 1911 ifølge Alkoholkommissionens undersøkelse omfattet hele 83 pct. av det samlede antal drukkenskapsforseelser, utgjorde de i bygderne kun 39.6 pct. av forseelserne. Det er derfor rimeligere at følge bevægelsen i drukkenskapsforseelsernes antal for landdistrikternes vedkommende end at begrænse sig til arrestationerne.

Materiale hertil foreligger for aarene 1866—1910 i kriminalstatistikkens opgaver over straffældte for drukkenskap m. v. eller „andre politiforseelser“, inden hvilke kategori drukkenskapsforseelserne i det overveiende antal tilfælde er aarsak til straffældelsen. For 1905 og senere gjælder tallene forseelser „mot den almindelige orden og fred“, hvilket omtrent svarer til de nævnte grupper. Et sammendrag av kriminalstatistikkens opgaver hitsættes:

Antal personer, der ved dom eller forelæg er straffældte for drukkenskap og gateorden samt „andre politiforseelser“ i landdistrikterne 1866—1910.

Aar (aarlig gjennemsnit).	Folke- mængde (tusener).	Antal straffældte			
		mænd.	kvinder.	til- sammen.	pr. 1000 ind- byggere.
1866—75	1 478	1 326	63	1 389	0.9
1876—80	1 526	1 785	80	1 865	1.2
1881—85	1 585	1 815	82	1 897	1.2
1886—90	1 561	2 009	88	2 097	1.3
1891—95	1 565	1 872	72	1 944	1.2
1896	1 589	2 878	147	3 025	1.9
1897	1 597	2 886	109	2 995	1.9
1898	1 602	2 917	117	3 034	1.9
1899	1 610	3 768	137	3 905	2.4
1900	1 623	4 466	197	4 663	2.9
1901	1 641	4 092	195	4 287	2.6
1902	1 647	4 737	407	5 144	3.1
1903	1 656	3 821	324	4 145	2.5
1904	1 664	3 790	359	4 149	2.5
1905	1 669	2 489	94	2 583	1.5
1906	1 672	2 575	107	2 682	1.6
1907	1 667	3 020	65	3 085	1.9
1908	1 676	4 427	119	4 546	2.7
1909	1 688	4 463	79	4 542	2.7
1910	1 695	4 392	66	4 458	2.6

Det bemerkes, at den nye straffelov, under hvis kap. 35 — „forseelser mot den almindelige orden og fred“ — ogsaa drukkenskapsforseelser gaar

traadte i kraft fra 1ste januar 1905. Paa grund av denne tekstdændring blir sammenligningen av opgaverne før og efter 1904 noget usikker; stort set antages dog tallene at angi den omtrentlige utvikling.

Antallet av straffældte i landdistrikterne var i aarlig gjennemsnit 1866—75 0.9; promillen stiger i den følgende femaarsperiode til 1.2 og holder sig omtrent paa samme høide indtil 1896, da den stiger til 1.9. Derpaa er der stilstand til 1898, hvorefter promillen stiger nogenlunde jevnt med maksimum 3.1 i 1902; senere følger igjen en nedgang i promillen indtil minimum 1.5 i 1905, hvorpaa der er stigning indtil 2.7 i 1908—10, de sidste aar hvorfor officiel statistik haves.

Som det vil sees er promillen for landdistrikterne forsvindende i forhold til antal drukkenskapsforseelser pr. 1000 indbyggere i byerne. For en del forklares dette ved det oftere nævnte forhold, at lovens haandhævelse ikke paa langt nær er saa effektiv paa landet som i byerne.

Desuten maa det erindres, at en ikke ubetydelig del av drukkenskapsarrestationerne i byerne foretages blandt folk fra landdistrikterne. Som det vil sees av oversigten for Kristiansand (side 25*) faldt i aarlig gjennemsnit 1896—1910: 23 pct. av arrestationerne og 28 pct. av arrestanterne paa folk fra landdistrikterne. Dette svarer omtrent til forholdet for samtlige byer i 1911; ifølge direktør Ryggs undersøkelser faldt nemlig av 37 597 drukkenskapsforseelser i byerne 7 994 eller vel 21 pct. av forseelserne paa folk fra landdistrikterne.

I en flerhet av tilfælder maa det efter tabellen side 19*—20* antages, at landdistrikterne i endnu høiere grad end i Kristiansand bidrar til at øke vedkommende byers arrestationspromille; mens saaledes fremmedprocenten i Kristiansand for arrestationernes vedkommende kun utgjør 48.6 pct., er der i mange byer en langt høiere pct. av fremmede, og den største del av disse er antagelig fra landdistrikterne. Det maa forøvrig som tidligere nævnt samtidig erindres, at (særlig i de mindre byer) byernes egne indvanere ofte blir lempeligere behandlet end fremmede, idet de saavidt mulig ikke arresteres, men bringes til sit hjem.

Direktør Rygg har i sine „Undersøkelser“ side 16*—17* foretaget følgende beregning for 1911, hvor de, som har begaatt forseelser, er henført til sit hjemsted, og de, som intet hjemsted har, er medregnet under den kommune, hvor de opholder sig og har begaatt forseelsen:

Personer, som har begaatt drukkenskapsførseelser, fordelt efter hjemsted.

Hjemsted.	Absolute tal.			Pr. 1000 voksne:		
	Mænd.	Kvinder.	Tils.	Mænd.	Kvinder.	Over-hodet.
Kristiania	8 340	744	9 084	118.6	7.7	54.4
Andre byer	9 340	314	9 654	75.9	1.9	33.3
Samtlige byer	17 680	1 058	18 738	93.4	4.0	41.0
Bygder	8 830	114	8 944	17.3	0.2	8.4

„Med denne rigtigere beregning er forskjellen blit adskillig mindre; men den er dog fremdeles stor“¹.

Til et nærmere detaljstudium henvises til tabellerne og de som bilag trykte uttalelser fra politiet vedkommende drukkenskapsarrestationerne.

¹ N. Rygg, l. c.

Bilag A.**Utdrag av uttalelser fra politiet vedkommende drukkenskaps-arrestationerne i byerne.**

F redrik shald: Som det vil sees er tallene for arrestationer siden aaret 1905, da det er lavt, paafaldende jevne, for aarene 1908 og 1909 endog nægtaigting like. Grunden til, at enkelte aar utviser betydelig stigning i antallet av arrestationer, beror paa særskilt gode tider for stenhuggerierne omkring byen¹. Ædruelighedstilstanden bestemmes meget af kjøpeevnen, der indfnder sig under saakaldte „gode tider“. (2. 4. 1910).

S arps borg: Stigningen i arrestationernes antal skyldes vistnok først og fremst byens raske vekst, dernæst at der under anlægstiden av de store fabrikker her har strømmet til adskillige løse og daarlige personer utenbysfra. Det væsentligste av de sidste nyanlæg blev færdig i 1908, og skulde man da ha ventet adskillig nedgang i drukkenskapsarrestationerne. Det viser sig ogsaa at denne nedgang har fundet sted, men ikke der man især skulde ha ventet det, nemlig i tallet av de utenbysboende arresterte. At antallet av de utenbysboende for drukkenskap arresterte nu er saa uforholdsmæssig stort, skriver sig for en stor del fra, at brændevinssamlaget i Fredrikstad er nedlagt fra 1. 1. 1909, hvorfor der kommer en hel del personer fra Fredrikstad og omliggende distrikter til Sarpsborg for at kjøpe brændevin i Borregaards brændevinshandel. De tæt-bebyggede strøk paa landet like op til byens grænser yder dog ogsaa sin kontingent til antallet av de utenbysboende arresterte. (16. 3. 1910). — Tallet for drukkenskapsarrestanter i 1911 er noget lavt. Dette skriver sig formentlig særlig fra en lockout ved herværende fabrikker i sommeren 1911. Der reiste da en mængde arbeidere fra byen, og der var enslags „alkoholstreik“ blandt de organiserte arbeidere. I 1912 steg antallet av drukkenskapsarrestanter. At tallet blev saa stort som det blev skyldes i nogen grad, at grænserne for byen blev utvidet fra 1. 1. 1912. Derved blev endel strøk fra Tune lagt ind under byen. Ædruelighedstilstanden i byen antages ikke at være blit forværret. (11. 9. 1913).

F redrik s t a d: Opgaverne antages at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden. For den sterke stigning i 1897 kan nu ikke angis nogen speciel grund, hvorimot stigningen i 1904 antages at staa i forbindelse med, at brændevinssamlaget blev aapnet igjen i det aar, likesom den sterke

¹ Ifølge en uttalelse fra politimesteren av 23. 5. 1911 skriver ogsaa stigningen i 1910 sig væsentlig derfra. — 15. 9. 1913 uttales der: . Naar drukkenskapsarrestationerne tiltar, er det et tegn paa tider med god fortjeneste.

tilbakegang i 1909 antages at ha sin grund i, at samlaget da blev nedlagt. (1. 10. 1910). Stigningen i 1910 er antagelig en følge av opadgaaende tider. Nogen anden paaviselig grund kjendes ialfald for nærværende ikke (16. 6. 1911).

M o s s : Arrestationernes antal neppe korrekt uttryk for ædruelighetsstilstandens fremgang eller tilbagegang Selvfølgelig har denne statistik nogen, om end ikke megen betydning i saa henseende; men i mindre byer med liten politistyrke vil der selvfølgelig ske saa faa arrestationer som mulig, idet man — hvis gjørlig — helst ser at faa de berusede personer hjem. En arrestation foranlediger ofte optøier, og med en liten politistyrke maa man derfor ofte renoncere paa arrestationerne, hvis det paa nogen maategaard an at undgaa det. Ædruelighetstilstanden er langtfra blit bedre, efterat indskrænkninger i alle retninger er indført her (negtelse af øl- og vinutskjænkning og utsalgssretter, brændevinssamlagets nedlæggelse fra 1ste januar 1909 m. m.). Forholdet er værre end tidligere og drukkenskapen arter sig paa en mere brutal og raa maate. Dette hitrører formentlig fra, at større kvanta berusende drikke nu indkjøpes med én gang. Den private brændevinshandel, som er traadt istedetfor samlaget, har kun flaskesalg. At tale om alle ulovligheder med hensyn til salg av brændevin m. m. hører formentlig ikke hit; kun skal nævnes, at smughandelen trods politiets ihærdige arbeide florerer i sterk grad her. (11. 3. 1910 og 11. 9. 1913).

F o l l o (med D r ø b a k) : Da de fleste arresterte er fremmede, antages ikke antallet at gi noget uttryk for ædruelighetstilstanden i distriktet. Ædrueligheten antages at være i bedring. (27. 10. 1913).

K r i s t i a n i a : Arrestationernes antal maa antages at gi et nogenlunde korrekt billede av byens ædruelighetstilstand. Men der bør tages i betragtning, at de herhen hørende tal indeholder særdeles mange tilfælde av iteration samt at et betydeligt antal av arrestationerne falder paa tilreisende utenbys folk og paa svensker av anlagsarbeider- og løsgjængerklassen. Naar arrestationernes antal fremdeles er stigende trods streng indskriden fra politiets side overfor den offentlige drukkenskap og trods skjærpet tidsindskrænkning for brændevinssamlagene og de private brændevinshandlere, er dette neppe uttryk for nogen tilbakegang i ædruelighetstilstanden, men en følge av byens vekst og det florissante forretningsliv med tilgang paa godt lønnet arbeide for arbeiderklassen og det store antal løsarbeidere, som har søkt til byen i det sidste aar. (6. 10. 1913).

H a m a r : 1. 6. 1911: Ædruelighetsforholdene i disse 15 aar har betydelig forbedret sig. Arrestationernes forskjellige antal pr. aar gir ikke noget påalidelig uttryk for ædruelighetstilstanden, undtagen for 1910; den store økning da hænger vistnok sammen med rikeligere erhvervsforhold for arbeiderstanden. — For 1911—1912 antages denne statistik at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens tilbakegang i det sidste. (17. 9. 1913).

K o n g s v i n g e r : Siden 1901 er ædruelighetstilstanden stadig blit bedre og bedre, og gir saaledes ikke opgaven noget korrekt uttryk for denne. (23. 3. 1910).

L i l l e h a m m e r : Arrestationerne er flest i jobbetiden med dens sterke

økonomiske rørelse. Byen er et gjennemgangssted mellom det sønden- og nordenfjeldske og besøkes av en hel del omreisende arbeidere. Lavest antal arrestationer i 1906, da der var forholdsvis liten arbeidsdrift i byens nærhet, men særlig fordi omtrent ingen svensker dette år vanket om eller sökte arbeide paa disse kanter, og svenskerne utgjør ellers en ikke ubetydelig kontingent. (28. 5. 1912). — Naar hensees til den ikke ubetydelige arbeidsdrift her paa stedet i de senere aar og til den gjennemgangstrafik av løse og ledige personer, som foregaar, maa det erkjendes, at ædruelighetstilstanden stadig har været i bedring i den sidste tid. (10. 9. 1913).

Gjøvik: 18. 10. 1913: Av arrestationernes antal her kan man neppe slutte noget til avgjørelse av spørsmålet om ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. Stigningen i de 3 sidste aar skyldes et strengere politiopsyn.

Hønefoss: 10. 3. 1910: Politimesteren begrunder de store tal i 1896 og 1897 med, at der dengang altfor meget blev set gjennem fingre med drukkenskapsforseelserne, der heller ikke avstraffedes nævneværdig; senere har antallet været nogenlunde stabilt. Efter politimesterens mening gir forsvrig opgaven ikke engang tilnærmedesvis noget korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden. Et aar kan f. eks. omtrent alle berusede personer bli tat i forvaring, et andet blir de fleste ikke arrestert, men anmeldt og mulkter. Det retteste resultat vilde man komme til ved at summere sammen alle forelæg for drukkenskap m. v.; av opgaverne over arrestationer vil man bli git tilfældigheterne ganske ivold¹⁾. — 10. 9. 13: Arrestationerne har (i 1911 og 1912) været som vanlig.

¹⁾ Til bedømmelse av den vegg, der bør tillægges politimesterens ovenstaaende uttalelse om arrestationsstatistikkens værdi har man sammenstillet antallet av arrestationer med kriminalstatistikkens opgaver over antallet af personer, der efter forelæg har vedtatt straf for drukkenskapsforseelser m. v. For Hønefoss er der efter begge kilder i det hele tat nedgang i antallet fra 1898 til 1903 og stigning fra 1903 til 1905; fra 1905 til 1910 er der etter nedgang i arrestationerne, mens der i den anden talrække er stigning. Naar de to talrækker for Hønefoss i de sidste aar viser en forskjellig utvikling, kan dette muligens for nogen del skyldes den omstændighet, at kriminalstatistikkens tal for Hønefoss — sidste opgave for 1910 — omfatter samtlige politiforseelser; i nævnte publikation findes der nemlig for de enkelte byer ingen opgave særskilt for forseelser mot den almindelige orden og fred (indbefattet drukkenskapsforseelser). Det synes dog at fremgaa av det anførte, at arrestationerne for denne by er et usikkert grundlag for en vurdering av ædruelighetstilstanden.

Sammenlignes derimot kriminalstatistikkens opgaver over drukkenskapsforseelser m. v. for samtlige byer underrett med nærværende undersøkelses opgaver over antal drukkenskapsarrestationer, viser der sig at være god overensstemmelse mellem de to rækker. Fra 1896 til 1900 er der en stigning i forseelserne paa 23,1 pct. og i arrestationerne paa 25,2 pct.; fra 1900 til 1905 falder forseelserne og arrestationerne med henholdsvis 41,3 og 36,8 pct. og stiger fra 1905 til 1910 med 44,7 og 24 pct. Utviklingen er altsaa den samme for begge rækkers vedkommende, omend bevægelsen er svakest for arrestationerne.

(Fortsættelse næste side.)

Kongsberg: 9. 6. 1910: Ædruelighetsforholdet formenes siden 1902 at staa i omvendt forhold til arrestationsopgaverne, der jo viser en sterk stigning. I 1902 var her 9 almindelige skjænkestede for øl og vin m. m., nu 2; og efter mit indtryk har denne indskrænkning hat den tilsigtede virkning, nemlig at formindske følgerne av en livlig restaurationstrafik. Arrestationernes stigning menes at ha sin begrundelse i følgende forhold: a) En betydelig mere effektiv politistyrke; idet samtlige betjenter og konstabler er nyansatte siden 1902. Man er derfor sikkerlig nu mere nøieseende med hensyn til drukkenskap og gateorden end tidligere. b) De betydelige anlæg heroinkring og i Telemarken har i flere aar medført, at byen har været gjennemfartssted for en hel del løse og ledige personer, hvilket har forøget arrestationernes antal. c) Nedgangen fra 1908 til 1909 skyldes vistnok delvis de temmelig skarpe lukningsvedtægter for Kongsberg marked, vedtatt ved kongelig resolution av 27de november 1908. Der var saaledes de 3 sidste markedsdage i 1907: 62 arrestationer mot 1909: 12. — Opgaverne for 1911 og 1912 ledsages av politimesteren med bemerkning om, at arrestationerne i store træk vistnok kan være et merke paa ædruelighetsstilstanden, men at der dog er flere omstændigheter som kan forrykke forholdet, f. eks. 1) de større eller mindre krav som stedets indvanere stiller til god skik og orden i gater og paa offentlige steder. I en by med sterke avholdsorganisationer vil antagelig kravet i saa henseende være sterkt og forsaavidt motvirke en pyntelig statistik paa omraadet. 2) Om ordenspolitiet er mer eller mindre energisk, hvilket igjen avhænger af tjenestestyrken, dens ledelse, om man har

(Forts. av noten side 33*)

Nærmere oplysninger om disse forhold sees av nedenstaende tabel:

A a r :	Hønefoss:		Samtlige byer:	
	Antal personer, der efter forelæg har vedtatt straf.	Antal drukkenskaps- arrestationer.	Antal straffæl- delses for for- seelse mot den alm. orden og fred (inkl. dru- kkenskaps for- seelser).	Antal drukkenskaps arrestationer.
1896	133	301	34 328	30 815
1897	87	246	38 408	35 910
1898	219	189	37 853	34 367
1899	210	163	42 571	37 724
1900	148	178	42 277	38 574
1901	181	174	39 781	35 447
1902	161	178	35 800	30 173
1903	127	136	34 084	29 431
1904	168	161	29 472	27 218
1905	175	183	24 834	24 380
1906	167	188	24 592	24 228
1907	169	141	26 304	24 652
1908	272	167	30 121	25 040
1909	230	198	30 150	25 672
1910	212	124	35 929	30 232

været heldig i valg av tjenestemænd — men særlig —: 3) om der ydes fornøden bevilgning dertil. — For markedsuken og 17de mai har lukning av skjænkesteder for rusdrik her paa stedet git ganske interessante utslag m. h. t. færre arrestationer. (16. 9. 13).

S v e d v i k : Se side 46* (Nordre Jarlsberg).

H o l m e s t r a n d : 13. 5. 1910: Den sterke stigning i arrestationernes antal ca. 1899—1900 stod utvilsomt i nær sammenhæng med den sterke arbeidsvirksomhet da, saavel ved anlægget av Vittingfossbanen som flere (3) større fabrikker i byens omegn. Analog — omend langt mindre — stigning viser aaret 1909 paa grund av bryggeanlæg og byggevirksomhet i byen. Ialfald fra 1902 iav falder det langt overveiende antal arrestationer paa bønder fra byens opland og løsgjengere. Ædruelighetstilstanden i byen antages derfor gjennemgaaende at ha holdt sig jevn i disse aar. Et rent forsvindende antal personer er mulkterte for drukkenskap uten tillike at ha været arresterte for sit forhold. — 9. 9. 1913: Stigningen i de sidste aar betegner ingen nedgang i ædruelighetstilstanden her paa stedet, men skyldes kun de gode tider og den livlige og stadige stigende arbeidsrørelse i distrikterne omkring byen.

H o r t e n : 10. 6. 1914: Man er ikke bekjendt med at der har været tilstede særlige omstændigheter, som har forårsaket den betydelige stigning i arrestationernes antal fra 1910 til 1912, men antar, at den nærmest er at tilskrive den almindelige økonomiske opgang i disse tider.

T o n s b e r g : 16. 3. 1910: De gode tider med let adgang til godt lønnet arbeide i aarene 1897—1901 har været medvirkende til det store antal arrestationer i dette tidsrum likesom stigningen i 1909 delvis kan forklares ut fra det samme forhold og at der her har været stor tilstrømning av hyresøkende til de store ekspeditioner efter hval m. v. paa Nordishavet og Sydhavet. Nedgangen, stort set, maa dog kunne tilskrives nogen fremgang i ædruelighet. Dette saa meget mer som byen er vokset sterkt i det omhandlede tidsrum og nu har en stor arbeidsstok ved nye industrielle anlæg, der er her aaret rundt. — 23. 5. 1911: Tallene for 1910 viser en forværelse i forhold baade til 1909 og især til tidligere aar. Grunden er foruten den gode arbeidsfortjeneste en sterk tilstrømning av daarlige elementer især fra hovedstaden lokket hit ved utmønstring og forhyring til de store hvalekspeditioner; og videre at mandskaperne fra disse ikke blot turer op sine forskud paa hyre, men ogsaa naar de med rikt utbytte er kommet tilbake, opholder sig længe i byen og sætter fortjenes-tør overstyr delvis ved drik. Den uforholdsmæssig store vekst i arrestationer og straf av kvinder kommer derav, at løse fruentimmer søger stedet for at drive sin geschäft blandt de hjemvendende hvalfangere. — 12. 9. 1913: Stigningen av arrestationerne (i 1911 og 1912) gir intet uttryk for ædruelighetstilstanden inden distriktet. Den er fremkaldt av en kolossal tilstrømning til hvalfangst-forhyringerne av løse personer dels her fra landet (Kristiania) og dels fra Sverige. De her i byen og omliggende distrikter hjemmehørende utgjør vistnok ikke mere end ca. 15 pct.

Sandefjord: 6. 4. 1910: Ædruelighetstilstanden er i fremgang. Den store stigning i arrestationernes antal i 1900 er begrundet i særegne omstændigheter (stor tilstrømning av arbeidere under byens gjenopbyggelse etter branden samme år), som tildels gjorde sig gjeldende også i 1901. — 23. 5. 1911 og 9. 9. 1913: Den betydelige økning i arrestationernes antal siden 1909 skyldes den store tilgang av driftfældige personer, som på grund af hvælfangsten søger hit; arrestationerne foretages før det væsentligste blandt disse.

Larvik: 9. 9. 1913: Der har i de senere år passert noksaa mange fremmede løse og ledige personer gjennem byen og det er vistnok grunden til, at talet paa drukkenskapsarrestanter er saa stort. Der er forholdsvis faa arrestert for drukkenskap av byens fastboende befolkning.

Kragerø: 13. 9. 1913: Antallet av arrestationer kan vistnok ikke gi noget korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. Man går nu som regel strengere frem likeoverfor berusede personer¹. Siden samlagets nedlæggelse i 1898 er ædruelighetstilstanden betydelig forbedret. —

Langesund, Stathelle, Brevik og Porsgrund: 13. 4. 1910: Man har den opfatning, at det oppivne antal av arrestationer ikke danner noget paalidelig grundlag for bedømmelsen av ædruelighetstilstanden. Politiet griper ikke ofte til det middel at arrestere byens folk, hvis bolig er kjendt, selvom de er aabenbart berusede og forstyrre den almindelige fred og orden. Man følger dem heller hjem eller faar dem paa anden maate bragt i hus. — 18. 10. 1913: Man antar, at antallet av arrestationer gir et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden i Porsgrund og Brevik, mens dette ikke i samme grad gjælder for Langesunds og Stathelles vedkommende.

Skien: 2. 6. 1910: Arrestationernes antal er av særdeles liten betydning for spørsmålet om ædruelighetstilstanden baade i sin almindelighet og dens frem- eller tilbakegang. For det første er det saa, at ikke alle berusede arresteres, og dernæst er der mange, der arresteres, selv om beruselsen er saa diminutiv at de ikke kun av den grund vilde bli arrestert. Hvorvidt en beruset skal arresteres beror som regel paa et skjøn av vedkommende funktionær og yder et særdeles litet holdbart grundlag for nogen statistik. — 23. 5. 1911: For 1910 er forholdet for indenbysboende omtrent som i 1909, for utenbys i dalen; grunden er formentlig mere stabile arbeidsforhold i de tilgrænsende distrikter. — 12. 9. 1913: Med hensyn til arrestationernes stigning i de sidste år antar man ikke, at der har været andre særlige omstændigheter, som gjør sig gjeldende, end at man nu lever i en opgangsperiode, som altid pleier at føre med sig større forbruk av drikkevarer.

Risør: 7. 6. 1911: Det maa erindres, at personer hjemmehørende i

¹⁾ Iflg. uttalelse av 27. 5. 11 er dette også årsaken til stigningen fra 1909 til 1910.

Risør av politiet fortinsvis er bragt til sit hjem, naar saadant har ladt sig gjøre, og følgelig ikke kommer med i ovenstaende opstilling. Nogen særlig grund for det vekslende antal arrestationer i de forskjellige aar er vanskelig at anføre. Delvis kan det skyldes det vekslende antal fremmede skibe, som i aarenes løp har lastet her. Brændevinssamlaget nedstemtes i 1895 og har siden ikke været oprettet. — 12. 9. 1913: Stigningen i arrestationernes antal (i de sidste aar) er tilfældig og gir ikke uttryk for nogen tilbakegang i ædruelighetstilstanden.

Tvedstrand: 17. 3. 1910: Naar arrestationernes antal har været størst i 1899—1903, kommer dette formentlig derav, at der i disse aar var flere vinforretninger her, som nu er ophørt. Naar antallet i 1908 var større end i 1907 og 1909, har det formentlig sin grund deri, at der det aar var saa mange sjøfolk hjemme. — 24. 5. 11: Nedgangen i 1910 antages at komme dels av, at Tvedestrands brændevinssamlag ophørte ved utgangen av 1909, dels av at den i 1910 aapnede jernbane Arendal—Aamli har trukket trafik fra Tvedstrand til Arendal. — 11. 9. 13: Stigningen i 1912 er tilfældig og betyder ikke, at drukkenskapen er tiltat.

Arendal: 6. 4. 1910: Naar arrestationerne fra 1901 og i de paafølgende aar steg endel, kan dette forklares derved, at ved samlagets oprettelse i 1901 og byens utvidelse i 1902 (Barbu blev da indlemmet i byen) blev politistyrken ikke saa litet forøget. — 24. 5. 11 og 13. 9. 13: Stigningen i de senere aar antages at maatte tilskrives de gode tider. De store anlæg i byens nærhet og øket virksomhet paa forskjellige områader har medført, at der har været større tilstrømning af folk. Erfaringen synes at godtgjøre, at er der gode tider og forholdsvis mange penger mellem hænderne paa folk, anvendes der mere til nytelser.

Grimstad: 24. 6. 1911: Den betydelige stigning 1901—1907 maa for en væsentlig del tilskrives, at en større del fremmede arbeidere var ansat ved et jernskibsbyggeri, som paa den tid var igang her. — 15. 9. 13: Nogen særlige omstændigheter, der har hat indflydelse paa ædruelighetstilstanden (i 1911 og 1912) er ikke tilstede.

Lillesand: 9. 4. 1910: Det større antal indsættelser i 1897 skyldes antagelig bygningen av Lillesand—Flaksvandsbanen. I aarene 1899—1901 foregik der grubedrift i byens omegn; derav antagelig det større antal arrestationer i disse aar. De indsatte personer hovedsagelig utenbysboende. Man har søkt at undgaa arrestationer ved at føre berusede personer til deres hjem. — 12. 9. 1913: Økningen maa ikke alene tilskrives en midlertidig tilbakegang i ædruelighetstilstanden, men ogsaa en skarpere indskriden fra politiets side likeoverfor drikfældige personer.

Kristiansand: 29. 4. 1910: I 1896—97 var der vistnok endnu ekstraordinært mange fremmede i byen paa grund av vedvarende byggearbeider efter branden i 1892. Den sterke synkning i arrestationernes antal 1908 og 1909 maa tildels tilskrives en fra 1. januar 1908 iverksat væsentlig reduktion av

politikorpset. Forøvrig kan den stedfundne stigning eller synkning fra aar til aar ikke tilskrivés nogen særegen omstændighet men maa nærmest antages at være en følge af skiftende konjunkturer eller andre mere tilfældige aarsaker. — 14. 10. 1913: Da der i den senere tid foregaar utvidelse av fabrikkerne i Vennesla og Evje og grundmurarbeide til tuberkulosesanatoriet i Bygland, kommer der hertil foruten mange arbeidere ogsaa endel omreisende, som kun for syns skyld søger arbeide. Av de 1 597 arresterte i 1912 tilhører 726 byen, 446 landdistrikterne, 230 andre byer, 127 er utlændinger og 68 omstreifere.

Mandal og Farsund. 20. 8. 1910: Forskjellen mellem de forskjellige aar skyldes vistnok rent tilfældige omstændigheter eller en noget forskjellig praksis fra politiets side. I det store og hele menes ædrueligheten at være gåaet jevnt frem. — Lensm. i Farsund 31. 3. 1910: Den store stigning i arrestationernes antal i Farsund 1901 og 1902 skyldes tilstrømningen av fremmede arbeidere i anledning av byens gjenopbyggelse efter branden høsten 1901.

Flekkefjord. 26. 4. 1910: I 1896—98 paagik bygningen av Egersund — Flekkefjordbanen.

Sogndal (lensmanden). 15. 3. 1910: Disse tal er noget nær korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang i ladestedet, hvor der i de sidste aar ikke har været utsalg eller utskjønkning av rusdrik. En del brændevin indkøpes jo fra Egersund, men i det hele maa ædruelighetstilstanden siges at være god.

Egersund. 3. 6. 1910: Nogen sikker karakteristik av ædruelighetens fremgang gir disse opgaver neppe. I 1900 var arbeidsstyrken paa Egersund-Flekkefjordbanen størst. Efterat anlægget var færdig, gik arrestationernes antal betydelig ned. Stigningen i 1909 skyldes vel for endel den i dette aar i byen avholdte landbruks- og kvægtutstilling for Stavanger amt. Ædrueligheten antages at være i jevn fremgang. — 15. 9. 1913: Økningen i 1912 har sin grund i et større indryk av tilreisende paa grund av arbeidsanlæg i byens nærhet. Ædruelighetsforholdene inden byen er de samme som tidligere, kanske endog i bedring.

Sandnes (politibetjenten). 19. 3. 1910: Arrestationernes antal er steget noksaa sterkt i de sidste aar, formentlig for endel paa grund av, at stedet øker i folkemængde, og fordi byen i det sidste har faat en del nye fabrikker, hvortil her strømmer adskillige fremmede folk; disse skaffer ofte stedets politi bryderi. De anførte tal antages at være et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetsforholdene.

Stavanger. 5. 10. 1910: De anførte tal antages ikke at gi noget absolut paalidelig uttryk for ædruelighetstilstanden. Økningen i 1909 kan maaske for endel tilskrives et mere effektivt politiopsyn, idet der fra 1. april 1909 oprettedes nyt konstabelforband, organisert som i landets øvrige større byer, bestaaende af 4 konstabelformænd og 21 konstabler. Tidligere hadde byen kun 4 konstabler, hvortil kom 27 natkonstabler. En omstændighet, som antages ogsaa at ha hat betydning for økningen, er, at det nu som følge av løsgjængerloven er forbundet

med betydelig større vanskeligheter end tidligere at faa fordrukne og mistænkelige individer anbragt i **tvangsarbeide**.

S k u d e n e s h a v n (lensmanden i Skudenes). 9. 4. 1910: Ædruelighetsstilstanden er god. Utsalg eller utskjækning av berusende drik haves ikke.

K o p e r v i k (lensmanden i Avaldsnæs): Tilsvarende uttalelse av 19. 4. 1910.

H a u g e s u n d. 6. 4. 1910: Men antar, at arrestationernes antal muligens gir et nogenlunde riktig uttryk for ædruelighetstilstanden; men bedre vilde mulkternes antal gjøre det. Om grunden til svingningerne tør jeg ikke uttale mig. Dog har vel den store ansamling av fremmede til vaarsildfiskerierne de sidste aar adskillig virking. — 26. 5. 1911: Grunden til det lave antal arresterte i 1909 antages at være, at da var skjækning forbudt fra kl. 7 aften og samma salg av vin fra kl. 5 ettermiddag (begge til kl. 8 morgen), mens i 1910 salg sluttet ifølge vedtagelse av de berettigede kl. 8 aften. (Den tidligere beslutning om lukning av salg kl. 5 blev ophevet ved høiesteretsdom 14. januar 1910, hvorfor ny beslutning ikke kunde fattes for det aar). Skjækning var fremdeles forbudt fra kl. 7. — 12. 9. 1913: Noget absolut korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden gir arrestationernes antal ikke, da de arresterte personer for en større del er omreisende, som bare oppholder sig ganske kort tid paa gjennemreise. Allikevel synes altat tyde paa, at ædrueligheten er i tilbakegang, særlig blandt fiskere og sjøfolk.

B e r g e n. 15. 9. 1913: Arrestanternes og de forsvrig for drukkenskaps-forseelser mulktertes antal (i 1911 og 1912 henholdsvis 404 og 340 anmeldt og mulkert uten arrestation) antages at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetsforholdet.

F l o r ø. 11. 3. 1910: For tiden før 1902 er protokol over arrestanter ikke ført; det oplyses dog at arrestanternes tal var ganske ubetydelig. — 19. 9. 1913: Ædrueligheten (i Fjordene politimesterdistrikt) er gaaet fremover aar for aar med sikre skridt. Grunden dertil er ringe adgang til og stigende stemning mot drik.

A a l e s u n d. 6. 4. 1910: Det store antal arrestanter i 1905 og 1906 skyldes det store byggearbeide her efter branden i 1904, da der strømmet en mængde mennesker hit fra alle kanter av landet, deriblandt ikke ubetydelig av bærme fra de større byer. Tilstrømningen begyndte allerede i 1904; men en stor del av dette aar var spirituøse drikke ikke at erholt paa stedet, idet dampskibene ikke befodret saadant og rettighetshaverne paa henstilling midlertidig indstillet skjækning av øl og salg i flasker av vin. Det forholdsvis lave antal arresterte i 1907—09 skyldes for en del de trykkede og nedadgaaende tider her efter byggeperiodens afslutning, samt dels, at løsgjængerlovens § 20 ikke hjemler politiet saa rask adgang til at arrestere berusede som den politivedtægt gjorde, der var gjeldende her før løsgjængerlovens ikrafttræden (1. august 1907). — 4. 10. 1913: Antallet av anmeldte for beruselse var i 1911 789 (derav 204 arrestert), i 1912 869 (likesaa 195). Anmeldelsernes og arrestationernes antal danner neppe en helt korrekt maalestok for b y e n s ædruelighetstilstand, dels, fordi det for en stor del er de samme personer, som figurerer i proto-

kollerne, dels fordi de anmeldte sørdeles hyppig er fiskere, som ikke hører hjemme i Aalesund.

M o l d e. 9. 5. 1910 : Arrestationernes antal antages ikke at gi noget korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden på stedet. For det første skal nemlig bemerkes, at der til forskjellige tider av aaret er større ansamlinger av mennesker i byen fra nærmere og fjernere landdistrikter. Ved saadanne anledninger holdes imidlertid brændevinssamlaget lukket, og herved er arrestationernes antal for en væsentlig del holdt nede. Endvidere besøktes byen i de 2 à 3 aar efter Aalesundsbranden (i januar 1904) av en veksleende arbeidsstok, som opholdt sig her paa gjennemreise til eller fra Aalesund. Endelig har byen fra de samme aar av efterhaanden fått flere industrielle anlæg, likesom der navnlig i 1908 og 1909 har været drevet en ikke ubetydelig byggevirksomhet, der tillikemed et større kommunalt anlæg har git ikke saa faa utenbys arbeidere beskjæftigelse. Molde brændevinssamlag har været i virksomhet siden 1. januar 1901. — 16. 9. 1913: Samtidig som byens folkemængde i de sidste aar har været i stadig stigende, har arrestationernes antal i det hele tat været i avtagende; den noksaa betydelige stigning i 1911 skyldtes den større rørelse i byen det aar m. h. t. byggevirksomhet m. v., hvilket bevirket tilstrømning af en hel del løse og ledige folk.

K r i s t i a n s u n d. 31. 8. 1910: Stigningen i de sidste aar antages at staa i forbindelse dels med en skjærpelse i politiets optræden likeoverfor berusede personer, dels med folkemængdens stigning, dels med de i de sidste aar forekommende store fiskerier med dermed følgende tilstrømning af fremmede fiskere. — 17. 10. 1913: Av arrestationernes antal kan intet paalidelig sluttas om ædruelighetstilstanden.

T r o n d h j e m. 25. 4. 1910: For indenbysboende forsligger i de senere aar, specielt naar man tar hensyn til byens sterke vekst, utvilsomt en synking i arrestationernes antal; men naar det samlede antal arrestationer gjennem aarene har holdt sig nogenlunde paa det samme standpunkt, skyldes det den store gjennemgangstrafik av løsarbeidere og da specielt av omreisende grube-arbeidere, der delvis arbeider i nabobygder og stadig søger til byen paa fridager og delvis flakker gjennem byen søkende arbeide i de omliggende distrikter. — 24. 5. 1911: Forøkelsen i 1910 skriver sig vistnok væsentlig fra den stadig økende trafik av gjennemreisende grube- og jernbanearbeidere. — 16. 9. 1913: Stigningen i arrestationernes antal i 1912 skriver sig foruten fra de gode tider fra det store antal anlægsarbeidere, der opholdt sig i de byen tilgrænsende distrikter og fra alle de grubearbeidere, der passerede byen til og fra arbeidsstederne.

L e v å n g e r: Vaktmesteren ved hjælpfængslet gjør (9. 4 1910) i anledning av arrestationerne i 1898—1904 opmerksom paa byens gjenopførelse efter branden 1897 og arbeidet paa Hell—Sunnanbanen.

S t e n k j æ r. 1. 6. 1911: Arrestationernes høiere antal i 1896 og 1897 beror paa, at der i disse aar blev anlagt et træsliperi i Egge, og at en mængde arbeidere da tildels kom til byen. I 1902—05 blev Hell—Sunnanbanen

ferdigbygget forbi Stenkjær, og arrestationernes stigende antal er en følge av dette.

N a m s o s. 7. 9. 1911: Paa grund av den byen overgaaede ildebrand haves opgaver alene fra 23. juni 1897. Forholdene i byen efter branden forklarer de forholdsvis store tal for 1897 og 1898; derimot kan intet oplyses i anledning af den store stigning i 1904—06.

M o s j ø e n. 15. 8. 1911 (politibetjenten): Arrestationerne ansees ikke som nogen rigtig maalestok for ædrueligheten paa stedet. — 17. 10. 1913 (Helgelands politimester): Sammenlignet med de nærmest foregaaende aar antages arrestationernes antal (i distriktet 1911 og 1912) at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden.

B o d ø. 21. 3. 1910: I betragtning av reisetrafikkens økning og stigningen i antallet av fremmede, som strømmer til byen, synes tallene at tyde paa nogen bedring i ædruelighetsforholdene. Dette stemmer med den almindelige erfaring, man har av forholdet. — 2. 6. 1911: Grunden til den store stigning i arrestationernes antal i 1910 er nærmest at søke i den omstændighed, at der her i byen det nævnte aar var en større mængde tilreisende end i det foregaaende aar, idet her utover sommeren og høsten 1910 laa en masse notfartøier og kjøpefartøier, under hvis henliggen her forefaldt mange arrestationer. — 11. 9. 1913: Ædruelighetstilstanden i 1911 og 1912 er i det væsentlige uforandret; her har i disse to aar ogsaa været ubetydelig sildefiske.

N a r v i k. 4. 5. 1910: Narvik blev kjøpstad først fra nytaar 1902. Her var dog etablert eget politiopsyn (med arrestlokale) under Ofotbanens anlæg fra 1899. Fra og med august blev i 1899: 29 mænd, i 1900: 37 mænd og i 1901: 73 mænd og 1 kvinde arrestert. Fra og med 1903 begyndte malmeksperten, og en større del av arrestationerne fra den tid falder paa utenlandske sjøfolk; tidligere faldt en stor del paa tilreisende arbeidere fra anlægget Narvik—Kiruna. Baade fra norsk og svensk side foretages ikke sjeldent utflugter til Narvik for at „feste“. Paa byens befolkning falder derfor i hele tidsrummet kun en del av arrestationerne. — 15. 6. 1911: Forskjellen fra 1909 skyldes for det væsentlige den forsøkede skibsfart. — 20. 11. 1913: Arrestationernes antal gir neppe noget korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. De fleste arrestanter er utlændinger, som enten kommer hit med jernbane og kun opholder sig her en kort tid, eller som er forhyret med skibe, der gaar i malmfart paa Narvik. Naar arrestationernes antal i de sidste aar er steget betydelig, skyldes dette i væsentlig grad den forsøkede skibsfart.

H a r s t a d. 1. 6. 1912: Ædruelighetstilstanden synes at være i fremgang. — 18. 9. 1913: Arrestationernes antal kan ikke siges at gi noget uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang.

T r o m s ø. 7. 4. 1910: Aarsakerne til arrestationernes stigning i aarenes løp kan vel være forskellige. Først er det vel en følge av folkemændens stigning i byen og omliggende landdistrikter; men i væsentlig grad bidra-

ger vel den omstændighed, at der her i amtet og naboaarnterne er opstaat adskillige bergverk, og der saaledes er paa farten arbeidssøkende grubearbeidere — „slusk“ —, der almindeligvis under sit ophold her i byen paa gjennemreise drikker ikke saa litet. Dertil kommer utviklingen av grubedriften paa Spitsbergen og utviklingen av ishavsbedriften forøvrig. Hvad angaar ædrueligheten blandt byens faste befolkning, saa tror jeg nok, at denne er gaat fremad i de senere aar; ialfald er der fremgang — og sterk fremgang — fra f. eks. 15 à 20 aar tilbake. — 12. 9. 1913: Arrestationernes antal har (særlig de sidste aar) været sterkt stigende. Dette betyder dog ikke tilbakegang i ædruelighetstilstanden blandt byens eller det tilliggende landdistrikts befolkning; denne er snarere blit bedre, og i det hele skaffer landdistrikts fiskerbefolkning politiet litet bryderi. Stigningen skriver sig foruten fra et noget nærmere politiopsyn, fra den økede trafik paa Spitsbergen, likesom byen er gjennemfartssted for alle de grubearbeidere som reiser frem og tilbage mellem Sulitjelma, Birtavarre og Sydvaranger. En stor del av disse samt av dem, som reiser paa Spitsbergen eller hyres til ishavsfangst er finlændere og svensker, og blandt disse er der mange urolige elementer.

H a m m e r f e s t. 29. 5. 1912: Den sterke nedgang i arrestationernes antal fra 1908 til 1909 skyldes formentlig samlagsnedlæggelsen ved utgangen av 1908. Dette bidrog jo til at formindske gate-drukkenskapen. Naar arrestationernes antal ellers [fra 1903 til 1908] viser jeyn stigning, skyldes dette byens sterke økonomiske utvikling særlig i de sidste aar. Det mindste antal av arrestanterne hører hjemme i byen, hvilket forklarer den store forskjel i arrestationernes samlede antal fra aar til aar. Der er nemlig megen gjennemgangstrafik, særlig under seifisket om sommeren; og med den av fiskeriernes rigdom avhængige større eller mindre tilstrømning af mennesker stiger [eller falder] ogsaa arrestationernes antal. Ædruelighetstilstanden maa siges at være i fremgang blandt byens faste befolkning. — 23. 9. 1913: Ædrueligheten er meget tilfredsstillende. Der er blot nogen ganske faa personer, der kan betegnes som fordrukne; egentlige løsgjængere findes ikke. I 1911 og 1912 hørte henholdsvis kun 16 og 34 av de arresterte hjemme i byen, resten er fiskere, som kommer til byen, eller ishavsgaster vaar og høst.

V a d s ø. 11. 8. 1910: Jeg tror ikke, man kan tillægge natarrestanternes antal synderlig stor vekt, da politistyrken er altfor liten til, at man kan ta sig av alle berusede personer. Jeg synes dog ædruelighetstilstanden er litt bedre, end da jeg for 8—9 aar siden kom her til Vadsø. — 7. 6. 1911: Aarsaken til den store stigning var det gode fiske i 1910, som da var i Vadsø. — 1. 10. 1913: For Vadsø gir opgaven et korrekt billede av ædruelighetstilstanden i 1911 og 1912. Det store antal arrestationer i 1911 skyldes det gode fiske og derav følgende gode tider for fiskerne.

V a d s ø. 13. 6. 1911: For aarene 1897—1902 kan ingen opgave skaffes. Arrestationernes antal i 1896 og vel ogsaa muligens i 1903 gir neppe noget korrekt billede av ædruelighetstilstandens fremgang, eller tilbakegang sammenlig-

net med de senere aar. Dels er nemlig antallet av arrestationer for en væsentlig del bestemt ved, om aarets fiske gir stort utbytte, idet der da vil være en stor almue tilstede, dels er bedømmelsen blit strengere og der arresteres gjennemgaaende i større utstrekning nu end før. — 17. 10. 1913: Der tør være betydelige fluktuationer i arrestationernes antal fra tid til anden, forinden man deri kan se et barometer for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. Dette er begrundet i de meget varierende næringskilders tal og i variationer i deres rikelighet. Fisket i 1912 var adskillig opgaaende for byen og tilstrømningen av almue derfor større, likedan med fortjenesten og derfor uvægerlig forbruket ogsaa større.

Bilag B.**Utdrag av polititjenestemændenes uttalelser vedkommende drukkenskapsarrestationer i landdistrikterne.**

(Hvor intet andet er anført, gjelder uttalelsen politimesterdistrikter).

R a k k e s t a d f o g d e r i . 2. 6. 1911: Kan ingen opgave over drukkenskapsarrestationer skaffe; paa grund av arrestforholdene kunde den vistnok heller ingen interesse ha for spørsmålet om ædruelighetstilstanden.

F r e d r i k s h a l d : Arrestationer for landdistriktets vedkommende kan dreie sig om nogen ganske faa om aaret, i høiden 4 à 5 personer, som i tilfælde er medtagt i opgaven for byen. (15. 9. 1913).

M o s s f o g d e r i . 23. 5. 1911: Arrestlokale findes kun i Tune. Naar drukkenskapsarrestationer i fogderiet finder sted, indsættes vedkommende i et av hjælpfængslerne i Moss, Fredrikstad eller Sarpsborg; disse tilfælde antages at være indbefattet i opgaverne fra disse byer. — 30. 5. 1911: Ædruelighetsforholdene i Tune har vistnok forbedret sig i de senere aar, og efter erhvervede oplysninger kan forholdene i saa henseende ansees 30 pct. bedre nu end for 5 aar siden.

F o l l o . 27. 10. 1913: Ædrueligheten i landdistriktet antages at være i fremgang.

A k e r . 29. 4. 1910 og 7. 7. 1911: Forøkelsen i arrestationernes antal i jobbetiden og fra 1909 av antages at ha sin grund i de opadgaaende tider og bedrede lønningsforhold, da det stadig viser sig, at drukkenskapsforselserne tiltar med gode tider. I førstnævnte uttalelse tilføies der en bemerkning om, at det tør dog hænde, at der i det hele er nogen forbedring. — 2. 10. 1913: Hvis ikke økningen i arrestationernes antal i de to sidste aar sammenholdt med 1910 er tilfældig, skulde man anta, det skyldes opadgaaende tider. En stor del av de arresterte hører hjemme i Kristiania og i de Aker tilgrænsende landdistrikter.

R o m e r i k e¹⁾. 30. 5. 1911: Ingen væsentlig forskjel fra 1909. — 12. 11. 1913: Arrestationsopgaven for 1911—1912 gir intet korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden paa Romerike. Det er vanskelig at avgjøre, om denne er gåaet frem eller tilbage; dog antages det, at i distrikter med liten industriel virksomhet er ædrueligheten gåaet frem. — April og mai 1910 (Lensmændene i Høland, Enebak, Ullensaker, Nes, Eidsvold, Nannestad og Hurdalen): Ædrueligheten er gåaet frem (de fleste tilføier: i de senere aar).

G l o m m e d a l e n . 14. 6. 1912: Før 1906 umulig eller nytteløst at fremskaffe oplysninger, da der paa faa undtagelser nær dels ikke hadde druk-

¹⁾ Romerike og Vinger politimesterdistrikt → Vinger (og Odalen).

kenskapsarrester, dels ikke førtes fortegnelse over drukkenskapsarrestanter. Hverken jevn stigning eller synkning i arrestationernes antal, og da desuten en flerhet av distrikterne mangler arrestlokale kan man vistnok ikke bygge noget sikkert paa de angivne tal med hensyn til ædruelighetstilstanden.

G u d b r a n d s d a l e n 29. 5. 1912: I landdistrikterne er der ingen drukkenskapsarrest. 17. 11. 1913: Iaar er i Ringebu av kommunen anskaffet arrestlokale; i Lesje og Lom er der hjælpefængsler. (Lensmanden i Lesje og Dovre 27. 9. 1913: Ingen arrestationer. Paa grund av jernbaneanlæggene og de „flotte“ tider antages der at være en hel del drukkenskap, som ikke kommer til politiets kundskap.) — Lensmanden i Skjaak 26. 9 1913: Ingen arrestationer; ædrueligheten omrent som før. — Lensmændene i Lom og Vaae septbr. 1913: Ædruelighetstilstanden i fremgang; ingen arrestationer. — Lensmanden i Søndre Fron 30. 9. 1913: Drikken har — paa grund av de gode tider — holdt sig som før og kanske ogsaa tiltat i arbeiderkredser, mens den antages avtagt blandt gaardbrukerne. — Lensmanden i Vestre Gausdal 18. 9 1913: Gjennemgaaende ædruelig befolkning, mange avholdsfolk blandt ungdommen, ædrueligheten gaar fremad, ingen arrestationer. — Lensmanden i Sell. og Hedalen 16. 10. 1913: I 1911 arresteres ingen, men i 1912 3 mænd; arrestationerne skyldes den omstændighet, at Otta som endepunkt for jernbanen har været et sted, hvortil mange tvilsomme personer har tilstrømmet. Ædrueligheten maa antages at ha bedret sig betydelig i de sidste aar.)

V e s t o p l a n d e n e. 18. 10. 1913: Stigningen av anholdelser i 1908 og 1909 skyldes jernbaneanlæg, som foregik i den sydlige del av distriktet i de 2 aar.

R i n g e r i k e. 10. 3. 1910: Paa landet har man ikke hat politiarrester, saa alle arrestanter er ført til Hønefoss. I landdistrikterne blir der av den grund yderst sjeldent foretaget arrestationer av drukne personer; de blir henvist til at sove rusen ut saa at sige hvorsomhelst. Endel av de i opgaven (for byen) nævnte er arrestert like utenfor Hønefoss bys grænser, f. eks. fra jernbanestationen; men at sortere disse ut vilde ikke gi nogensomhelst retledning ved bedømmelsen av drukkenskapen.

K ö n g s b e r g. 9. 6. 1910: Med hensyn til opgaverne for landdistrikternes vedkommende bemerkes følgende: 1) For Numedal og Sandsværds vedkommende har arrestationer i det omhandlede tidsrum enten ikke fundet sted, eller ganske faa tilfælde derav er regnet sammen med arrestationsopgaverne for byen. Der haves nemlig i dette distrikt ingen arrestlokaler, og drukkenskap var ikke strafbar i landdistrikterne før løsgjængerloven trådte i kraft. Siden den tid kan det i enkelte faa tilfælde ha hændt, at drukne personer i det byen nærmestliggende landdistrikt er blit bragt til arrestlokalet i byen. Der er forøvrig i ingen del av dette distrikt ansat ordenspoliti. 2) Øvre Eiker: Opgaverne derfra antages ogsaa at være uten betydning. Vistnok haves arrestlokaler i Vestfossen, Hougsund og Skotselven, men intet effektivt ordenspoliti. Kun i Vestfossen har der til sine tider været ansat en saakaldt politibetjent, som oftest en arbei-

der, uten kjendskap til politivæsenet . . . for at gaa som politi om kveldene. Det samlede antal anmeldelser i Øvre Eker for politiforseelser var i 1909: 248, væsentlig for drukkenskap og dermed i forbindelse staaende forseelser. — 15. 6. 1911: For landdistriktet haves ingen opgave, og vilde desuten opgaverne ingen retledning gi, da der i aaret 1910 ikke har været ansat ordenspoliti i noget av embedets landdistrikter. I opgaven for byen er medregnet nogen faa, som har været hittransportert av distrikts lensmænd — 15. 9. 1913: I fabrikstrøket Vestfossen haves en ordensbetjent. Der er forefaldt nogen faa arrestationer, men man har ingen samlet opgave herover.

Nordre Jarlsbergs landdistrikt med ladestederne Aasgaardstrand og Svelvik. 10. 6. 1914: Omrent $\frac{2}{3}$ av drukkenskapsarrestationerne falder paa ladestedet Svelvik. — Da en væsentlig del av de for drukkenskapsforseelser arresterte personer er anlægsarbeidere, som kun midlertidig opholder sig i distriktet, og omstreifere, som i større eller mindre utstrækning færdes her, bør man formentlig ikke lægge avgjørende vekt paa opgaverne som maalestok for ædruelighetstilstanden, saa meget mere som det neppe er tvilsomt, at mangelen av arrestlokaler specielt for herrederne Sande, Hof, Ramnes og Andebus vedkommende har hat til følge, at der overhodet kun under ganske særegne omstændigheter er foretatt arrestationer paa grund av drukkenskap, mens nævnte mangel har gjort sig mindre gjeldende i de herreder, som har ligget nær by (Strømmen, Botne, Vaale og Borre herreder).

Tønsberg: Ingen drukkenskapsarrestationer i landdistriktet. (12. 9. 1913).

Larvik fogderi: Har der været noget tilfælde av arrestation for drukkenskapsforseelse i de senere aar, har det været rent isolert og er intet paalidelig barometer for ædruelighetstilstanden. De av distrikts indvaanere, som gjør bekjendtskap med drukkenskapsarrester, sogner helst til Larvik og Sandefjord byer. (9. 3. 1910).

Kragerø: I embedets landdistrikt haves ingen fyldearrester. Siden samlagets nedlæggelse 1898 er ædruelighetstilstanden betydelig forbedret ogsaa i landdistriktet. (17. 3. 1910 og 13. 9. 1913).

Telemarken: Opgave over arrestationer kan vanskelig skaffes. En saadan opgave vilde ogsaa være av liten betydning for statistikken, da i dette embedsdistrikt folk paa landet sjeldent arresteres for drukkenskap, selv om betingelserne herfor kan være tilstede. (13. 4. 1910 og 18. 10. 1913).

Nedenes fogderi: Drukkenkapsarrest eller fængsel til indsættelse av berusede personer og lovovertrædere gives ikke inden fogderiets grænser. (10. 3. 1910).

Sætersdalens fogderi: Ædruelighetstilstanden er i tilbakegang. Anmeldelser for drukkenskapsforseelser er steget i de sidste par aar. Folk tjener gode penger (bl. a. øket fabrikdrift), og ikke litet av fortjenesten gaar til anskaffelse av berusende drikke. (16. 10. 1913).

Kristiansand: For landdistrikts vedkommende har ingen indsæt-

telse i drukkenskapsarrest fundet sted undtagen i enkelte tilfælde, hvor der fra byens umiddelbare nærhet er indsats berusede personer af lensmanden i Oddernes. Disse tilfælde, hvis antal er ubetydelig, er medtatt i opgaven for byen (Kristiansand), da politiarresten der er benyttet, og da man ingen sikker opgave har derover. (24. 5. 1911). Jfr. derhos s. 37*—38*.

L i s t e r o g M a n d a l: I landdistrikterne pleier man ikke arrestere berusede personér. Naar endel arrestationer er foregaat i Lyngdal, kommer dette derav, at der en gang om aaret holdes et stort statsdyskue, hvor mange mennesker strømmer sammen. (De i tabel 3 anførte tal for Lister og Mandal 1896—1909 gjelder Lyngdal.) (20. 8. 1910).

R o g a l a n d (vedkommende 1911—1912): I landdistrikterne utenfor Time og Hetland ingen arrestationer. I Time 8 i 1911¹⁾, 10 i 1912; i Hetland antagelig 8 i hvert av disse aar. Kun mænd. (8. 10. 1913).

S ø n d r e B e r g e n h u s: Vagtmesteren ved Vossevangen hjælpefengsel 11. 3. 1910: Naar der i aarene 1899—1904 er stigning i drukkenskapsarrestanternes antal (i aarene 1896—1909 blev henholdsvis 14, 23, 20, 45, 58, 37, 30, 30, 33, 16, 15, 24, 14 og 7 personer indsat i drukkenskapsarresten), skyldes dette for en væsentlig del arbeidet paa Bergensbanen, som i disse aar paagik paa Voss, hvor ikke faa jernbanearbeidere dels paa Vossevangen og dels langs banelinjen inden Voss herred hadde sit ophold. — Politibetjenten i Odda 3. 5. 1910: Det opførte antal arrestationer gir intet korrekt uttryk for ædruelighetstilstanden, idet man, efterhvert som arbeiderne har fått ordnede familieboliger og egne hjem, ofte har bragt berusede personer til sine hjemsteder istedetfor at sætte dem i arrest, særlig i 1909.

S o g n. 15. 4. 1910: De fleste arrestationer er foretatt under den aarlige utstilling paa Lærdalsøren, og de fleste arresterte er vistnok utenbygds. Under utstillingen haves patruljerende politi, men ellers findes — utenfor turisttiden om sommeren for skydstrafikkens skyld — ikke saadanne nogetsteds i distriktet og heller ikke drukkenskapsarrester; arrestation av berusede blir derfor den rene tilfældighed og tallet paa disse uten enhver betydning som værdimaaler for ædruelighetstilstanden. — 26. 9. 1913: Nogen nævneværdig forandring i ædruelighetstilstanden inden distriktet kan ikke paavisas, idet antallet av ilagte bøster for drukkenskapsforseelser er omtrentlig ens for de sidste aar.

F j o r d e n e. 11. 3. 1910 og 27. 5. 1911: Ingen arrestationer. — 19. 9. 1913: Ædrueligheten er gått fremover aar for aar (jfr. s. 39*); 1911 ingen, 1912 1 mand arrestert

S ø n d m ø r f o g d e r i. 19. 4. 1910: I lensmandsdistrikterne utenfor Volden findes ingen drukkenskapsarrester og vites heller ingen arrestert for drukkenskap. Fra antallet av arrestationer kan derfor ingen slutning drages angaaende ædruelighetstilstanden, der forsvrig antages at være god. — 16. 6. 1911 og 24. 9. 1913: Ingen indsats i drukkenskapsarrest i 1910, 1911 eller 1912.

¹⁾ Likesaa i 1910 ifølge opgave av 24. 5. 1912.

R o m s d a l s f o g d e r i : 11. 3. 1910: Fængsling for beruselse finder kun sted under handelsstevnet paa Veblungsnes, hvor der er særligt politiopsyn; den meddelte opgave har ingen synderlig interesse m. h. t. ædruelighetsstilstanden i distriket. Tilbakegangen i antallet av berusede ved handelsstevnet paa Veblungsnes skyldes vistnok stevnets for hvert aar synkende betydning og den forminskede tilgang paa tilreisende til stedet. — 15. 9. 1913: Da her kun er 2 tinglagsfængsler, forekommer arrestationer for drukkenskap sjeldent.

N o r d m ø r f o g d e r i : 6. 5. 1910: Siden 1896 er kun én mand arrestert for beruselse¹⁾. Ædrueligheten er stadig gaat frem, efterhvert som den opfatning har gjort sig gjældende, at det er en skam at vise sig beruset. Man vil vanskelig finde en mere ædruelig befolkning end den Nørdmørske. — 20. 10. 1913: Ædruelighetstilstanden har i 1911 og 1912 likesom i de tidligere aar gjennemgaende været meget god her i distriket. — (Lensm. i Edø. 9. 4. 1910: Ædruelighetstilstanden er blandt distrikets mandlige ungdom og det ikke ubetydelige antal tilreisende lottekarle til skreifisket i de seneste aar heller i tilbakegang end i fremgang. Naar ingen arrestationer har fundet sted, skriver dette sig derfra at lensmannen ikke har hat anledning til at være tilstede).

U t t r ø n d e l a g e n : Tallene ansees ubrukbar ved en bedømmelse av ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. (2. 10. 1913).

S t j ø r - o g V æ r d a l e n f o g d e r i : Arrestationernes antal gir intet korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang. (16. 4. 1910).

B r ø n n ø y l e n s m a n d s d i s t r i k t . Lensmanden i Brønnøy 18. 3. 1910: Ingen drukkenskapsarrest her, og i tinglagsarresten indsættes i almindelighet ikke berusede personer, som ikke er anmeldt eller sigtet for andre strafbare handlinger. Berusede, hvem det ikke lykkes at formaa til at forholde sig rolig og forføie sig bort, søger man altid at faa vedkommendes slegtninge eller kamerater til at ta sig av, idet man truer med indsættelse. Her paa landsbygden, hvor der bare er én politiofficant, griper man kun til arrestation naar intet andet middel haves. Her findes ingen salgs- eller skjænkerettigheter, kun 3 ølagenter, som — officielt — sælger i kistevis ($50 \frac{1}{4}$ fl.); men her foregaar adskillig smughandel, og agenterne lar berusede kunder sove rusen ut hos sig, for at trafikken ikke skal røbes. — Tilsynelatende er ædrueligheten bedre nu end i aarene 1901—06, da her var et ølsamlag, men faktisk var den ikke værre da end nu. Ædruelighetstilstanden i bygden fra ca. 1900 av har dog ikke git grund til bekymring; til et gjennemfartssted at være er den her paa Brønnøysund god.

N o r d r e H e l g e l a n d f o g d e r i : Det store antal arrestationer i 1902 og følgende aar skyldtes tilstrømningen av fremmede arbeidere, deriblandt en mængde svensker og finnlændere til Dunderlandsanlægget. De arresterte var paa faa undtagelser nær utenbygds, derav en masse utlændinger. Ved Dunderlandsverkets stansning i 1908 ophørte efterhvert ogsaa arrestationerne; men det for-

¹⁾ 1910—12 ingen arresterte.

utsættes, at ved verkets gjenoptagelse vil en hel del fremmede arbeidere strømme til og drikketrafikken med paafølgende utskeielser straks florere. I 1909 ingen drukkenskapsarrestationer. (15. 4. 1910).

Bodø: Ingen arrestationer. (11. 9. 1913).

Salten fogderi 18. 5. 1910: Hjelpefængsler kun i Fauske og Saltdalen. — (Lensmanden i Saltdalen. 6. 4. 1910: Ædruelighetstilstandens fremgang i de senere aar inden bygden skriver sig fra indskrænket adgang til at erholde spirituosa i forbindelse med lovgivningens forbud mot fortærelse av saadan drik paa steder, hvor brændevinsloven griper ind, men dog mest fra avholdsbevægelsens utbredelse rundt omkring i bygden.)

Lofotfiskeriet opsynsdistrikt: Av det høiere antal arrestationer i 1912 kan der antagelig ikke drages nogen slutning om, at beruselse i det aar gjennemgaaende forekom i større utstrækning end i 1911. (1. 5. 1914). (Opsynsbetjenten i Sørvaagen 1. 8. 1911: Ædruelighetstilstanden under Lofotfiskeriet har gjennemgaaende bedret sig aar for aar.)

Lofoten og Vesteraalen fogderi: (Lensm. i Hadsel. 31. 3. 1910: Tilfeldigheter som veiarbeide i en nabokommune, aapning av grubedrift, et større sildefiske o. lign. har bevirket stigning i arrestationernes antal et enkelt aar, uten at dette er uttryk for nogen forandring i ædruelighetstilstanden. Ædrueligheten antages at være gåaet betydelig frem).

Senja: Saavdtt vites ingen arrestationer 1896 - 1910. Ingen 1911—12. (1. 6. 1912 og 18. 9. 1913.)

Tromsø: Ingen arrestationer (7. 4. 1910, 31. 5. 1911 og 12. 9. 1913).

Vestfinnmarken: 29. 5. 1912: For landdistriktet kan ingen opgaver skaffes. — 23. 9. 1913: I landdistrikterne haves politiarrest kun i Bossekop, Honningsvaag og Kautokeino. Opgave over arrestationer haves ikke. I Honningsvaag og Kautokeino er antallet neppe over 3—4 pr. aar, i Bossekop antagelig ca. 10 hvert marked.

Tanen — Varanger. 11. 8. 1910: For landdistrikts vedkommende kan ikke antallet av politiarrestanter tjene som nogen veiledning ved bedømmelsen av ædruelighetstilstanden, da lensmændene paa grund av de store avstande ikke har anledning til at haandhæve løsgjængerlovens § 16, og i de fleste distrikter er der heller ikke politiarrester. (Lensmanden i Tanen 27. 6. 1910: I den senere tid, især de sidste aar, er merket stor fremgang i ædruelighetstilstanden. — Lensmanden i Sydvaranger 16. 4. 1910: Utenfor Kirkenes yderst faa anmeldt for beruselse m. v. Siden A/S Sydvaranger startedes, har beruselse været hyppig anmeldt. — Lensmanden i Næsseby 26. 4. 1910: Ædruelighetstilstanden er i de senere aar gåaet fremad. — Lensmanden i Lebesby 12. 4. 1910: Siden løsgjængerlovens anvendelse antages der at ha været nogen synkning i fyldeuvæsenet i fiskeyværene. — Lensmanden i Nordvaranger tror at ædruelighetstilstanden er i fremgang (9. 5. 1910). — Lensmanden i Karasjok 15. 4. 1910: I det sidste aar adskillig mere drukkenskap paa kirkestedet end tidligere; siden nytaar 14 anmeldt uten at nogen arrestation har været

nødvendig.) — 7. 6. 1911: I landdistrikterne findes ikke politiarrester. — 1. 10. 1913: For Kirkenes er fortægelsen ufuldstændig; ædruelighetstilstanden har dør ikke været saa god som tallene gir indtryk av. I de øvrige landdistrikter har ingen arrestationer fundet sted. Dette beror imidlertid paa særlige forhold, saaledes at politiet ikke har været tilstede, eller at man ikke har hat arrestrum. Særlig i værene megen drukkenskap, som har resultert i forelæg.

Vardø. 13. 6. 1911: For landdistriktet kan ingen opgave tilveibringes. — 17. 10. 1913: Ingen arrestationer i landdistriktet.

Bilag C.

Benyttede spørgeskriverier.

I.

Cirkulære nr. 5/1910.

Det er paalagt byraaet at utarbeide en mere omfattende alkoholstatistik og herunder at søke belyst ædruelighetsforholdenes utvikling i de forskjellige byer og landdistrikter.

Blandt de oplysninger, som man i denne henseende har fået ved, er opgaver over antallet av indsatser i drukkenskapsarrest (for beruselse alene eller i forbindelse med andre forseelser). Man tillater sig derfor at anmode hr. politimesteren om en saadan opgave for — — — — — særskilt for mænd og kvinder — i hvert av de senere aar, om mulig fra og med 1896. For en række av tidligere aar haves opgaver for de fleste byer.

Man vilde i forbindelse dermed sætte megen pris paa en uttalelse om, hvorvidt tallene for disse arrestationer kan antages at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang, eller eventuelt om der er særegne omstændigheter, som har foranlediget en større stigning eller synkning i arrestationernes antal.

Saaforent dertil uten vanskelighet er anledning, vilde det derhos være av megen interesse at faa særskilt anført:

- a. hvorledes drukkenskapsarrestationerne fordeler sig paa inden- og utenbys- (bygds) boende (iafald for det sidste aar).
- b. hvor mange personer (alle gjentagelsestilfælde fraregnet) der i det sidste aar er arresteret for drukkenskap, særskilt for mænd og kvinder.

Det Statistiske Centralbyraa, 4. mars 1910.

A. N. Kiær.

A. Th. Kiær,

II.

Det Statistiske Centralbyraa.

Idet man takker for de i henhold til cirkulære nr. 5/1910 mottagne opgaver vilde man være hr. politimesteren forbunden for en oplysning om antallet av indsættelser i drukkenskapsarrest (for beruselse alene eller i forbindelse med andre forseelser) i Deres distrikt i aaret 1910 (særskilt for mænd og kvinder).

Forsaaavidt der er nogen væsentlig forskjel fra 1909, vilde man være forbunden for en uttalelse om grunden hertil.

Kristiania 19. mai 1911.

A. N. Kiær.

A. Th. Kiær.

III.

Det kongelige Departement
for Sociale Saker, Handel, Industri
og Fiskeri.

Det statistiske kontor.

Idet man takker for de som svar paa skrivelse av 19. mai 1911 til det Statistiske Centralbyraa indsendte opgaver over drukkenskapsarrestationer i aaret 1910 (for beruselse alene eller i forbindelse med andre forseelser), tillater man sig at anmode hr. politimesteren om en lignende opgave gjældende 1911 og 1912, om mulig særskilt for mænd og kvinder.

Samtidig vilde man sætte pris paa en uttalelse om, hvorvidt arrestationernes antal kan antages at gi et nogenlunde korrekt uttryk for ædruelighetstilstandens fremgang eller tilbakegang, eller om der har gjort sig særlige omstændigheter gjældende, som har forrykket forholdet i den ene eller anden retning.

Bearbeidelsen av alkoholstatistikken, som tidligere hørte under det Statistiske Centralbyraa, er fra 1. juli iaar overtat av det statistiske kontor i Socialdepartementet, hvorfor opgaverne bedes indsendt hertil.

Da det er av interesse at erholde opgaverne snarest, vil man være forbunden for sakens hurtigst mulige ekspedition.

Kristiania 6. september 1913.

A. Th. Kiær.

Tabeller

Tabel 1. Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
F redrik shald						S arpsborg					
1896	11 160	337	2	339	30.4	4 836	-	-	164	33.9	
1897	11 100	391	1	392	35.3	5 212	-	-	249	47.8	
1898	11 116	434	3	437	39.3	5 654	-	-	247	43.7	
1899	11 326	617	2	619	55.4	6 218	-	-	448	73.0	
1900	11 534	423	3	426	36.9	6 748	-	-	589	87.3	
1901	11 994	420	2	422	35.2	7 144	-	-	360	50.4	
1902	12 041	722	4	726	60.3	7 456	-	-	251	33.7	
1903	12 041	619	4	623	51.7	7 746	-	-	237	30.6	
1904	12 016	594	5	599	49.9	8 025	-	-	236	29.4	
1905	11 998	341	2	343	28.6	8 311	-	-	263	31.6	
1906	11 979	441	4	445	37.1	8 602	-	-	529	61.5	
1907	11 948	408	3	411	34.4	8 888	-	-	636	71.6	
1908	11 948	457	5	462	38.7	9 201	-	-	681	74.0	
1909	12 031	452	10	462	38.4	9 538	-	-	526	55.1	
1910	12 036	633	3	636	52.8	9 863	590	2	592	60.2	
1911	12 062	468	6	474	39.3	10 191	448	5	453	44.5	
1912	12 093	541	3	544	45.0	11 287	985	14	999	88.5	
F redrik st ad						M oss					
1896	12 946	941	5	946	73.1	8 258	254	1	255	30.9	
1897	13 013	1 438	8	1 446	111.1	8 175	301	1	302	36.9	
1898	13 179	1 596	4	1 600	121.4	8 251	308	3	311	37.7	
1899	13 622	1 558	10	1 568	116.5	8 434	338	-	338	40.6	
1900	14 029	1 603	12	1 615	115.1	8 589	472	1	473	55.1	
1901	14 650	1 532	11	1 543	105.3	8 919	394	4	398	44.6	
1902	14 791	1 668	7	1 675	113.2	8 921	272	2	274	30.7	
1903	14 874	1 618	7	1 625	109.3	8 888	268	2	270	30.4	
1904	14 930	2 289	10	2 299	154.0	8 836	276	6	282	31.9	
1905	14 996	1 873	19	1 892	126.2	8 787	189	2	191	21.7	
1906	15 063	1 644	12	1 656	109.9	8 736	228	3	231	26.4	
1907	15 118	1 593	12	1 605	106.2	8 679	218	4	222	25.6	
1908	15 213	1 297	8	1 305	85.8	8 647	190	2	192	22.2	
1909	15 343	698	1	699	45.6	8 630	243	1	244	28.3	
1910	15 446	1 043	7	1 050	68.0	8 597	244	-	244	28.4	
1911	15 540	905	7	912	58.7	8 580	195	-	195	22.7	
1912	15 662	1 015	9	1 024	65.4	8 583	279	1	280	32.7	

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
D r ø b a k								K r i s t i a n i a		
1896	2 117	24	1	25	11.8	183 600	17 598	1 761	19 359	105.4
1897	2 130	43	2	45	21.2	193 800	19 472	2 049	21 521	111.0
1898	2 142	33	-	33	15.4	208 400	17 925	1 557	19 482	93.5
1899	2 155	49	1	50	23.2	220 000	20 461	1 715	22 176	100.8
1900	2 240	29	-	29	13.1	225 900	18 258	1 726	19 984	88.5
1901	2 300	35	-	35	15.2	227 774	15 429	1 394	16 823	73.9
1902	2 270	32	4	36	15.9	226 715	12 264	1 210	13 474	59.4
1903	2 223	45	-	45	20.3	226 039	12 340	1 050	13 390	59.2
1904	2 180	28	-	28	12.9	224 325	10 670	1 035	11 705	52.2
1905	2 138	27	-	27	12.7	225 841	9 115	938	10 053	44.5
1906	2 085	28	2	30	14.4	229 173	9 019	965	9 984	43.6
1907	2 039	32	3	35	17.2	231 485	8 592	792	9 384	40.5
1908	1 997	43	1	44	21.9	234 547	9 052	631	9 683	41.3
1909	1 952	35	-	35	17.9	238 657	9 599	764	10 363	43.4
1910	1 905	28	-	28	14.8	241 948	11 448	1 038	12 486	51.6
1911	1 861	29	1	30	16.1	244 541	13 890	1 276	15 166	62.0
1912	1 832	43	4	47	25.7	247 310	15 303	1 399	16 702	67.5
H a m a r								K o n g s v i n g e r		
1896	4 752	214	1	215	45.2	1 348	30	-	30	22.3
1897	4 861	274	2	276	56.8	1 339	61	2	63	47.1
1898	5 129	228	1	229	44.1	1 371	73	2	75	54.7
1899	5 399	245	-	245	45.4	1 401	162	-	162	115.6
1900	5 753	235	1	236	41.0	1 447	178	3	181	125.1
1901	6 001	274	1	275	45.9	1 513	151	3	154	101.8
1902	6 037	293	9	302	50.0	1 529	123	1	124	81.1
1903	6 051	329	2	331	54.7	1 538	156	5	161	104.7
1904	6 060	268	4	272	44.9	1 549	121	4	125	80.7
1905	6 081	311	6	317	52.1	1 562	105	-	105	67.2
1906	6 103	196	8	204	33.4	1 574	92	3	95	60.4
1907	6 111	228	3	231	37.8	1 583	82	-	82	51.8
1908	6 133	244	4	248	40.4	1 596	93	3	96	60.2
1909	6 162	191	1	192	31.2	1 610	116	2	118	73.3
1910	6 173	352	5	357	57.8	1 621	141	-	141	87.0
1911	6 193	387	5	392	63.3	1 631	98	1	99	60.7
1912	6 259	411	5	416	66.5	1 653	119	1	120	73.0

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
Lillehammer ¹⁾						Gjøvik					
1896	2 222	95	-	95	42.8	1 978	127	1	128	64.7	
1897	2 501	115	-	115	46.0	2 299	308	-	308	134.0	
1898	2 509	167	1	168	67.0	2 391	297	-	297	124.2	
1899	2 570	189	-	189	73.5	2 530	196	-	196	77.5	
1900	2 871	133	-	133	46.3	2 929	149	-	149	50.9	
1901	3 217	134	-	134	41.7	3 295	304	1	305	92.6	
1902	3 285	151	1	152	46.3	3 377	234	-	234	69.3	
1903	3 351	117	-	117	34.9	3 462	236	2	238	68.8	
1904	3 414	71	-	71	20.8	3 538	175	1	176	49.8	
1905	3 468	71	1	72	20.8	3 608	158	3	161	44.6	
1906	3 659	55	-	55	15.0	3 679	136	-	136	37.0	
1907	3 709	86	-	86	23.2	3 749	151	2	153	40.8	
1908	3 776	64	1	65	17.2	3 834	224	1	225	58.7	
1909	3 855	105	-	105	27.2	3 934	143	1	144	36.6	
1910	3 919	106	2	108	27.6	4 022	216	1	217	54.0	
1911	3 985	123	2	125	31.5	4 100	214	7	221	54.0	
1912	4 081	108	-	108	27.0	4 213	201	1	202	48.0	
Hønefoss						Drammen					
1896	1 782	295	6	301	168.9	21 948	-	-	1 330	60.6	
1897	1 824	244	2	246	134.9	22 126	-	-	1 826	82.5	
1898	1 885	185	4	189	100.3	22 496	-	-	2 326	103.4	
1899	1 953	162	1	163	83.5	22 940	-	-	2 022	88.1	
1900	1 997	177	1	178	88.9	23 119	-	-	3 240	139.7	
1901	2 045	170	4	174	85.1	23 324	-	-	3 135	134.4	
1902	2 117	175	3	178	84.1	23 582	-	-	2 423	102.8	
1903	2 181	135	1	136	62.4	23 747	-	-	2 031	85.5	
1904	2 245	158	3	161	71.7	23 866	-	-	1 990	83.4	
1905	2 309	182	1	183	79.3	24 000	-	-	1 555	64.8	
1906	2 375	188	0	188	79.2	24 136	-	-	1 463	60.6	
1907	2 439	136	5	141	57.8	24 250	c. 1 649	c. 51	1 700	70.1	
1908	2 510	165	2	167	66.5	24 432	c. 1 498	c. 31	1 529	62.6	
1909	2 587	195	3	198	76.5	24 670	1 711	47	1 758	71.3	
1910	2 661	119	5	124	46.6	24 865	1 878	45	1 923	77.3	
1911	2 731	154	2	156	57.0	25 120	1 724	43	1 767	70.3	
1912	2 844	179	1	180	63.3	25 377	2 289	44	2 333	91.9	

¹⁾ Gjentagelsestilfælde fra regnet 1896 — 1910.

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
Holmsbu						Kongsberg					
1896	416	-	-	-	-	5 554	147	-	147	26.1	
1897	389	-	-	-	-	5 561	185	-	185	33.5	
1898	395	-	-	-	-	5 624	134	2	136	24.1	
1899	403	-	-	-	-	5 704	182	-	182	31.9	
1900	374	-	-	-	-	5 710	256	2	258	45.0	
1901	387	2	-	2	5.2	5 740	246	-	246	42.9	
1902	384	-	-	-	-	5 804	195	1	196	33.8	
1903	384	1	-	1	2.6	5 844	188	2	190	32.1	
1904	379	-	-	-	-	5 873	288	1	289	49.1	
1905	376	-	-	-	-	5 905	339	7	346	58.0	
1906	370	-	-	-	-	5 939	290	6	296	49.8	
1907	366	-	-	-	-	5 967	383	3	386	64.7	
1908	363	-	-	-	-	6 012	424	5	429	71.4	
1909	363	-	-	-	-	6 068	308	4	312	51.4	
1910	358	-	-	-	-	6 115	340	5	345	56.4	
1911	358	-	-	-	-	6 183	299	3	302	49.0	
1912	356	-	-	-	-	6 281	227	2	229	36.5	
Holmestrand						Horten					
1896	2 360	-	-	69	29.2	7 832	185	1	186	23.	
1897	2 366	-	-	95	40.2	8 143	228	1	229	28.	
1898	2 394	-	-	189	78.9	8 448	231	2	233	27.	
1899	2 399	-	-	294	122.6	8 771	460	6	466	53.	
1900	2 425	-	-	225	92.8	9 050	485	1	486	53.	
1901	2 440	-	-	181	74.2	9 149	338	2	340	37.	
1902	2 433	-	-	132	54.3	9 231	343	3	346	37.	
1903	2 419	-	-	153	63.2	9 278	340	3	343	37.	
1904	2 398	154	7	161	67.1	9 306	306	10	316	34.	
1905	2 378	76	2	78	32.8	9 342	340	10	350	37.	
1906	2 360	101	3	104	44.1	9 375	204	5	209	22.	
1907	2 340	140	4	144	61.5	9 403	155	6	161	17.	
1908	2 327	101	-	101	43.4	9 456	126	2	128	13.	
1909	2 318	122	6	128	55.2	9 534	139	4	143	15.	
1910	2 306	172	2	174	75.5	9 592	148	2	150	15.	
1911	2 290	185	1	186	81.2	9 665	164	6	170	17.	
1912	2 284	208	3	211	92.4	9 768	244	3	247	25.	

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestasjoner i norske byer 1896—1912.

Åar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestasjoner				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestasjoner			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
Tønsberg										Sandefjord
1896	7 524	-	-	483	64.2	4 343	109	1	110	25.3
1897	7 726	-	-	630	81.5	4 454	246	3	249	55.9
1898	7 849	-	-	502	64.0	4 576	288	4	292	63.8
1899	8 055	-	-	604	75.0	4 690	230	2	232	49.5
1900	8 181	-	-	555	67.8	4 779	413	2	415	86.8
1901	8 289	635	3	638	77.0	4 804	277	4	281	58.5
1902	8 440	406	3	409	48.4	4 831	244	1	245	50.7
1903	8 561	492	-	492	57.5	4 838	193	-	193	39.9
1904	8 659	483	3	486	56.1	4 834	131	1	132	27.3
1905	8 760	408	3	411	46.9	4 834	115	-	115	23.8
1906	8 867	319	-	319	36.0	4 833	138	-	138	28.6
1907	8 966	309	1	310	34.6	4 827	123	1	124	25.7
1908	9 089	370	2	372	40.9	4 834	123	-	123	25.4
1909	9 235	453	3	456	49.4	4 852	130	2	132	27.2
1910	9 363	552	17	569	60.8	4 864	195	1	196	40.3
1911	9 505	597	10	607	63.9	4 879	319	1	320	65.6
1912	9 667	796	12	808	83.6	4 940	455	3	458	92.7
Larvik										Kragerø
1896	10 534	168	7	175	16.6	5 148	145	3	148	28.7
1897	10 510	214	3	217	20.6	5 072	161	3	164	32.3
1898	10 384	173	4	177	17.0	5 013	220	6	226	45.1
1899	10 346	147	3	150	14.5	4 989	131	1	132	26.5
1900	10 245	278	6	284	27.7	4 920	163	1	164	33.3
1901	10 300	268	8	276	26.8	4 960	129	-	129	26.0
1902	10 255	312	8	320	31.2	4 946	193	-	193	39.0
1903	10 172	464	9	473	46.5	4 909	154	2	156	31.8
1904	10 063	178	3	181	18.0	4 864	116	4	120	24.5
1905	9 959	181	3	184	18.5	4 823	114	3	117	24.3
1906	9 859	203	4	207	21.0	4 781	112	-	112	23.4
1907	9 748	244	7	251	25.7	4 733	146	6	152	32.1
1908	9 659	277	7	284	29.4	4 699	156	2	158	33.6
1909	9 595	254	7	261	27.2	4 674	137	3	140	30.0
1910	9 514	248	5	253	26.6	4 641	174	6	180	38.8
1911	9 465	290	5	295	31.2	4 628	114	2	116	25.1
1912	9 438	610	13	623	66.1	4 629	218	1	219	47.3

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-maengde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-maengde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
Langesund										Stathelle	
1896	1 264	28	-	28	22.2	421	1	-	1	2.4	
1897	1 280	14	-	14	10.9	426	9	-	9	21.1	
1898	1 301	18	-	18	13.8	434	5	-	5	11.5	
1899	1 309	34	-	34	26.0	470	4	-	4	8.5	
1900	1 330	13	-	13	9.8	477	3	-	3	6.3	
1901	1 356	35	-	35	25.8	474	4	-	4	8.4	
1902	1 376	31	-	31	22.5	475	1	-	1	2.1	
1903	1 390	31	-	31	22.3	475	1	-	1	2.1	
1904	1 399	33	1	34	24.3	472	1	-	1	2.1	
1905	1 412	9	-	9	6.4	470	2	-	2	4.3	
1906	1 424	10	-	10	7.0	468	3	-	3	6.4	
1907	1 435	9	-	9	6.3	466	1	1	2	4.3	
1908	1 448	7	-	7	4.8	466	-	-	-	-	
1909	1 466	1	-	1	0.7	465	-	-	-	-	
1910	1 481	23	-	23	15.6	466	-	-	-	-	
1911	1 503	25	-	25	16.7	464	-	-	-	-	
1912	1 527	4	-	4	2.6	468	1	-	1	2.1	
Brevik										Porsgrund	
1896	2 059	29	-	29	14.1	4 329	156	-	156	36.0	
1897	2 086	32	1	33	15.8	4 408	127	-	127	28.8	
1898	2 097	61	-	61	29.1	4 531	100	1	101	22.3	
1899	2 124	49	-	49	23.1	4 693	178	-	178	37.9	
1900	2 159	58	-	58	26.9	4 794	172	-	172	35.9	
1901	2 161	55	-	55	25.5	4 814	133	-	133	27.6	
1902	2 157	45	-	45	20.9	4 816	157	2	159	33.0	
1903	2 142	55	-	55	25.7	4 795	135	1	136	28.4	
1904	2 125	56	-	56	26.4	4 766	107	-	107	22.5	
1905	2 108	21	-	21	10.0	4 739	71	1	72	15.2	
1906	2 091	65	2	67	32.0	4 714	66	-	66	14.0	
1907	2 073	67	1	68	32.8	4 685	68	-	68	14.5	
1908	2 058	70	-	70	34.0	4 667	82	1	83	17.8	
1909	2 050	63	2	65	31.7	4 656	80	2	82	17.6	
1910	2 037	45	3	48	23.6	4 638	74	-	74	15.9	
1911	2 024	60	2	62	30.6	4 632	127	-	127	27.4	
1912	2 024	88	1	89	44.1	4 652	116	-	116	25.0	

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
S k i e n						R i s ø r					
1896	10 179	343	1	344	33.8	3 139	17	-	17	5.4	
1897	10 428	538	3	541	51.9	3 179	43	-	43	13.5	
1898	10 724	694	5	699	65.2	3 218	35	-	35	10.9	
1899	11 115	1 071	6	1 077	96.9	3 245	34	-	34	10.5	
1900	11 420	1 276	9	1 285	112.5	3 272	35	-	35	10.7	
1901	11 585	1 554	8	1 562	135.4	3 862	21	-	21	5.4	
1902	11 644	845	5	850	73.0	3 836	17	-	17	4.4	
1903	11 703	793	7	800	68.4	3 790	37	-	37	9.8	
1904	11 739	714	7	721	61.4	3 737	29	-	29	7.8	
1905	11 785	620	11	631	53.5	3 687	10	1	11	3.0	
1906	11 831	807	25	832	70.3	3 632	10	-	10	2.8	
1907	11 865	801	9	810	68.3	3 575	14	-	14	3.9	
1908	11 926	1 018	10	1 028	86.2	3 529	18	-	18	5.1	
1909	12 012	1 002	21	1 023	85.2	3 491	20	-	20	5.7	
1910	12 081	762	16	778	64.4	3 441	15	-	15	4.4	
1911	12 154	863	16	879	72.3	3 384	19	-	19	5.6	
1912	12 268	1 024	12	1 036	84.5	3 362	22	-	22	6.6	
T v e d e s t r a n d						A r e n d a l					
1896	1 649	33	2	35	21.2	4 402	338	14	352	80.0	
1897	1 649	53	4	57	34.6	4 389	240	4	244	55.6	
1898	1 649	31	-	31	18.8	4 376	256	4	260	59.4	
1899	1 649	64	-	64	38.8	4 376	403	5	408	93.2	
1900	1 649	59	-	59	35.8	4 363	394	4	398	91.2	
1901	1 643	84	2	86	52.3	4 355	496	4	500	114.8	
1902	1 628	64	-	64	39.3	1) 10 653	539	13	552	51.8	
1903	1 608	46	4	50	31.1	10 562	648	23	671	63.5	
1904	1 584	38	-	38	24.0	10 448	424	11	435	41.6	
1905	1 559	30	3	33	21.2	10 342	383	10	393	38.0	
1906	1 537	24	1	25	16.3	10 226	316	19	335	32.8	
1907	1 511	24	-	24	15.9	10 104	277	10	287	28.4	
1908	1 489	38	1	39	26.2	10 004	395	12	407	40.7	
1909	1 470	32	-	32	21.8	9 925	417	12	429	43.2	
1910	1 449	16	-	16	11.0	9 819	512	17	529	53.9	
1911	1 420	9	-	9	6.3	9 758	623	23	646	66.2	
1912	1 386	12	-	12	8.7	9 771	818	33	851	87.1	

¹⁾ Barbu indlemmet.

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
¹⁾ Grimstad										Lillesand	
1896	2 806	70	2	72	25.7	1 304	-	-	-	11	8.4
1897	2 793	98	3	101	36.2	1 290	-	-	-	50	38.8
1898	2 780	85	3	88	31.7	1 277	-	-	-	11	8.6
1899	2 766	104	4	108	39.0	1 264	-	-	-	29	22.9
1900	2 766	111	4	115	41.6	1 250	-	-	-	30	24.0
1901	2 743	207	1	208	75.8	1 238	-	-	-	39	31.5
1902	2 689	162	2	164	61.0	1 235	-	-	-	22	17.8
1903	2 620	196	4	200	76.3	1 223	-	-	-	26	21.3
1904	2 549	161	3	164	64.3	1 211	-	-	-	16	13.2
1905	2 479	157	4	161	64.9	1 197	-	-	-	17	14.2
1906	2 408	181	2	183	76.0	1 185	-	-	-	13	11.0
1907	2 340	172	1	173	73.9	1 170	-	-	-	8	6.8
1908	2 275	121	-	121	53.2	1 160	-	-	-	15	12.9
1909	2 215	96	-	96	43.3	1 151	9	-	-	9	7.8
1910	2 150	86	-	86	40.0	1 140	13	-	-	13	11.4
1911	2 091	142	3	145	69.3	1 134	7	-	-	7	6.2
1912	2 054	165	3	168	82.0	1 122	19	-	-	19	17.0
Kristiansand										Mandal	
1896	13 200	721	35	756	57.8	3 500	49	-	-	49	14.0
1897	13 438	836	26	862	64.1	3 512	57	1	-	58	16.5
1898	13 658	571	23	594	43.5	3 502	35	2	-	37	10.6
1899	13 765	666	10	676	49.1	3 478	38	-	-	38	10.9
1900	14 252	799	10	809	56.8	3 531	33	-	-	33	9.3
1901	14 790	731	22	753	50.9	3 649	30	1	-	31	8.5
1902	14 924	558	22	580	38.9	3 625	21	-	-	21	5.8
1903	14 995	570	20	590	39.3	3 588	14	-	-	14	3.9
1904	15 031	592	38	630	41.9	3 539	21	-	-	21	5.9
1905	15 072	685	35	720	47.8	3 493	16	1	-	17	4.9
1906	15 115	669	37	706	46.7	3 449	15	-	-	15	4.3
1907	15 143	802	20	822	54.3	3 400	30	3	-	33	9.7
1908	15 208	550	36	586	38.5	3 360	32	-	-	32	9.5
1909	15 313	534	19	553	36.1	3 329	42	2	-	44	13.2
1910	15 389	579	27	606	39.4	3 293	23	1	-	24	7.3
1911	15 469	720	33	753	48.7	3 264	44	1	-	45	13.8
1912	15 569	800	44	844	54.2	3 266	47	1	-	48	14.7

¹⁾ Gjentagelsestilfælde fraregnet 1896—1910.

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
F a r s u n d						F l e k k e f j o r d				
1896	1 520	11	-	11	7.2	1 780	35	1	36	20.2
1897	1 543	5	-	5	3.2	1 807	59	1	60	33.2
1898	1 545	19	1	20	12.9	1 895	72	1	73	38.5
1899	1 532	19	1	20	13.1	1 925	25	-	25	13.0
1900	1 584	23	2	25	15.8	2 033	28	-	28	13.8
1901	1 618	40	2	42	26.0	2 104	12	-	12	5.7
1902	1 595	116	4	120	75.2	2 122	4	-	4	1.9
1903	1 664	23	1	24	14.4	2 133	25	-	25	11.7
1904	1 629	23	2	25	15.3	2 138	38	2	40	18.7
1905	1 595	17	1	18	11.3	2 145	29	4	33	15.4
1906	1 559	18	2	20	12.8	2 153	42	1	43	20.0
1907	1 522	11	3	14	9.2	2 158	19	6	25	11.6
1908	1 491	18	2	20	13.4	2 169	24	3	27	12.4
1909	1 465	10	1	11	7.5	2 185	33	3	36	16.5
1910	1 435	11	1	12	8.4	2 197	38	1	39	17.8
1911	1 404	8	1	9	6.4	2 217	24	2	26	11.7
1912	1 394	7	-	7	5.0	2 265	24	1	25	11.0
S o g n d a l						E g e r s u n d				
1896	442	-	-	2	4.5	3 015	111	9	120	39.8
1897	414	-	-	-	-	3 064	138	5	143	46.7
1898	427	-	-	-	-	3 074	146	6	152	49.4
1899	396	-	-	6	15.2	3 124	222	9	231	73.9
1900	408	-	-	1	2.5	3 171	315	8	323	101.9
1901	401	-	-	1	2.5	3 225	241	7	248	76.9
1902	400	-	-	1	2.5	3 230	172	4	176	54.5
1903	397	-	-	-	-	3 220	136	8	144	44.7
1904	392	-	-	-	-	3 205	150	2	152	47.4
1905	388	-	-	-	-	3 189	179	6	185	58.0
1906	381	-	-	1	2.6	3 174	110	2	112	35.3
1907	376	-	-	-	-	3 156	97	3	100	31.7
1908	370	-	-	1	2.7	3 143	84	5	89	28.3
1909	364	-	-	-	-	3 138	112	6	118	37.6
1910	361	-	-	-	-	3 123	82	4	86	27.5
1911	357	-	-	-	-	3 093	62	4	66	21.3
1912	358	-	-	-	-	3 106	136	1	137	44.1

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere	
S a n d n e s .						S t a v a n g e r					
1896	2 131	-	-	15	7.0	26 090	567	28	595	22.8	
1897	2 236	-	-	7	3.1	26 868	839	46	885	32.9	
1898	2 349	-	-	12	5.1	27 755	799	53	852	30.7	
1899	2 469	-	-	18	7.3	28 600	695	58	753	26.3	
1900	2 582	-	-	58	22.5	29 445	1 095	91	1 186	40.3	
1901	2 623	-	-	40	15.2	30 290	1 193	68	1 261	41.6	
1902	2 638	-	-	42	15.9	31 006	1 056	92	1 148	37.0	
1903	2 640	-	-	37	14.0	31 607	899	125	1 024	32.4	
1904	2 635	-	-	38	14.4	32 144	634	85	719	22.3	
1905	2 628	-	-	43	16.4	32 700	549	63	612	18.7	
1906	2 624	-	-	52	19.8	33 672	524	81	605	18.0	
1907	2 616	-	-	66	25.2	34 219	631	62	693	18.7	
1908	2 616	-	-	88	33.6	34 868	854	80	934	26.8	
1909	2 616	-	-	53	20.3	35 614	1 479	104	1 583	44.4	
1910	2 613	75	2	77	29.5	36 308	1 584	106	1 690	46.5	
1911	2 605	56	-	56	21.5	37 059	1 601	87	1 688	45.6	
1912	2 635	73	1	74	28.1	37 832	2 174	165	2 339	61.8	
S k u d e n e s h a v n						K o p e r v i k					
1896	1 126	-	-	-	-	884	-	-	-	-	
1897	1 118	-	-	1	0.9	911	-	-	1	1.1	
1898	1 153	-	-	-	-	897	-	-	-	-	
1899	1 144	-	-	-	-	924	-	-	-	-	
1900	1 133	-	-	1	0.9	951	-	-	5	5.3	
1901	1 148	-	-	-	-	1 004	-	-	1	1.0	
1902	1 152	-	-	1	0.9	1 049	-	-	-	-	
1903	1 150	-	-	-	-	1 091	-	-	3	2.7	
1904	1 144	-	-	-	-	1 132	-	-	-	-	
1905	1 143	-	-	-	-	1 173	-	-	-	-	
1906	1 138	-	-	-	-	1 216	-	-	-	-	
1907	1 132	-	-	-	-	1 259	-	-	-	-	
1908	1 129	-	-	-	-	1 305	-	-	-	-	
1909	1 130	-	-	-	-	1 356	-	-	2	1.5	
1910	1 128	-	-	-	-	1 405	3	-	3	2.1	
1911	1 121	-	-	-	-	1 461	5	-	5	3.4	
1912	1 110	-	-	-	-	1 531	4	1	5	3.3	

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
Haugesund						Bergen				
1896	6 512	-	-	-	-	59 900	-	-	1 866	31.2
1897	6 789	-	-	-	-	62 400	-	-	1 789	28.7
1898	7 045	-	-	-	-	66 000	-	-	1 844	27.9
1899	7 348	-	-	-	-	69 500	1 663	56	1 719	24.7
1900	7 610	-	-	-	-	71 500	1 628	179	1 807	25.3
1901	7 789	-	-	-	-	72 322	1 838	243	2 081	28.8
1902	7 956	85	-	85	10.7	72 980	1 792	184	1 976	27.1
1903	8 093	85	-	85	10.5	73 351	1 623	156	1 779	24.3
1904	8 212	119	-	119	14.5	73 565	1 544	143	1 687	22.9
1905	8 336	106	-	106	12.7	73 833	1 628	163	1 791	24.3
1906	8 461	149	-	149	17.6	74 115	1 703	175	1 878	25.2
1907	8 579	276	5	281	32.8	74 321	2 212	304	2 516	33.9
1908	8 724	267	2	269	30.8	74 719	1 944	198	2 142	28.7
1909	8 891	167	1	168	18.9	75 295	2 188	200	2 388	31.7
1910	9 043	347	5	352	38.9	75 745	2 763	259	3 022	39.9
1911	1) 12 827	448	8	456	35.6	76 149	3 139	292	3 431	45.1
1912	13 147	490	3	493	37.5	76 869	2 809	209	3 018	39.3
Florø						Aalesund				
1896	700	-	-	-	-	11 066	103	1	104	9.4
1897	700	-	-	-	-	11 658	93	1	94	8.1
1898	700	-	-	-	-	12 339	89	-	89	7.2
1899	700	-	-	-	-	13 011	106	5	111	8.5
1900	800	-	-	-	-	13 677	158	3	161	11.8
1901	977	-	-	-	-	13 929	188	4	192	13.8
1902	1 025	1	-	1	1.0	14 055	241	1	242	17.2
1903	1 061	4	-	4	3.8	14 138	280	2	282	19.9
1904	1 094	2	-	2	1.8	14 202	301	1	302	21.3
1905	1 141	2	-	2	1.8	14 267	549	3	552	38.7
1906	1 199	2	-	2	1.7	14 334	358	1	359	25.0
1907	1 245	2	-	2	1.6	14 398	168	1	169	11.7
1908	1 284	-	-	-	-	14 500	151	-	151	10.4
1909	1 328	-	-	-	-	14 629	138	2	140	9.5
1910	1 377	2	-	2	1.5	14 740	162	2	164	11.1
1911	1 432	1	-	1	0.7	14 872	200	4	204	13.7
1912	1 482	-	-	-	-	15 103	194	1	195	12.9

1) 1ste januar 1911 overgik en del av Skaare herred (med 3 847 indb.) til Haugesund.

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896 - 1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
M o l d e								K r i s t i a n s u n d		
1896	1 745	37	-	37	21.2	11 089	174	11	185	16.7
1897	1 754	43	3	46	26.2	11 288	189	8	197	17.4
1898	1 766	58	1	59	33.4	11 495	280	10	290	25.1
1899	1 776	34	-	34	19.1	11 713	216	6	222	19.0
1900	1 775	37	1	38	21.4	11 848	198	2	200	16.9
1901	1 819	83	3	86	47.2	12 219	213	3	216	18.0
1902	1 872	76	1	77	41.1	12 651	209	1	210	16.0
1903	1 922	43	-	43	22.4	13 037	143	1	144	11.0
1904	1 968	98	1	99	50.3	13 399	152	2	154	11.5
1905	2 015	86	3	89	44.2	13 764	241	5	246	17.9
1906	2 061	64	3	67	32.5	14 130	303	8	311	22.0
1907	2 108	51	3	54	25.6	14 489	303	8	311	21.5
1908	2 161	52	1	53	24.5	14 884	301	5	306	20.0
1909	2 217	40	6	46	20.7	15 301	369	3	372	24.5
1910	2 273	48	1	49	21.6	15 699	413	5	418	26.0
1911	2 323	79	2	81	34.9	15 959	382	13	395	24.8
1912	2 523	59	-	59	23.4	16 079	322	10	332	20.7
T r o n d h j e m								L e v a n g e r		
1896	32 000	952	39	991	31.0	1 242	29	-	29	23.4
1897	33 200	1 466	19	1 485	44.7	1 322	16	-	16	12.1
1898	34 300	1 263	44	1 307	38.1	1 409	55	-	55	39.0
1899	35 400	994	68	1 062	30.0	1 500	97	1	98	65.5
1900	37 300	1 340	77	1 417	38.0	1 587	57	1	58	36.6
1901	39 148	1 234	49	1 283	32.8	1 607	69	1	70	43.4
1902	40 015	1 141	58	1 199	30.0	1 617	40	-	40	24.7
1903	40 738	1 049	79	1 128	27.7	1 622	35	1	36	22.5
1904	41 379	1 047	84	1 131	27.3	1 624	42	1	43	26.5
1905	42 053	864	81	945	22.5	1 624	12	-	12	7.4
1906	42 740	1 151	53	1 204	28.2	1 624	10	-	10	6.1
1907	43 409	959	79	1 038	23.9	1 625	11	-	11	6.8
1908	44 192	1 243	108	1 351	30.6	1 629	13	-	13	8.8
1909	45 076	1 102	56	1 158	25.7	1 638	16	-	16	9.3
1910	45 895	1 215	71	1 286	27.6	1 645	21	1	22	13.8
1911	46 670	1 078	48	1 126	24.1	1 660	16	-	16	9.0
1912	47 577	1 536	74	1 610	33.8	1 698	27	-	27	15.1

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middelfolke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middelfolke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
S t e n k j æ r										
1896	2 084	36	2	38	18.2	2 074	-	-	-	-
1897	2 139	37	-	37	17.3	2 139	1) 28	-	1) 28	13.1
1898	2 187	20	-	20	9.1	2 204	22	-	22	10.3
1899	2 238	24	-	24	10.7	2 262	11	-	11	5.0
1900	2 288	25	-	25	10.9	2 325	5	-	5	2.2
1901	2 318	23	-	23	9.9	2 354	6	-	6	2.5
1902	2 339	35	-	35	15.0	2 381	4	1	5	2.1
1903	2 352	39	-	39	16.6	2 399	1	-	1	0.4
1904	2 361	62	2	64	27.1	2 412	27	1	28	11.6
1905	2 374	78	-	78	32.9	2 428	27	-	27	11.1
1906	2 383	22	-	22	9.2	2 442	26	-	26	10.6
1907	2 393	17	-	17	7.1	2 453	15	-	15	6.1
1908	2 407	22	-	22	9.1	2 475	5	-	5	2.0
1909	2 430	23	-	23	9.5	2 499	12	-	12	4.8
1910	2 449	c. 19	-	19	7.8	2 521	20	-	20	7.9
1911	2 482	41	-	41	16.6	2 561	29	1	30	11.7
1912	2 521	23	-	23	9.1	2 626	43	-	43	16.4
N a m s o s										
1896										
1897										
1898										
1899										
1900										
1901										
1902										
1903										
1904										
1905										
1906										
1907										
1908										
1909										
1910										
1911										
1912										
M o s j ø e n										
1896	1 322	16	-	16	12.5	4 478	-	-	-	-
1897	1 339	19	-	19	14.2	4 561	100	1	101	22.1
1898	1 395	18	-	18	12.9	4 805	113	-	113	23.5
1899	1 456	17	-	17	11.7	5 044	118	1	119	23.6
1900	1 449	15	-	15	10.4	5 051	119	-	119	23.6
1901	1 465	18	-	18	12.3	5 048	108	2	110	21.8
1902	1 496	28	-	28	18.7	5 062	81	-	81	16.0
1903	1 522	19	-	19	12.5	5 057	136	2	138	27.3
1904	1 546	21	-	21	13.6	5 040	76	3	79	15.7
1905	1 571	19	-	19	12.1	5 024	89	1	90	17.9
1906	1 594	21	-	21	13.2	4 998	98	3	101	20.2
1907	1 617	21	-	21	13.0	4 961	114	-	114	23.0
1908	1 645	17	-	17	10.3	4 947	113	1	114	23.0
1909	1 679	14	-	14	8.3	4 936	107	2	109	22.1
1910	1 709	18	-	18	10.5	4 913	196	3	199	40.5
1911	1 742	14	-	14	8.0	4 912	100	1	101	20.6
1912	1 781	10	-	10	5.6	4 954	113	1	114	23.0
B o d ø										
1896										
1897										
1898										
1899										
1900										
1901										
1902										
1903										
1904										
1905										
1906										
1907										
1908										
1909										
1910										
1911										
1912										

¹⁾ Fra 23. juni 1897.

Tabel 1 (forts.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896–1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
Narvik								Harstad		
1896	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1897	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1898	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1899	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1900	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1901	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1902	3 885	125	2	127	32.7	-	-	-	-	-
1903	3 993	231	5	236	59.1	-	-	-	-	-
1904	4 099	130	2	132	32.2	1 624	-	-	-	-
1905	4 212	73	2	75	17.8	1 730	-	-	-	-
1906	4 326	29	-	29	6.7	1 833	10—12 pr. aar			
1907	4 434	46	-	46	10.4	1 936				
1908	4 568	24	-	24	5.3	2 052				
1909	4 714	21	-	21	4.5	2 168				
1910	4 852	45	-	45	9.3	2 285				
1911	4 990	42	2	44	8.8	2 394	11	-	11	4.6
1912	5 122	71	1	72	14.1	2 487	13	-	13	5.2
Trømsø								Hammerfest		
1896	6 700	c. 149	c. 3	152	22.7	2 281	59	-	59	25.9
1897	6 900	c. 163	c. 4	167	24.2	2 303	59	-	59	25.6
1898	7 100	c. 201	c. 2	203	28.6	2 332	90	-	90	38.6
1899	7 200	c. 185	c. 4	189	26.3	2 353	81	-	81	34.4
1900	7 400	c. 262	c. 1	263	35.5	2 339	113	-	113	48.3
1901	7 493	c. 286	c. 4	290	38.1	2 394	124	-	124	51.5
1902	7 541	c. 241	c. 6	247	32.8	2 447	87	-	87	35.6
1903	7 565	c. 209	c. 3	212	28.0	2 491	36	-	36	14.5
1904	7 590	c. 226	c. 4	230	30.3	2 528	118	-	118	46.7
1905	7 621	c. 240	c. 6	246	32.3	2 568	179	-	179	69.7
1906	7 631	c. 259	c. 2	261	34.2	2 608	165	-	165	63.3
1907	7 637	c. 299	c. 6	305	39.9	2 647	171	-	171	64.6
1908	7 678	c. 306	c. 3	309	40.2	2 695	216	-	216	80.2
1909	7 718	c. 277	c. 5	282	36.5	2 748	104	-	104	37.9
1910	7 742	233	1	234	30.2	2 796	99	-	99	35.4
1911	7 813	388	2	390	49.9	2 868	109	-	109	38.0
1912	7 917	484	4	488	61.6	2 956	108	-	108	36.0

Tabel 1 (slutn.). Drukkenskapsarrestationer i norske byer 1896—1912.

Aar	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1 000 ind-byggere
Vadsø										Vardø ¹
1896	1 853	91	2	93	50.2	2 366	111	-	111	46.9
1897	1 881	72	1	73	38.8	2 416	?	?	?	?
1898	1 909	56	3	59	30.9	2 459	?	?	?	?
1899	1 945	45	4	49	25.2	2 502	?	?	?	?
1900	1 945	90	6	96	49.4	2 516	?	?	?	?
1901	1 981	62	3	65	32.8	2 578	?	?	?	?
1902	1 990	45	-	45	22.2	2 644	?	?	?	?
1903	1 992	94	2	96	48.2	2 697	79	1	80	29.7
1904	1 990	85	2	87	43.7	2 746	66	1	67	24.4
1905	1 990	58	2	60	30.2	2 798	112	10	122	43.6
1906	1 987	31	2	33	16.6	2 850	90	1	91	31.9
1907	1 984	52	1	53	26.7	2 901	97	1	98	33.8
1908	1 985	62	2	64	32.2	2 959	126	1	127	42.7
1909	1 991	62	1	63	31.6	3 023	180	3	183	60.8
1910	1 992	160	2	162	81.3	3 084	223	6	229	74.3
1911	1 992	196	1	197	98.9	3 150	245	7	252	80.0
1912	2 006	98	-	98	48.9	3 209	341	-	341	106.3

¹ Opgaver kan ikke tilveiebringes for aarene 1897—1902.

Tabel 2. Drukkenskapsarrestationer

Aar	Kristiania					Bergen				
	Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde	Arrestationer			
		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1000 ind-byggere		Mænd	Kvin-der	Til-sammen	Pr. 1000 ind-byggere
1896	183 600	17 598	1 761	19 359	105.4	59 900	-	-	1 866	31.2
1897	193 800	19 472	2 049	21 521	111.0	62 400	-	-	1 789	28.7
1898	208 400	17 925	1 557	19 482	93.5	66 000	-	-	1 844	27.9
1899	220 000	20 461	1 715	22 176	100.8	69 500	1 663	56	1 719	24.7
1900	225 900	18 258	1 726	19 984	88.5	71 500	1 628	179	1 807	25.3
1901	227 774	15 429	1 394	16 823	73.9	72 322	1 838	243	2 081	28.8
1902	226 715	12 264	1 210	13 474	59.4	72 980	1 792	184	1 976	27.1
1903	226 039	12 340	1 050	13 390	59.2	73 351	1 623	156	1 779	24.3
1904	224 325	10 670	1 035	11 705	52.2	73 565	1 544	143	1 687	22.9
1905	225 841	9 115	938	10 053	44.5	73 833	1 628	163	1 791	24.3
1906	229 173	9 019	965	9 984	43.6	74 115	1 703	175	1 878	25.2
1907	231 485	8 592	792	9 384	40.5	74 321	2 212	304	2 516	33.9
1908	234 547	9 052	631	9 683	41.3	74 719	1 944	198	2 142	28.7
1909	238 657	9 599	764	10 363	43.4	75 295	2 188	200	2 388	31.7
1910	241 948	11 448	1 038	12 486	51.6	75 745	2 763	259	3 022	39.9
1911	244 541	13 890	1 276	15 166	62.0	76 149	3 139	292	3 431	45.1
1912	247 310	15 303	1 399	16 702	67.5	76 869	2 809	209	3 018	39.3
Gjennemsnit										
1896—1900	206 340	18 742	1 762	20 504	99.4	65 860	⁸ 1 645	⁸ 118	1 805	27.4
1901—1905	226 139	11 964	1 125	13 089	57.9	73 210	1 685	178	1 863	25.5
1906—1910	235 162	9 542	838	10 380	44.1	74 839	2 162	227	2 389	31.9
1911—1912	245 926	14 597	1 337	15 934	64.8	76 509	2 974	251	3 225	42.2

¹ I de byer, for hvilke opgaver over arrestationer foreligger for vedkommende aar. For Holmsbu
Varde for 1897—1902. Narvik blev først by i 1902, Harstad i 1904 (for 1904—1910 foreligger

² For aarene til og med 1909 foreligger der for flere byer kun opgave over samlet antal
i dette sammendrag vil derfor for disse aar ikke stemme med rubr. «Tilsammen».

³ Gjennemsnit 1899—1900.

⁴ Jfr. (for Bergen) note 3.

norske byer 1896—1912. Sammendrag.

Andre byer					Samtlige byer				
Tilstede-værende middel-folke-mængde ¹	Arrestationer				Tilstede-værende middel-folke-mængde ¹	Arrestationer			
	Mænd ²	Kvin-der ²	Til-sammen ²	Pr. 1000 ind-byggere		Mænd ²	Kvin-der ²	Til-sammen ²	Pr. 1000 ind-byggere
276 046	7 337	179	9 590	34.7	519 546	24 935	1 940	30 815	59.3
286 124	9 582	159	12 600	44.0	542 324	29 054	2 208	35 910	66.2
292 689	9 539	195	13 041	44.6	567 089	27 484	1 752	34 367	60.6
300 166	10 200	208	13 829	46.1	589 666	32 324	1 979	37 724	64.0
308 494	11 827	252	16 783	54.4	605 894	31 713	2 157	38 574	63.7
317 279	12 559	227	16 543	52.1	617 375	29 826	1 864	35 447	57.4
340 312	11 590	261	14 723	43.3	640 007	25 646	1 655	30 173	47.1
345 979	11 447	328	14 262	41.2	645 369	25 410	1 534	29 431	45.6
348 244	11 229	317	13 826	39.7	646 134	23 443	1 495	27 218	42.1
350 725	10 343	315	12 536	35.7	650 399	21 086	1 416	24 380	37.5
353 740	10 013	295	12 366	35.0	657 028	20 735	1 435	24 228	36.9
355 948	11 708	334	12 752	35.8	661 754	22 512	1 430	24 652	37.3
359 140	12 081	349	13 215	36.8	668 406	23 077	1 178	25 040	37.5
363 180	11 994	346	12 921	35.6	677 132	23 781	1 310	25 672	37.9
366 545	14 341	383	14 724	40.2	684 238	28 552	1 680	30 232	44.2
375 870	14 487	368	14 855	39.5	696 560	31 516	1 936	33 452	48.0
381 779	18 394	477	18 871	49.4	705 958	36 506	2 085	38 591	54.7
292 704	9 701	199	13 169	45.0	564 904	4 30 088	4 2 079	35 478	62.8
340 508	11 434	290	14 378	42.2	639 857	25 083	1 593	29 330	45.8
359 711	12 027	342	13 196	36.7	669 712	23 731	1 407	25 965	38.8
378 824	16 440	423	16 863	44.5	701 259	34 011	2 011	36 022	51.4

mangler opgave for 1911—1912, for Haugesund og Florø for 1896—1901, for Namsos og for Bodø 1896, for kun en summarisk opgave, som ikke er medregnet i nærværende sammendrag).

arrestationer uten specifikasjon for mænd og kvinder; summen av rubr. for mænd og kvinder

Tabel 3. Drukkenskapsarrestationer

Aar	Arrestationer			Arrestationer			Arrestationer			Arrestationer		
	Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen
	Borge pr. Fredrikstad			Follo ¹			Aker			Romerike		
1896	?	?	?	1	-	1	62	5	67	64	-	64
1897	18	-	18	3	-	3	89	10	99	44	-	44
1898	28	-	28	8	-	8	149	12	161	51	-	51
1899	29	-	29	4	-	4	245	14	259	113	-	113
1900	16	-	16	7	1	8	263	11	274	109	-	109
1901	15	-	15	11	3	14	219	11	230	98	-	98
1902	13	-	13	9	-	9	143	9	152	90	-	90
1903	7	-	7	10	-	10	147	10	157	69	-	69
1904	20	-	20	10	-	10	111	8	119	64	-	64
1905	10	-	10	11	-	11	86	9	95	73	-	73
1906	6	-	6	5	-	5	112	2	114	56	-	56
1907	5	-	5	10	-	10	94	7	101	32	1	33
1908	10	-	10	4	-	4	126	6	132	55	-	55
1909	3	-	3	8	-	8	115	9	124	64	-	64
1910	9	-	9	8	-	8	145	9	154	45	-	45
1911	4	-	4	10	2	12	170	16	186	59	-	59
1912	14	-	14	22	-	22	213	21	234	58	1	59
	Vestoplandene			Strømmen (med Svelvik)			Sætersdalens fogderi			Lister og Mandal		
1896	2	-	2	6	-	6	-	-	-	?	?	?
1897	7	-	7	25	-	25	-	-	-	1	-	1
1898	17	-	17	29	1	30	-	-	-	2	-	2
1899	9	-	9	22	1	23	-	-	-	1	-	1
1900	25	-	25	29	1	30	?	?	1	-	-	-
1901	14	-	14	18	1	19	?	?	1	1	-	1
1902	34	1	35	12	1	13	-	-	-	2	-	2
1903	24	-	24	21	-	21	-	-	-	-	-	-
1904	23	1	24	28	-	28	?	?	2	-	-	-
1905	23	1	24	25	2	27	?	?	2	-	-	-
1906	25	-	25	12	-	12	?	?	1	-	-	-
1907	18	-	18	22	-	22	?	?	6	2	-	2
1908	46	-	46	27	-	27	?	?	1	-	-	-
1909	28	-	28	27	1	28	?	?	2	-	-	-
1910	19	-	19	13	-	13	?	?	3	1	-	1
1911	16	-	16	14	1	15	3	-	3	-	-	-
1912	10	-	10	18	-	18	4	1	5	-	-	-

¹ Inkl. Son, Hølen og Hvitsten.² De her anførte tal gjelder kun Voss og Lervik. Angaaende Odda se side 22. ³ Det totale antal med 1910, da opgave efter kjøn i disse år ikke haves for alle distrikter. ⁴ Jfr. bemerkningerne

i landdistrikter 1896—1912.

Arrestationer			Arrestationer			Arrestationer			Arrestationer		
Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen	Mænd	Kvin- der	Til- sammen
Søndre Bergenshus²			Sogn			Romsdal			Uttrøndelagen		
14	-	14	11	-	11	2	-	2	5	-	5
23	-	23	7	-	7	5	-	5	8	-	8
20	-	20	10	-	10	4	-	4	7	-	7
45	-	45	3	-	3	3	-	3	8	-	8
58	-	58	7	-	7	1	-	1	8	1	9
37	-	37	5	-	5	5	-	5	10	-	10
32	1	33	-	-	-	1	-	1	9	-	9
30	-	30	-	-	-	-	-	-	5	-	5
33	1	34	1	-	1	2	-	2	8	-	8
17	-	17	-	-	-	1	-	1	12	1	13
15	-	15	3	-	3	-	-	-	17	-	17
24	1	25	1	-	1	3	-	3	14	-	14
14	-	14	1	-	1	1	-	1	18	-	18
11	2	13	2	-	2	3	-	3	19	-	19
9	-	9	1	-	1	1	-	1	21	-	21
16	-	16	-	-	-	1	-	1	24	-	24
9	-	9	3	-	3	6	-	6	25	1	26
Indrøndelagen (Stjørdalen)			Mo (i Nordre Helgeland)			Tanen—Varanger 1896—1909: Karasjok 1911—1912: Kirkenes			Tilsammen³		
2	-	2	?	?	3	-	-	-	169	5	177
4	-	4	?	?	2	1	-	1	235	10	247
3	-	3	?	?	?	1	-	1	329	13	342
5	1	6	?	?	5	1	-	1	488	16	509
10	-	10	?	?	?	-	-	-	533	14	548
2	-	2	?	?	9	-	-	-	435	15	460
8	-	8	?	?	4 204	1	-	1	354	12	570
6	1	7	?	?	4 207	-	-	-	319	11	537
5	-	5	?	?	4 140	-	-	-	305	10	457
7	-	7	?	?	4 80	-	-	-	265	13	360
2	-	2	?	?	4 30	-	-	-	253	2	286
-	-	-	?	?	4 29	-	-	-	225	9	269
2	-	2	?	?	4 21	1	-	1	305	6	333
1	-	1	-	-	-	-	-	-	281	12	295
3	-	3	3	-	3	-	-	-	278	9	290
1	-	1	2	-	2	5	-	5	325	19	344
4	-	4	-	-	-	7	-	7	393	24	417

drukkenskapsarrestationer stemmer ikke med summen av rubr. for mænd og kvinder i aarene til og side 48* (Nordre Helgeland).

Supplement til tabel 3.

Oplysninger vedkommende andre steder i landdistrikterne.

Fredrikstad politimesterdistrikt: I Onsø 1 mand arrestert i 1911, i 1912 ingen; i Glemminge 16 m. i 1911 og 18 m. i 1912. (Angaaende Borgese tabel 3.)

Moss (fogderi til 1910, senere politim.distr.): I 1908—10 henholdsvis 32, 37 og 34 i Tune; i 1911 ingen, i 1912: 3 m. arrestert i landdistriktet.

Vinger og Odalens sorenskriveri: I 1896: 1 m., 1897: 1 kvinde, 1898: 3 m., 1899: 10 m., 1900: 5 m., 1901: 1 m. og 1 kv., 1902 ingen, 1903: 2 m., 1904: 3 m., 1905: 2 m., 1906: 3 m., 1907: 1 m., 1908 ingen, 1909: 1 m. og i 1910: 2 m. indsat i drukkenskapsarrest.

Glommedalens politim.distr.: I 1906: 42 m., 1907: 65 m. og 1 kv., 1908: 111 m. og 2 kv., 1909: 94 m. og 1 kv., 1910: 146 m., 1911: 132 m. og 1 kv., 1912: 114 m. og 2 kv.

Gudbrandsdalens politim.distr.: I Sell og Hedalen ingen i 1911, 3 m. i 1912.

Kongsberg politim.distr.: I Bakke lensmandsdistr. ingen i 1896 efter 1. juli, 1 m. arrestert i 1897, 3 m. i 1898, 1 m. i 1899, 1 m. i 1900, 1 m. i 1901, 3 m. i 1902, 2 m. 1903, 2 m. i 1904, 1 m. i 1905, 2 m. i 1906, 2 m. i 1907, 4 m. i 1908, 11 m. og 1 kv. i 1909. IHoug- sund 11 m. i 1906 (fra og med april), 9 m. i 1907, 1 m. i 1908, 19 m. i 1909, ingen i 1910 (til 14. mars); i Vestfosse 4 m. i 1906 (fra og med april), 8 m. i 1907, 8 m. i 1908, 11 m. 1909, ingen i 1910 (til 14. mars).

Nordre Jarlsberg politimesterembedes landdistrikt (med Aasgaardstrand, men uten Strømmen og Svelvik): I 1903: 7 m., 1904: 7 m. og 1 kv., 1905: 6 m., 1906: 10 m. og 2 kv., 1907: 6 m., 1908: 8 m., 1909: 15 m., 1910: 16 m. og 1 kv., 1911: 16 m. og 1912: 8 m. 1 kv.

Larvik politim.distr.: I 1911: 4 m., i 1912: 5 m. og 1 kv. indsat i drukkenskapsarrest.

Rogalands politim.distr.: I Time 8 m. arrestert i 1910, 8 m. i 1911 og 10 m. i 1912.

Odda (i Søndre Bergenshus): I 1907: 65 m. og 6 kv., i 1908: 49 m. og 3 kv., i 1909: 37 m. og 1 kv. indsat i varetægtsarrest; tallene omfatter ogsaa indsættelser for forbrydelser og betleri, der ikke staar i forbindelse med beruselse.

Fjordene politim.distr. : I 1896—1909 vites ingen arrestert, i 1910—1911 ingen, i 1912 : 1 m. arrestert.

Søndmør fogderi : I Volden lensmandsdistr. 1 m. arrestert i 1902, 1 m. i 1903, ingen i 1904, 1 m. i 1905, 1 m. i 1906, 1 i 1907, 4 i 1908, 1 i 1909, ingen 1910—1912. Ellers i fogderiet vites ingen arrestert for drukkenskap.

Helgeland politimesterdistr. : I Hemnes lensmandsdistr. 5 m. arrestert i 1903, 2 m. i 1904, 2 m. i 1905, 5 m. i 1906, 2 m. i 1907, 2 m. i 1908, ingen i 1909, 2 m. i 1910, ingen i 1911 og 2 m. i 1912; i Alstahaug ingen i 1908, 3 m. i 1909, ingen i 1910; i Stamsnes ingen i 1910 og 1911, 1 m. 1912; i Brønnøy 1 m. i 1909, ingen i 1910, 2 m. i 1911 og 2 m. 1912. (Angaaende Mose tabel 3).

Salten fogderi : I Fauske 8 m. i 1896, 5 m. i 1897, 4 m. i 1898, 6 m. i 1899, 2 m. i 1900, 1 m. i 1901, ingen i 1902 og 1903, 4 m. i 1904, ingen i 1905, 3 m. i 1906, 2 m. i 1907, 1 m. i 1908, ingen i 1909. I Saltdalen 1896—1909 saavdikt vites ialt 3 mænd (fra andre distrikter). — Bodø politim. : Ingen i Salten i 1911 og 1912.

Narvik politim.distr. : I den senere Narvik kjøpstad 29 m. i 1899 fra august maaned 37 m. i 1900, 73 m. og 1 kv. i 1901; i Steigen soren-skriveri 1 m. i 1911 og 2 m. i 1912.

Lofoten og Vesteraalen politim.distr. : I Hadsel lensmandsdistr. 1 m. i 1896, 18 m. i 1897, ingen i 1898 og 1899, 5 m. i 1900, ingen i 1901, 3 m. i 1902, ingen i 1903, 1 m. i 1904, ingen i 1905, 3 m. i 1906, 4 m. i 1907, 2 m. i 1908, ingen i 1909, 1 m. i 1910, 2 m. i 1911, ingen i 1912; i Vaagan (ekskl. de av fiskeopsynet foretagne arrestasjoner) i aarene 1896 og utover aarlig fra ca. 30 personer og nedover, i 1908: 16 m. og 2 kv., i 1909: 12 m., i 1910: 3 m.; i distriktet utenom Hadsel, 15 m. og 1 kv. i 1911, 8 m. i 1912.

Lofotfiskeriets opsynsdistrikt : I 1896: 19 m., 1898: 5 m., 1899: 3 m., 1900: 9 m., 1901: 12 m., 1902: 20 m. og 1 kv., 1903: 12 m., 1904: 4 m., 1905: 5 m., 1906: 9 m., 1907: 8 m., 1908: 20 m., 1909: 12 m., 1910: 7 m. 1911: 14 m. og 1912: 20 m. (For Svolvær mangler oppgave for 1897, for Skroven og Vaagene for aarene 1896—99, for Sund og Sørvaagen 1896—97, og for Stamsund 1896—1903).

Vestfinmarken. Se oplysningerne side 49*.

Trykt 1915:

- Nr. 23. Markedspriser paa korn og poteter 1836—1914. (*Données sur les prix du blé et des pommes de terre 1836—1914.*)
- 24. Indtægts- og formuesforhold efter skatteligningen 1911. (*Revenus et fortunes selon l'imposition de l'exercice 1911.*)
- 25. Norges sparebanker 1913. (*Caisse d'épargne.*)
- 26. Fattigvæsenet 1911 og 1912. (*Assistance publique.*)
- 27. Folkemængdens bevægelse 1906—1910. II. Sammendrag. (*Mouvement de la population pendant les années 1906 à 1910. II. Résumé.*)
- 28. Norges fiskerier 1913. (*Grandes pêches maritimes.*)
- 29. Norges bergverksdrift 1913. (*Mines et usines.*)
- 30. Norges telegrafvæsen 1913/14. (*Télégraphes et téléphones de l'État.*)
- 31. Norges kommunale finanser 1911. (*Finances des communes.*)
- 32. Private aktiebanker 1912 og 1913. (*Banques privées par actions.*)
- 33. Skiftevæsenet samt overformynderierne 1911 og 1912. (*Successions, faillites et biens pupillaires.*)
- 34. Arbeidsledighed og Arbeidsledighetskasser. (*Chômage et caisses de chômage.*)
- 35. Skolevæsenets tilstand 1911. (*Instruction publique.*)
- 36. Rekruttering 1913. (*Recrutement.*)
- 37. De offentlige jernbaner 1913/14. (*Chemins de fer publics.*)
- 38. Ulykkesforsikringen 1912. (*Assurances contre les accidents du travail.*)
- 39. Veterinærsvæsenet og kjøtkontrollen 1913. (*Service vétérinaire et l'Inspection de la viande.*)
- 40. Fagskolestatistik 1911/1912 og 1913/14. (*Écoles professionnelles.*)
- 41. Forsikringsselskaper 1912. (*Sociétés d'assurances.*)
- 42. Sindssykeasylenes virksomhet 1913. (*Hospices d'aliénés.*)
- 43. Norges postvæsen 1914. (*Statistique postale.*)
- 44. Husholdningsregnskaper for handelsfunktionærer m. v. (*Budgets de familles d'employés du commerce, etc.*)
- 45. Dødelighetstabeller for det norske folk 1901/02—1910/11. (*Tables de mortalité selon les expériences 1901/02—1910/11.*)
- 46. Forsømte barn 1912 og 1913. (*Traitements des enfants moralement abandonnés.*)
- 47. Beretninger om amternes økonomiske tilstand 1906—1910. I og II. (*Rapports des préfets sur l'état économique et social des préfectures.*)
- 48. Forsikringsselskaper 1913. (*Sociétés d'assurances.*)
- 49. Civil retspleie 1911, 1912 og 1913. (*Justice civile.*)
- 50. Fabriktaellingen 1909. Fjerde hefte. Produktionsstatistik. (*Rencensement industriel 1909. IV. Statistique de la production.*)
- 51. Folkemængdens bevægelse 1912. (*Mouvement de la population.*)
- 52. Kommunale skatteligninger i landdistrikte 1911, 1912 og 1 halvaar 1913. (*Revenus et fortunes dans les districts ruraux.*)
- 53. Industristatistik 1913. (*Statistique industrielle.*)
- 54. Fiskerforsikringen 1914. (*Assurances contre les accidents des marins pêcheurs.*)
- 55. Folkemængdens bevægelse 1901—1910. Hovedoversigt. (*Aperçu général du mouvement de la population en Norvège pendant les années 1901 à 1910.*)
- 56. Sundhetstilstanden og medicinalforholdene 1913. (*Rapport sur l'état sanitaire et médical.*)
- 57. Indtægt, formue og fordelingen af den kommunale skat 1913—1914. (*Revenus, fortunes et répartition de l'impôt communal.*)
- 58. Norges sparebanker 1914. (*Caisse d'épargne.*)

Trykt 1916:

- Nr. 59. Kriminalstatistik 1911 og 1912. (*Justice criminelle.*)
- 60. Norges bergverksdrift 1914. (*Mines et usines.*)
- 61. Fængselsstyrelsens aarbok 1911. (*Annuaire de l'Administration générale des prisons 1911.*)
- 62. Private aktiebanker 1914. (*Banques privées par actions.*)
- 63. Alkoholstatistik. III. Drukkenkapsarrestationer 1896—1912. (*Statistique des boissons alcooliques. III. Arrestations par suite d'ivresse.*)

Det Statistiske Centralbyraa har desuten bl. a. utgit følgende verker:

- Statistisk Aarbok for kongeriket Norge. Senest utkommet; 34te aargang, 1914. Kristiania 1915. (*Annuaire statistique de la Norvège.*)
- Meddelelser fra det Statistiske Centralbyraa. Senest utkommet: To og tretiende bind 1914. Kristiania 1915. (*Journal du Bureau Central de Statistique.*)
- Maanedsopgaver over vareomsætningen med nilandet 1914. Andet bind. (*Bulletin mensuel du commerce extérieur en 1914. Deuxième année.*)
- Norges civile, geistlige og judiciale inddeling 1 april 1912 med tillæg. Kristiania 1912. (*Les divisions civiles, ecclésiastiques et judiciaires du royaume de Norvège le 1er avril 1912.*)
- Fortegnelse over Norges Officielle Statistik m. v. 1828—31 december 1910. Kristiania 1889 og 1913. (*Catalogue de la Statistique officielle.*)
- Statistiske Oversigter 1914. Kristiania 1914. (*Résumé rétrospectif 1914.*)

Samtlige verker er til salgs hos H. Aschehoug & Co., Kristiania.

7 februar 1916.